Leto LXVIII | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v četrtek, dne 27. junija 1940 | Štev. 145 a | Cena 2 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun Ljubljana številka 10.050 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po praznika

Rdeča armada

Čim bolj se Sovjeti vračajo k tradicionalni zunanji politiki Petra Velikega, ki mu je bil poglavitni cilj, da si Rusija v Evropi pribori aktivno vlogo velesile, ki zavzema trden položaj od Baltika do Dardanel, tem bolj se peča evropsko časopisje s tako zvano rdečo armado, ki je kajpada najvažnejši činitelj politike, ki se je zopet začela uveljavljati na evropskem vzhodu in bo brez dvoma imela važno vlogo pri bodoči novi ureditvi naše celine. V tem pogledu je velikega upoštevanja vreden članek finskega višjega častnika o sovjetski armadi, ki je izšel v švicarskem tisku in se odlikuje po izredni objektivnosti strokovnjaka, ki je imel važen položaj v minuli vojni med Sovjetsko unijo in Finsko. Njegove ugotovitve in njegova sodba je sledeča:

Zanemarjajoč načela bliskovite vojne so Sovjeti od začetka menili, da bodo Finsko lahko premagali brez velikega napora, bodisi kar se tiče števila, bodisi kar se tiče kakovosti armade, ki je napadla finske meje. Tako je bil nemogoč naval pretežnega števila, v čemer je od nekdaj bila moč in uspeh ruske strategije. Tudi ni bilo nobenega sodelovanja med letalstvom in kopnimi silami ter njihovimi operacijami. Ruski letalci so samo bombardirali kolikor mogoče veliko krajev, da povzroče paniko. Sovjeti so se končno preveč zanašali na svojo peto kolono na Finskem, kjer so imeli in še imajo patriotični socialisti pretežno premoč nad komunistično stranko. Te napake seveda ni zagrešilo vrhovno poveljstvo rdeče armade, ampak slabe informacije boljševiške diplomacije.

Načrt nastopa ruskih armad, za katerega je odgovoren samo generalni štab, je bil s teoretskega stališča izvrsten; ena armada naj bi prebila Mannerheimovo črto na karelijski ožini, druga pa naj bi na dolgi vzhodni in severni finski meji izvedla obkolitev te črte. Praktično pa je bil ta načrt ponesrečen, predvsem na severu, kjer naj bi se udejstvovale motorizirane divizije v globoko zasneženi in gozdnati ravnici, v kateri ni skoraj nič cest. Rdeča armada je najmanj tako dobra, kakor je bila carska, toda usoda na sever poslanih divizij je bila zapečatena že, ko so se začele premikati. Mogle so se razviti samo v vertikalni črti, tako da so se mogli udejstvovati samo taki, ki so bili na čelu dolge pa ozke kolone. Nasproti tem motoriziranim četam so se zato Finci lahko udejstvovali na smučeh, tako da so zaradi svoje neomejene gibčnosti lahko obkoljevali cele ruske oklopne oddelke, kar pa ne bi bilo mogoče v deželi, ki ima gosto cestno omrežje in manjše distance, kakor so na Finskem.

Vrhovno poveljstvo sovjetske armade je po teh hudih neuspehih pokazalo, da se da od napak poučiti. Opustilo je taktiko motoriziranih divizij v globokem snegu brez cest in v ozemlju, presekanem od samih gozdov, ter je razdelilo severno armado po finskem vzorcu v same patrule na smučeh. Na karelijski ožini pa je bila sovjetska taktika že od početka pravilna, ker so tukaj Rusi z uspehom prevzeli nemški način istodobnega navala tankov, ki skušajo prebiti sovražnikovo utrjeno črto na kolikor mogoče veliko točkah, zanemarjajoč zvezano frontalno črto, tako da lahko sovražnika obkoljujejo radikalno z vseh strani. Seveda je treba pri tem upoštevati, da so bili Finci brez rezerv, da niso imeli zadosti tankov in drugih motoriziranih sredstev in da so bili preutrujeni. Na tej fronti se je rdeči armadi tudi počasi posrečilo doseči učinkovito delovanje med tanki, pehoto, topništvom in letali, kar je, kakor znano, odločilo zmago tudi na zahodu. Učinek ruskega napada na tej črti pa je kazila tista nerodnost, ki so jo Prusi očitali že carističnim armadam. Ruskim generalom je tudi to pot manjkala sposobnost nagle odločitve, brez katere ni mogoče dobro voditi zlasti motorizirane vojske. Izkazale so se pa ruske padalske čete, o katerih je itak znano, da jih je prvič izvežbala Sovjetska unija, vendar pa je bil njihov polni uspeh oviran po močno gozdnatem in od jezer presekanem finskem terenu.

Sovjetskim četam samim kakor tudi vsakemu posamezniku je zelo manjkalo samostojnega pogona in kakor v carski armadi, tako se je pokazalo tudi v sovjetski, da je Rus močan tako v obrambi kakor v napadu samo v močni skupini, čeprav se na ta način sovražniku omogoča, da jih lahko uniči. Rdeče patrule niso bile nikoli manjše od štirideset mož in so se dale silno lahko prevarati. Ne smemo pa tega preveč posplošiti, ker je imela pehota elitne divizije, ki so se pokazale za zelo samostojne in izredno spretne. Kakor že rečeno, se je izkazala sovjetska armada po stari ruski tradiciji v napadih v veliki množini. Poveljniki so s takšnimi napadi lahko tedne in tedne naskakovali kljub največjim izgubam in neuspehom, ne da bi vztrajnost čet in njihova morala popustila. V tem oziru je ruska četa kakor stroj, ki se ne da ustaviti, če ne odpove inženir sam. Finski vojaški strokovnjak pravi tudi, da je napačno slabe strani rdeče armade izvajati iz boljševiškega sistema, ker se je videlo, da se vojak rdeče armade bistveno nič ne razlikuje od vojakov bivše carske armade. Ruski vojak je bil tudi v finski vojski hraber. Gotovo je, da ta hrabrost ni izvirila toliko iz političnega prepričanja, ki pride v poštev samo pri elitnih četah, kolikor iz dolžnosti. Toda to čustvo dolžnosti je pri Rusih večja pogonska sila, nego bi bilo tako imenovano prepričanje v zahodnem pomenu te besede. Čeprav so bile cele divizije Rusov od Fincev obkoljene v popolnoma brezupnem položaju, se nikoli ni udala nobena enota. Seveda gre to pripisovati po velikem delu tudi političnim komisarjem rdeče armade, ki so spretni propagandisti in znajo človeka dobro dresirati. Slaba stran vpliva političnih komisarjev pa je vsekakor bila ta, da poročila posameznih poveljnikov niso bila zanesljiva, oziroma so negativna dejstva zamolčevala, kar je nevarno in česar pruska, oziroma nemška armada ne pozna.

Iz finske vojske se je seveda vrhovno poveljstvo sovjetske armade lahko dosti naučilo. Posebno je spoznalo tehnične napake predvsem v tankih, ki so imeli preslabe oklope, ki ne prenesejo udarne sile modernega protitankovskega topništva. Rdeča armada tudi v bodočnosti ne bo tisti nepremagljivi valjar, »ki vse pod seboj pohodi,« kakor se to danes od gotove strani razglaša in kakor so svojčas Slovani in drugi mislili o carski armadi. Na drugi strani pa tudi ni tista slabo oborožena in »brezmočna četa,« za katero so jo proglašali lani vojni poročevalci zahodnih velesil. Nasproti taki armadi kakor je nemška, bi sovjetska gotovo ne vzdržala in si tozadevno tudi v Moskvi ne delajo nobenih iluzij. Prišla pa bi seveda rdeča armada prav tako kakor carska močno v poštev proti nasprotniku, ki bi se moral boriti na več frontah, kakor tudi proti vsaki armadi, ki ni tako na višku kakor je pruska. Zato bo Sovjetska unija skušala svoje cilje doseči prej po svoji izredno spretni diplomaciji, čije spretnost pa ima seveda tudi svoje meje.

Francija na pragu nove dobe

Premirje je državo razdelilo na dva dela. Francoska vlada bo imela največ oblasti le v nezasedenem delu svoje domovine

Izjava zunanjega ministra časnikarjem

Načela nove francoske zunanje politike

Bordeaux, 26. junija. Havas. Minister za zunanje zadeve **Baudoin** je pojasnil predstavnikom tiska pogoje premirja ter izjavil:

Francija je potrebna svetu

Položaj šefa francoske diplomacije je zelo delikaten in to posebno sedaj, kakor to čutite, ko je Francija razorožena in ko mora francosko ozemlje prenašati tako težko okupacijo. Navzlic temu prevzemam svojo nalogo z zaupanjem. Vem, da je Francija potrebna svetu. Vsi narodi morajo želeti, da Francija še naprej obstoja. Zgodovina nam dokazuje, da so bili včasih manj zaskrbljeni, kadar so čutili, da je Francija slaba, kot takrat, ko so vedeli, da je preveč močna. To je nauk zgodovine. Če pogledamo mirovne pogodbe, vidimo, da je ona iz leta 1815, ki je določila naše meje, dala Franciji najdaljšo dobo miru v modernem času.

Vem, je nadaljeval Baudoin, **da lahko računam s prijateljstvom Združenih držav, ki so nam dale toliko dokazov prijateljstva. Ne dvomim, da nam je ostala ohranjena njihova simpatija.**

Francoski zunanji minister Baudoin.

Vem tudi, da lahko računam s simpatijami angleškega naroda, ki je bil naš vojni tovariš v borbi, ki smo jo vodili ramo ob rami. Smatram, da govor Winstona Churchilla nikakor ni bil izraz dvoma globokih občutkov angleškega naroda za Francijo.

Mislim, da nemška vlada in nemški narod želita enako kakor francoski narod in francoska vlada, **da se s pravičnim sporazumom konča antagonizem, ki je v Nemčiji in Franciji ter v ostalem svetu povzročil veliko nesreč in toliko ruševin.**

Naše vezi z Italijo

Želim, da se spori, ki so nastali med italijanskim narodom in nami končajo prej, preden bo definitiven instrument uredil vsa vprašanja, ki so nas ločila. **Med našima obema narodoma obstoja tako na latinskem kakor na krščanskem polju solidarnost, ki je nobena vlada, ne francoska ne italijanska, ne moreta oporekati. Naša dva naroda bosta ostala zvesta civilizaciji ter je zato potreben sporazum med njima.**

Španija nas je podpirala

V teh bolestnih dneh, ki jih preživljamo, je španska vlada, s katero nas veže toliko zvez, nudila Franciji pomoč, ki je ne bomo pozabili.

Toda moje zaupanje sloni v prvi vrsti na veri, ki jo imam v svojo lastno državo. Če mislim nanjo, imam potrebno moč izpolniti težko nalogo, ki me čaka pri postavljanju osnov velikega dela, ki bo bistven element rekonstrukcije Evrope. Bodite prepričani, da posvečam tej nalogi vse svoje moči. Računam tudi na sodelovanje vseh, v prvi vrsti vas. Svet bo sodil Francijo po sliki, ki jo boste vi dali inozemstvu o njej. Ne pozabite pri izvrševanju svoje naloge kot informatorjev na odgovornost, ki jo s tem prevzamete. Stalno morate upoštevati tudi splošne interese. Spomnite se, da je domovina predvsem bratstvo. Izognite se vsemu, kar bi ogrožalo bodočnost države. Sedanje preizkušnje dovolj dokazujejo, iz česa obstoja francosko edinstvo. Od nas je odvisno, da ga z ničemer ne okrnemo in da brez prenehanja delamo na njegovi okrepitvi in dvigu.

Petainov govor o premirju

Maršal Petain poudarja, da je čast Francije rešena

Bordeaux, 26. junija. t. Reuter: Predsednik francoske vlade **maršal Petain** je snoči imel o pomenu premirja sledeči govor:

»Obračam se do vas, da vam pojasnim razloge pravkar sklenjenih premirij z Nemčijo in Italijo. Predvsem vas moram opozoriti na strašno iluzijo, ki je zaslepljala zaveznike, da so se zanašali na vse mogoče činitelje razen na orožje. Vojne pa ni mogoče dobiti z dolarji, temveč z orožjem, kakor je to dokazala Nemčija.

Bitka v Flandriji se je končala s kapitulacijo belgijske vojske ter deloma tudi angleške in francoske. Nato se je ob Sommi in Aisni borilo 100 naših divizij proti 150 nemškim divizijam. Ko je Nemčija skoraj že zmagala v severni Franciji, je nastopila še Italija. Razen tega je nastalo za nas strašno vprašanje beguncev, ki so se v popolnem neredu premikali iz kraja v kraj. Spričo takšnih preizkušenj se je moral nehati naš odpor. Bili smo postavljeni pred odločitev, ali naj ostanemo na mestu ali naj se umaknemo preko morja. Odločili smo se, da ostanemo med svojim narodom. Šlo nam je za to, da dosežemo častne pogoje, ki so za nas sprejemljivi.

Sovražnosti so ustavljene. Danes je dan žalosti za Francijo. Vendar je naša čast rešena. Francijo bodo upravljali samo Francozi. Vojna doma je končana in bilo bi sedaj nesmiselno, če bi se nadaljevala v kolonijah. Francija mora biti sedaj lojalna. Začenja se novi red in vi, ki ste se borili, se boste sedaj vrnili domov. Svetujem vam vsem, da primete za delo. Sedaj moramo obnoviti Francijo. Naš poraz je bil posledica naše nedavnosti. Sedaj moramo pokazati, da smo sposobni tudi za delo.«

Francoski državniki v Londonu

London, 26. junija. AA. Reuter: **Listi poročajo, da se v Londonu nahajajo bivši francoski predsedniki vlade Herriot, Paul Boncour in Leon Blum.**

London, 26. junija. AA. DNB: »News Chronicle« izve v zvezi z ustanovitvijo francoskega narodnega odbora, da se znani francoski politiki nahajajo že na poti v Anglijo, da bi se pridružili generalu de Gaulu. Med temi politiki se nahajajo **Mandel, Campinchi, Herriot, Delbos, Blum, Cot in Reynaud.**

Angleški tisk o premirju:

Največja nesreča za Francijo šele pride

London, 26. junija. t. Reuter: Današnji »Times« objavlja uvodnik svojega diplomatskega dopisnika iz Bordeauxa. Dopisnik pravi v svojem članku, da po 16. juniju angleški veleposlanik v Franciji ni mogel več ostati pri vladi v Bordeauxu.

Angleški veleposlanik se je trudil, da bi se sešel z maršalom Petainom ali pa s kakim članom nove Petainove vlade. Ko se mu je posrečilo približati se enemu izmed članov nove vlade, je bil ta zaradi pogajanj o premirju v takem stanju, da z njim sploh ni bilo mogoče spregovoriti ničesar pametnega.

Dopisnik pravi dalje, **da ne drži, da bi bili glavni osebnosti v tej vladi maršal Petain in general Weygand. Oba sta stara vojaka, ki nista želela drugega kot to, da se vojskovanje ne bi nadaljevalo, če ne more biti uspešno. Pač pa sta oba v vrtincu intrig ministrov posebno Lavala in Marqueta, ki sta posebno v zadnjih letih imela zelo dobre zveze s tujino. Lahko se reče, da sta ta dva sedaj najmočnejši osebnosti v novi vladi in da bosta sama usmerila pot Francije tako, kakor se bo njima zdelo primerno. Oba sta moža silnih ambicij in neizvedljivih načrtov.**

Ko je Reynaud sporočil Churchillu, da bo Francija najbrž morala v pogajanja za premirje, je Churchill odgovoril naslednje:

1. Anglija se bo vojskovala naprej proti Nemčiji s svojimi zavezniki;

2. Anglija se ne bo pogajala s sovražnikom;

3. Anglija lahko odveže Francijo njenih obvez zavezništva samo tedaj, če pride francosko vojno brodovje poprej v angleška pristanišča.

Maršal Petain se s svojo vlado ni več oziral na sporočila, ki jih je Churchill v svojem govoru včeraj potrdil. Francija je sama sklenila premirje.

Kakšno pa naj bo to premirje, ki je razkosalo Francijo? **Sedanji položaj Francije moramo primerjati s položajem Češkoslovaške, ki je v sep-**

(Nadaljevanje na 2. strani)

Koliko atlantske obale bodo zasedli Nemci?

London, 26. junija. t. Reuter: Po dosedanjih poročilih, ki so prišla iz Francije, se lahko ugotovi, da mislijo nem. čete v Franciji zasesti sploh vso francosko obalo ob Atlantiku in sicer do španske meje. V številnih pristaniščih ob Rokavskem prelivu in ob Atlantiku so zavezniški oddelki pravočasno razdejali vse pristaniške naprave, ki bi lahko služile sovražniku. Nemška obala ob Atlantiku bo sedaj dolga nad 1000 milj (okoli 2000 kilometrov) in nemško poveljstvo bo moralo razvrstiti vzdolž vse te obale mnogo svojih čet. Nemci bodo morali zelo strežiti to obalo, ker je angleška mornarica v veliki premoči.

Begunci hite v Španijo

Madrid, 26. junija. AA. Stefani: Francoski begunci še dalje prihajajo v velikem številu čez špansko mejo. Včeraj je prekoračilo mejo tudi sedem letalcev. Med begunci je tudi nekaj Poljakov.

San Sebastian, 26. junija. AA. Stefani: Zvedelo se je, da številni voditelji španske ljudske fronte oblegajo špansko-francosko mejo in ponujajo neverjetno velike vsote, da bi smeli v Španijo. Španske oblasti so prijele holandske državljane, ki so prekoračili mejo in nosili s seboj velike količine zlata v palicah.

Francoski veleposlanik pri lordu Halifaxu

London, 26. junija. AA. Reuter: Francoski veleposlanik v Angliji Corbin je obiskal danes lorda Halifaxa.

Angleži kličejo francoske parnike v svoja pristanišča

Berlin, 26. junija. AA. DNB: Na podlagi nemško francoske pogodbe o premirju je francoska vlada obvezana poklicati vse francoske trgovske ladje, ki se nude izven francoskih pristanišč, naj se takoj vrnejo v Francijo, če pa to ni mogoče, da odplovejo v nevtralno pristanišče.

Zveza častnikov britanske trgovske mornarice je spet pozvala po radiu svoje francoske tovariše, naj ladje pripeljejo v britanska pristanišča. Na nemških pristojnih mestih izjavljajo, da to pomeni ščuvanje k vstaji ali begu in nezvestobo zastavi. Franciji je zaradi njene obnove potrebno, da je vsak, predvsem pomorščak, na svojem mestu in da stori svojo dolžnost. Očividno bodo to spregledali tudi francoski pomorščaki in se bodo prepričali, da ta poziv zveze častnikov britanske trgovske mornarice ne upošteva pravih interesov Francije in francoskega naroda.

Sirija se vojskuje naprej

Beyruth, 26. jun. b. Visoki komisar Sirije je izdal proglas na narode, v katerem ugotavlja, da so iz vse Sirije in Libanona prispele številne izjave zahvalnosti in udanosti. V tem proglasu izjavlja visoki komisar Sirije sledeče:

V sporazumu z vrhovnim poveljnikom zavezniških vojnih sil na Bližnjem vzhodu sporočam, da mi ne mislimo na kapitulacijo. General Mittelhauser je sklenil nadaljevati borbo v mandatnem področju Francije in dalje odločno nastopati v obrambo njene časti. Mi naše zastave ne bomo položili.

Berlin, 26. junija. AA. DNB: **V zvezi z glasovi, ki krožijo o nekakšnih pogajanjih med nemško in švicarsko vlado glede francoskih beguncev, pogajanjih, ki da se vodijo v Švici, dostavljajo na pristojnih mestih, da takšnih pogajanj ni in da tudi ni namere, da bi se glede tega vprašanja začela. Nemška vlada smatra, da vprašanje umika francoskih beguncev iz Švice ni nobeno nemško-švicarsko vprašanje, pač pa se tiče le Francije in Švice.**

Besedilo pogodb za premirje med Francijo ter Nemčijo in Italijo

Italijanska in nemška vlada sta istočasno objavili pogoje za premirje

Pogoji za premirje z Nemčijo

Berlin, 25. junija. Uradno poročajo: Med Hitlerjevim pooblaščencem generalom Keitelom na eni strani ter pooblaščencem francoske vlade generalom Huntzingerjem kot predsednikom francoske delegacije je bila podpisana naslednja pogodba o premirju:

Francoska vojska položi orožje

1. Francoska vlada ustavi boj proti Nemčiji v Franciji in v francoskih posestvih ter na morju. Francoska vlada privoli, da vse francoske čete, ki so obkoljene od nemške vojske, takoj polože orožje.

Nemška vojska zasede pokrajine sev. Francije

2. Za varstvo nemških koristi bodo obdržale nemške čete v oblasti pokrajine severne Francije, kakor je zaznamovano v priloženem zemljevidu.

3. V zasedenih delih Francije imajo nemške oblasti vse pravice zasedbenih oblasti. Francoska vlada in njena uprava se obvezuje, da bo z vsemi sredstvi podprla izvedbo ukazov nemških oblasti. Francoske oblasti bodo dobile od francoske vlade takoj ukaz, da se pokore odredbam nemškega poveljstva in da korektno sodelujejo z nemškimi oblastmi. Nemška vlada namerava zasesti določen **del francoske obale do konca sovražnosti z Anglijo v tistem obsegu, kolikor potrebuje.** Francoska vlada lahko določi svoj sedež v kateremkoli kraju, ki ni zaseden ,ako pa hoče, v Parizu. Nemška vlada bo v tem primeru francoski vladi nudila vse olajšave, da bi mogla francoska uprava v nezasedenih pokrajinah neovirano poslovati.

Popolna razorožitev Francije

4. Francoska vojska na kopnem, na morju in v zraku se mora demobilizirati v roku, ki bo določen pozneje. Izjema so samo čete, ki so potrebne za ohranitev notranjega reda, in sicer v sporazumu z nemškimi in italijanskimi oblastmi. Francoske čete v tistih delih, katere bo Nemčja zasedla, se bodo umaknile v nezasedene pokrajine. Pred odhodom morajo položiti orožje. Nemška vlada bo zahtevala poroštvo za točno izvedbo teh odredb.

5. Za izvedbo teh odredb zahteva nemška vlada, da se ji izroče vsi francoski topovi, tanki, oklepna vozila in ostali vojni materjal in vse strelivo. Ta material morajo v redu oddati tudi tiste francoske čete, ki so v tem trenutku v nezasedenem delu Francije.

Pazite kaj pijete!

Zahtevajte vedno našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za razne bolezni srca, želodca, jeter, žolča, ledvic in normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

6. Čete in ves material, ki je v nezasedeni Franciji — v kolikor te čete in material niso potrebni za ohranitev notranjega miru v državi — je treba razorožiti, material pa izročiti v skladišča na krajih, katera bo določila italijanska in nemška komisija.

7. V zasedenih pokrajinah mora Francija izročiti vse kopne in obrežne utrdbe z vsem orožjem, strelivom in drugim materialom v nepoškodovanem stanju, dalje načrte teh in vseh že zasedenih utrdb ter podatke o minskih poljih na kopnem in na morju, ki jih morajo na zahtevo nemških oblasti odstraniti Francozi sami.

Francoska vojna mornarica mora domov

Nemška slovesna izjava

8. Vsa francoska vojna mornarica, razen ladij, ki so potrebne za varstvo francoskih kolonij, se mora zbrati v določenih pristaniščih, kjer bo demobilizirana in razorožena. Nemčija slovesno izjavlja, da francoske vojne mornarice ne bo uporabljala pri nadaljevanju vojne zase, razen ladij za stražo obale in za odstranjevanje min. Tudi ne bo pri sklepanju miru zahtevala francoskega vojnega brodovja. Vse vojne ladje izven francoskih voda morajo biti poklicane v francoske luke.

Ustavljen ves pomorski in letalski promet

9. Francoska vlada se obvezuje, da s preostalo vojsko ne bo storila ničesar proti Nemčiji in da bo preprečila, da bi francoski vojaki šli v tujino ali da bi bilo kakršno koli orožje ali letala bila poslana v Anglijo ali kam drugam. **Francoska vlada bo vsem državljanom prepovedala bojevati se proti Nemčiji. Kdor se bo pregrešil, bodo nemške čete ravnale z njim kot z nezakonitim vojakom.**

10. Nobena francoska trgovska ladja do nadaljnjega ne sme odpluti iz francoskih pristanišč. Obnovo pomorskega trgovskega prometa bosta dovolili nemška in italijanska vlada. Ladje, ki so zunaj, se morajo takoj vrniti ali pa pluti v nevtralna pristanišča. Vse zasežene nemške trgovske ladje v francoskih lukah bodo vrnjene, za poškodbe in za zaseženi tovor ima Nemčija pravico zahtevati odškodnino.

11. Nobeno letalo se ne sme brez dovoljenja dvigniti s francoskih letališč, ki pridejo z letali in vsemi napravami pod nadzorstvo nemških in italijanskih oblasti. Zasedbene oblasti imajo pravico zahtevati onesposobljenje vseh letal in letališč. Vsa angleška letala na francoskih letališčih se morajo takoj izročiti nemškim oblastem.

12. Francija se obvezuje, da bo v zasedenem predelu vse vojaške naprave izročila nepoškodovane Nemcem in poskrbela, da luke, ladjedelnice, industrijske naprave, ceste, železnice, svetilniki itd. ne bodo poškodovane. Na zahtevo nemškega poveljstva mora Francija popraviti vse uničene ali poškodovane naprave ter poskrbeti zanje zadostno število uradništva in materiala.

Radijske postaje v zasedeni Franciji začasno ne smejo delovati

13. Vse radijske postaje v nezasedenem delu prenehajo obratovati. Oddaje se bodo smele začeti spet po posebnem nemškem dovoljenju.

Promet med Nemčijo in Italijo skozi nezasedeno Francijo

14. Francoska vlada mora omogočiti in z vsemi sredstvi zagotoviti promet med Italijo in Nemčijo čez nezasedeni del.

15. Begunce mora francoska vlada vrniti iz nezasedenega dela v zasedeni ob sodelovanju nemških oblasti.

16. Francoska vlada mora preprečiti vsako pošiljanje imovine, denarja, vozil in blaga iz skladišč v tujino ali v nezasedeno Francijo brez dovoljenja nemških oblasti.

Stroške zasedbe nosi Francija

17. Stroške za vzdrževanje nemške zasedbene vojske v Franciji bo nosila francoska vlada.

18. Vsi nemški vojni in civilni ujetniki ter ljudje, obsojeni zaradi dejanj v korist Nemčiji, se morajo takoj izročiti nemškim četam, prav tako drugi Nemci v Franciji in kolonijah.

19. Francoski vojni ujetniki v Nemčiji bodo ostali tam do konca vojne.

20. Francoska vlada je odgovorna za škodo na vseh predmetih, ki bodo po tem premirju izročeni Nemčiji. Odgovarja tudi za morebitni izvoz teh predmetov iz države.

21. Izvedbo določil premirja bo po navodilih nemškega poveljstva nadzorovala posebna nemška komisija, v kateri bo tudi zastopnik francoske vlade.

22. Sporazum o premirju velja do sklepa mirovne pogodbe, Nemčija premirje lahko odpove, kadar hoče, če bi Francija ne izpolnila prevzetih obveznosti.

Italijanski pogoji za premirje

Pogoji italijansko-francoskega premirja vsebujejo **24 t o č k.**

V prvi točki se Francija obvezuje prenehati s sovražnostmi proti Italiji na ozemlju Francije, kolonij in mandatov, na morju in v zraku.

Italijanske čete ostanejo tam, kjer so bile ob premirju

2. Italijanske čete obdrže črto, ki so jo zasedle do premirja.

3. Francija bo demobilizirala ob tej črti pas v širini 50 km. Med premirjem bo tudi popolnoma demobiliziran pas v Somaliji in Libiji. Med sovražnostmi z Anglijo ter za časa premirja bo imela Italija popolno in stalno pravico za izkoriščanje luke Džibuti in njenih naprav ter francoskega dela proge Addis Abeba-Džibuti za vse vrste prevozov.

Določbe o demilitarizaciji in razorožitvi

4. V točki 3. omenjeni predeli bodo demobilizirani 10 dni po ustavitvi sovražnosti. V teh predelih ostane samo najnujnejše francosko osebje za nadzorstvo in vzdrževanje utrdb, vojašnic, skladišč in drugih vojaških objektov. Ostale bodo tudi lahko najnujnejše čete za ohranitev notranjega reda, ki jih bo določila italijanska komisija za premirje.

5. Vse orožje in strelivo, ki se nahaja v predelih, ki bodo demilitarizirani v Evropi in v Afriki, se mora izročiti v 15 dneh. Orožje v utrdbah ter strelivo se mora v roku 15 dni uničiti. Na ozemlju obmejne Somalije se mora istotako izročiti orožje in strelivo v 15 dneh na točkah, ki jih bo določila italijanska komisija za premirje. Kar se tiče orožja in streliva v utrdbah na omenjenem ozemlju, se mora uničiti.

6. Med sovražnostmi z Anglijo se morajo utrdbe in pomorska oporišča v Toulonu, Bizerti, Ajacciu in Oranu ter Marseilleu demilitarizirati do ustavitve sovražnosti. Ta demilitarizačija se mora izvesti v 15 dneh.

Točka 7. in 8. se nanašata na način demilitarizacije predelov, vojaških pomorskih utrdb in pomorskih oporišč.

9. Vse kopnene, pomorske in zračne sile na francoskem evropskem ozemlju se morajo demilitarizirati in razorožiti v roku, ki bo pozneje določen. Izvzete so le čete, ki so neobhodno potrebne za ohranitev notranjega reda. Število teh čet bosta določili Italija in Nemčija. Kar se tiče ozemlja v francoski Severni Afriki, Siriji in francoski obrežni Somaliji bo italijanska komisija za premirje upoštevala poseben pomen ohranitve reda na teh ozemljih.

10. Italija ima pravico, da v poroštvo za izvedbo pogojev o premirju zahteva delno ali celotno izročitev orožja, topništva, oklopnih avtomobilov, tankov, konjske vprege in streliva, ki je pripadalo enotam, ki so se udeležile bojev proti Italiji.

11. Italija in Nemčija imata nadzorstvo nad orožjem, strelivom in ostalim vojnim materialom v Franciji, ki ni zasedena, ter nadzorstvo nad nadaljnjo izdelavo vojnega materiala na istem ozemlju.

Italija v tej vojni ne bo uporabljala francoskega vojnega brodovja

12. Enote francoske vojne mornarice se morajo zbrati v lukah, ki bodo pozneje določene. Te enote bodo demobilizirane in razorožene ter bodo ostale pod nadzorstvom Italije in Nemčije. Izjema so enote, ki bodo v sporazumu z italijansko in nemško vlado določene za nadzorstvo francoskih obrežnih vodá in kolonij. Vse francoske vojne ladje v kolonijah, katere ne bodo ostale tam za ohranitev francoskih kolonialnih koristi, se morajo vrniti v francoske evropske luke. Italijanska vlada izjavlja, da nima namena za sedanje vojne uporabljati francoskih pomorskih enot , ki bi bile pod njenim nadzorstvom. Tudi nima namena pri sklepanju miru zahtevati zase francosko vojno mornarico. Toda za premirja je možnost, da se te ladje uporabijo za pobiranje min.

13. Francoska pristojna oblastva morajo v 10 dneh pobrati v določenih predelih pred utrdbami in pomorskimi oporišči, ki se bodo demilitarizirala, vse mine ter jih demontirati.

14. Francoska vlada se obveže, da ne bo začela nikjer in v nobeni obliki sovražnosti proti Italiji ter da bo preprečila, da bi njene oborožene sile ali francoski državljani zapustili njeno ozemlje, da bi se udeležili sovražnosti proti Italiji.

15. Francoska vlada se obveže, da bo onemogočila, da bi francoske vojne ladje, letala, orožje in strelivo bili s francoskega ozemlja poslani na ozemlje Velike Britanije ali drugih držav.

16. Vsem francoskim trgovinskim ladjam je prepovedan odhod iz pristanišč, dokler italijanska in nemška vlada ne dovolita delne ali celotne obnove francoske pomorske trgovinske plovbe. Trgovinske ladje, ki ob podpisu premirja niso v francoskih lukah, bodo poklicane, da se vrnejo v francoske luke, ali da odplovejo v luke nevtralnih držav.

17. Vse italijanske trgovinske ladje, ki so bile zaplenjene, se morajo vrniti Italiji.

18. Vsem letalom je prepovedano zapustiti francosko ozemlje. Ta prepoved velja za vsa letališča in vse luke.

Prepoved radijskih oddaj

19. Prepovedujejo se radijske oddaje na francoskem evropskem ozemlju. Kako se bo vzdrževala radijska zveza med Francijo in Severno Afriko ter Sirijo in francosko Somalijo, bo določila italijanska komisija za premirje.

20. Italija in Nemčija imata pravico do prevoza skozi nezasedeno francosko ozemlje.

21. Takoj se morajo izpustiti italijanski vojni ujetniki ter izročiti italijanskim oblastem, ter tudi osebe, ki so bile prijete zaradi delovanja v prid Italije.

22. Francoska vlada jamči, da bo vse, kar mora izročiti po posameznih točkah premirja, izročila v dobrem stanju.

23. Italijanska komisija za premirje ima dolžnost nadzorovati izpolnjevanje sporazuma o premirju, francoska delegacija pa prevzame dolžnost za vzdrževanje zveze med francosko vlado ter italijansko komisijo za premirje.

24. Sporazum o premirju ostane v veljavi do sklenitve mirovne pogodbe, oziroma dokler ne bo odpovedana od Italije, če francoska vlada ne bi izpolnila vsah prevzetih obveznosti.

Francosko brodovje bo ščitilo francoski imperij

Letala pa so bila razdrta in spravljena v skladišča

Bordeaux, 26. junija. Havas: V zvezi z objavo vsebine sporazuma o premirju razen podrobnosti, ki jih je podal zunanji minister Baudoin v svojem poročilu zastopnikom tiska o pogojih premirja, smo dobili v dobro obveščenih krogih nekaj dopolnjenih pojasnil.

Na sestanku v Compiegenskem gozdu je general Keitel dejal, **da je Nemčija prisiljena nekoliko strožje postopati s Francijo zaradi nadaljevanja vojne z Veliko Britanijo. Ko bodo sovražnosti prenehale, se bo modaliteta zasedbe verjetno popravila.**

Ena temeljnih točk pogajanj je bila, **da se Nemčiji ne izroči nobeno orožje, ki bi moglo biti namenjeno proti Angliji. Nikdar ni bila francoska vlada mnenja, da bi mogla odstopiti svoje brodovje. Tako je prišlo do tega, da se brodovje ohrani za varstvo našega kolonialnega cesarstva. Niti Nemčija niti Italija nista imeli pred očmi uničenja našega brodovja. Tako je bila odstranjena temeljna ovira, ki bi mogla dovesti vse na kocko.**

Kar se tiče francoskega letalstva, ki je zelo zmanjšano zaradi srditih bojev v zadnjih mesecih, se tudi ne more staviti v službo proti Angležem. **Letala sploh niso bila izročena, pač pa razorožena in so bili motorji demontirani in spravljeni v nadzorstvene postaje.**

Komisija za premirje bo v obmejnem pasu nasproti Nemčiji in Italiji, da uredi pogoje zasedbe in temeljna vprašanja za prodajo blaga in zalog ter morebitnega prehoda iz zasedenega v nezasedeno ozemlje, dalje zaradi ureditve vprašanja radijske oddaje itd. V francosko-nemški komisiji za premirje bo Francijo verjetno zastopal general *Huntzinger*, v francosko-italijanski komisiji pa eden od admiralov.

Pogajanja z Nemčijo so v začetku potekala hladno, toda korektno. Ta ton je pozneje nekoliko popustil spričo lojalnega postopanja med dvema vojakoma. Nemško zastopstvo ni zamudilo niti ene prilike, da pohvali junaštvo francoske vojske. Francoski vojaki so se borili hrabro. Francoska vojska je storila še več kakor pa samo rešila čast, storila je tudi to, kar se je zdelo nemogoče. **Ko se je 5. junija začel boj za Francijo, je 55 francoskih divizij imelo pred seboj 140 nemških divizij, katerim je treba prišteti še 11 oklopnih. Po končani bitki je Nemčija razpolagala tudi z 80 divizijami rezerv.**

Nemčija naj bi organizirala vse evropsko gospodarstvo

Rim, 26. junija: b. Stefani: Z največjim zanimanjem objavlja italijanski tisk odločitev nemškega državnega kancleria Hitlerja, da poveri bivšemu predsedniku nemške državne banke dr. Schachtu proučitev načrta za gospodarsko reorganizacijo evropskega kontinenta, ki ga Nemčija namerava predložiti vsem evropskim državam, kakor hitro bo končana vojna.

V zvezi s tem poroča agencija Stefani, da je **dr. Schacht**, ki se sedaj mudi na svojem posestvu blizu Berlina, že končal svoje veliko delo na tem načrtu. Zadnje dni je dr. Schacht konferiral s predstavniki nemške industrije in trgovine, kakor tudi s finančnimi in gospodarskimi strokovnjaki in namerava sedaj obiskati Belgijo, Nizozemsko in skandinavske države, da stopi v zvezo z merodajnimi gospodarskimi krogi in da z njimi izmenja misli o bodočnosti nove gospodarske organizacije evropskega kontinenta.

Iz zanesljivega vira poročajo, da načrt dr. Schachta določa sklenitev mednarodnih pogodb o racionalni organizaciji in razdelitvi dela pri proizvodnji, s katerim se bo v največji meri izpopolnjevalo gospodarstvo posameznih držav, od katerih bodo na primer zahodne države razvile svojo industrijsko proizvodnjo, države v srednji in jugovzhodni Evropi pa pretežno svojo poljedelsko proizvodnjo, ki naj bo koristna in racionalna ter se bo pazilo na to, da se po možnosti ta proizvodnja uravnovesi v izogib škodljivemu tekmovanju in preprečevanju nadprodukcije, ki predstavlja največjo napako liberalnega gospodarskega sistema. Evropski kontinent bo zaradi tega uravnovesil posamezna nacionalna gospodarstva in sestavil enoten blok, **ki bo konkuriral z drugim kontinentom, na katerih bi se pojavljal kot individualna gospodarska celota.**

»Popolo d'Italia« opozarja, da načrt računa z vsemi možnostmi uravnovešenja in konstruktivnega sodelovanja evropskih držav in da zato obstojajo veliki izgledi za njegov uspeh. Nasprotno pa je znano, da je francosko-britanski načrt, ki je bil izdelan za gospodarsko obnovo Evrope, imel očividno namen, da služi kot temelj za novo gospodarsko ureditev Evrope pod kontrolo zapadnih zaveznikov, sedaj popolnoma propadel zaradi uspehov, ki ga je doseglo osišče Rim-Berlin.

(Nadaljevanje s 1. strani)

tembru 1938 po dogovoru v Münchenu izročila Nemčiji vse svoje obmejne utrdbe, ne da bi jih imela čas razorožiti. Češkoslovaška vlada je nato vse storila, da ne bi dala nobenega povoda za nadaljnje postopanje. Toda v marcu 1939 je bil konec Češkoslovaške. **Sedanje stanje Francije moramo primerjati s tem, kaj se je zgodilo s Češkoslovaško.**

Dogodki sami bodo najboljše obrazložili, ali je bilo postopanje Francije pravilno ali ne. Toda po dosedanjem poteku dogodkov in po razvoju, ki se napoveduje, moramo pričakovati za Francijo samo še večjo nesrečo in bedo.

Francoska vlada se preseli v Clermont-Ferrand

Madrid, 26. junija. Reuter: Španska časnikarska agencija poroča s francoske meje, da francoska vlada namerava prenesti svoj sedež v Clermont-Ferrand in sicer še ta teden. Mislijo, da bo jutri prispel na špansko mejo v Henday nek nemški višji uradnik. Z druge strani pa prevladuje mnenje, da bo prišlo do francosko-nemško-španskega sporazuma glede ureditve prometa med Španijo in zasedenim in nezasedenim francoskim ozemljem.

Blokada bo razširjena na Francijo

London, 26 junija t. Reuter: Merodajni in poučeni londonski politični krogi trdijo, da se bo sedaj gospodarska blokada zaveznikov izvajala tudi na področje Francije, ki je zasedeno po nemških četah, prav tako kakor tudi proti Nemčiji in Italiji. Ladje ki bodo odvažale ali dovažale material v francoske luke, ki so zasedene po sovražniku, bodo zadržane po britanskih pomorskih oblasteh. Trgovske ladje, ki bodo pristajale v španskih ali portugalskih lukah, bodo prav tako podvržene pregledu, ki je sedaj običajen Če bodo ladje hotele pristati v francoskih lukah, ki niso zasedene po nemških četah, bodo na poti skozi Gibraltar zadržane in pregledane, če ne vozijo tihotapskega blaga. Londonski uradni krogi so prepričani, da so francoski premogovniki bili poplavljeni, preden so nemške čete zasedle severno Francijo. Velike zaloge bencina so bile uničene že v prvih petih tednih nemške ofenzive, **toda brez dvoma so Nemci našli še velik del bencinskih zalog, ki jih bodo sedaj lahko uporabljali za vojne namene.**

Japonska hoče sama urejati Daljni vzhod

Tokio, 26. junija. DNB: Japonsko časopisje obširno piše o zahtevi, ki se čedalje bolj postavlja glede vprašanja avtonomije vzhodnoazijskega prostora. Japonski listi zahtevajo, da se mora zunanja politika Japonske izvajati v smeri te avtonomije. V zvezi s tem poudarjajo predvsem naslednje:

1. V načelu mora veljati kot temeljna smernica japonske politike nevmešavanje v evropsko vojno;

2. Japonska vlada mora izvajati delavnejšo politiko v tej smeri, da bi preprečila razširjenje sovražnosti na vzhodno Azijo, pri čemer je treba razumeti tudi francosko Indokino in Holandsko Indijo. V tem smislu časopisje zahteva, neke vrste Monroejevo doktrino za Vzhodno Azijo;

3. Japonska mora dati moralno podporo težnjam osi, da se uvede nov red na svetu. V zvezi s tem časopisje zahteva prijateljsko sodelovanje z Italijo in Nemčijo.

4. Izdati je treba takoj vojaške in politične ukrepe, da se prepreči vsako vmešavanje evropskih držav v japonske razmere. To zahtevo smatra časopisje kot odločujoč činitelj za ureditev odnošajev na Daljnem vzhodu.

Rim, 26. junija. Italijanski listi poročajo iz Šanghaja, da tamkajšnji mednarodni politični krogi poudarjajo, da so se začeli sedaj odigravati dogodki odločilnega pomena na Daljnem vzhodu. Japonsko vrhovno poveljstvo je podvojilo svoje napore na kitajskih tleh, kjer je zadnje dni strahovito **bombardiralo glavni stan Čankajšekove armade in sedež njegove vlade, Čunking, tako, da se je moral kitajski vodja preseliti s svojo vlado v notranjost dežele. Istočasno so japonske vojne sile tako razporedile japonske čete okoli Honkonga, da je ta angleška kolonija sedaj obkoljena tako z morja, kakor s kopnega. Na ta način so Japonci to mesto, iz katerega so Angleži dobavljali Čankajšekovi armadi tako orožje kakor živila, popolnoma odrezali od kitajskega ozadja.**

Kar se tiče francoske Indokine, so isto tako kitajske straže na meji zasedle vse točke, tako da tudi od tukaj Čankajšek ne more dobiti več, česar njegova armada nujno potrebuje. Francoski guverner v Indokini pa je vrh tega moral pristati tudi na to, da smejo japonski in kitajski inspektorji na francoskem ozemlju samem nadzirati odredbe, ki jih je izdal francoski guverner, da se prepreči dovoz blaga in vojnega materiala v Čankajšekovo Kitajsko. Najbolj pa pride v poštev oddelek japonske mornarice, ki se je vsidrala v pristanišču Hanoj. **Vest, da so Japonci Indokino že zasedli, ne odgovarja resnici, bojazen, da bodo to storili v prihodnosti, pa je precej upravičena. Zaenkrat se japonska vlada v tem pogledu še pogaja z nemško in italijansko.**

Ofenzivno postopanje Japonske je seveda napravilo najglobljі vtis v Washingtonu, kjer so takoj odredili, **da se naj velik del ameriškega brodovja, ki je že dolgo vsidrano na Havajskih otokih, nemudoma poda na stražo Panamskega prekopa.** Zaenkrat si mednarodna diplomacija tega koraka še ne more razlagati, ker eni menijo, da se hoče Amerika na ta način zavarovati v predvidenem konfliktu z Japonsko, katere brodovje in letalstvo ogroža predvsem Panamski prekop, drugi pa menijo nasprotno, da je Amerika hotela z odpoklicem velikega dela svojega brodovja na Tihem morju Japonsko potolažiti, ker je le-ta smatrala koncentracijo ameriškega brodovja ob Havajskih otokih za izzivanje.

Na vsak način — tako sodijo v Šanghaju — **je dobila v Ameriki sedaj pretežno večino izolacionistična stranka,** ki zastopa tezo, da mora obračati Amerika svojo pozornost na Japonsko in zato ne sme trošiti svojih sil s posegom v evropske zadeve.

Sporazum Japonske z Nemčijo in Italijo?

Newyork, 26. junija. b. »Associated Press« poroča, da je japonska vlada v sporazumu z Nemčijo in Italijo v zadnjem trenutku sklenila proglasiti protektorat nad francoskimi in nizozemskimi posestvi na Daljnem vzhodu.

Washington, 26. junija. b. Washingtonski politični krogi posvečajo vedno večjo skrb stališču japonskih vojnih krogov na Daljnem vzhodu. Znatni del ameriškega brodovja je že zapustil Havajsko otočje. Predsednik Združenih držav Roosevelt snoči ni hotel dati časnikarjem nobene izjave o tem. V vojnih in pomorskih krogih opozarjajo, da ni časa za manevriranje v tej kritični dobi in je zaradi tega verjetno, da je ameriško brodovje odplulo zaradi dveh možnosti:

1. da zaradi položaja, ki je nastal v Evropi, enote ameriškega brodovja odplujejo v Atlantski ocean skozi Panamski kanal;

2. da bodo verjetno enote ameriškega brodovja koncentrirane na Daljnem vzhodu. To zadnje bi bilo v zvezi s sklepom japonskega mornariškega ministrstva, da vse svoje razpoložljivo brodovje pošlje v vode francoske Indokine.

Japonska priznava Petainovo vlado

Tokio, 26. junija. AA. Stefani: Pooblaščeni zastopnik zunanjega ministra je danes dejal, da japonska vlada smatra vlado maršala Petaina za edino zakonito francosko vlado.

Za tem je pripomnil, da pogajanja s francoskim veleposlanikom glede francoske Indokine potekajo v popolni prisrčnosti in da s francoske strani niso ničesar pripomnili glede odprave japonskih vojnih ladij v *Haifen*.

Mandžurski cesar v Tokiu

Tokio, 26. junija. AA. DNB: **Cesar Manžukua je prispel davi v Jokohamo. Takoj po prihodu se je odpeljal s posebnim vlakom v Tokio, kamor je prispel ob 11.30. Na železniški postaji ga je sprejel in pozdravil japonski cesar z vsemi člani cesarske rodbine, ministri in zastopniki vojske, mornarice in civilnih oblasti.**

Čistoča ust obvaruje zobe pred boleznimi. Vsakodnevna nega zob je torej zapoved zdravja.

Chlorodont
zobna pasta

London, 26. junija. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča: Naši bombniki so navzlic slabemu vremenu izvršili napade na letališča v **Einhofenu, Valhafenu** in **Sipolu**, ki so jih zasedli Nemci in odkoder se sovražna letala dvigajo za napade na Anglijo. Dalje so angleška letala bombardirala letališča v **Mülheimu** v Poruhrju in **Kasselu** na Westfalskem. Druge formacije so bombardirale pomorsko oporišče v **Heldernu**, kjer so nastale eksplozije in požari. V Dortmundu v Poruhrju so angleška letala bombardirala tovorno postajo. Napadla so letalsko tovarno v **Deishausenu** pri Bremenu. Bombardirala so tudi prekop **Dortmund—Ems**, kjer so zadele več naprav. Poškodovani so bili tudi železniški vozli in postaje pri **Emerihu** v bližini nizozemske meje. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana.

London, 26. junija. t. Letalsko ministrstvo poroča, da so v pretekli noči angleški bombniki izvršili nove napade na sovražna letališča, železniške zveze ter ostale vojaške objekte na Nizozemskem in v severni Nemčiji. Težki bombni napadi so bili izvršeni na letališča Arnheim in Borkum. V Lingnu, blizu nizozemske meje so britanski bombniki uničili železniški most. Velika škoda je bila povzročena železniškim zvezam v Hammu in Dorstnu severno od reke Ruhr. Izbruhnili so številni požari. V Poruhrju so bila poškodovana velika vojna skladišča, v Manheimu pa so bile zadete petrolejske rafinerije. Zadetki so bili zabeleženi tudi na letalske tovarne v Bremenu in v Kölnu, kjer so salve bomb povzročile celo vrsto eksplozij in požarov na tamkajšnjih kemičnih tovarnah. V Helgolandu je zletelo v zrak municijsko skladišče. Eden izmed naših bombnikov je med potjo sestrelil nemško bombno letalo, medtem ko so se vsa angleška letala vrnila srečno nazaj v svoja oporišča. Nista pa se vrnili dve letali, ki sta izvršili ogledne polete nad Skandinavijo.

Glavni napad bi bil na angleško brodovje pri Egiptu

Rim, 26. junija. AA. Stefani: List »Tevere« piše o položaju po premirju in pravi, da bo angleški ministrski predsednik Churchill odslej edini šef zavezniškega vrhovnega sveta. Angleži so zdaj prisiljeni boriti se sami brez pomoči ostalih narodov, nadaljuje list. Anglija je izgubila možnost posluževati se oporišč v Toulonu, na Korziki, Bizerti in Oranu kakor tudi francoskega brodovja. Napad sil osi Rim-Berlin **bo usmerjen na angleško brodovje v Egiptu, kot glavno točko angleškega cesarstva in proti angleškemu ozemlju samemu. Boj bo potekal najodločneje.**

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 26. junija. AA. Stefani: Poročilo št. 14 vrhovnega poveljstva državne oborožene sile se glasi:

Na bojišču v Italiji in severni Afriki nič novega. V vzhodni Afriki so Angleži zaman poskušali bombardirati Asmaro in Diredau. Pri tej priliki sta bili sestreljeni dve sovražni letali. Poskus sovražnika, da bi bombardiral Neapelj, so preprečila naša lovska letala in protiletalska obramba, ki je zapodila sovražnika v beg.

Rim, 2>. junija. AA. Stefani: Nocoj 15 minut po polnoči so zapustili Rim s posebnim vlakom egiptski diplomatski in konzularni predstavniki. Z istim vlakom so odpotovali iz Italije tudi egiptski novinarji in egiptski državljani, ki so se poslovno mudili v Italiji. Predstavniki protokola zunanjega ministrstva so prisostvovali odhodu.

Italija, 26. junija. AA. Stefani: Objavljen je seznam žrtev letalskega napada, ki je bil izveden na Palermo 23. junija. Pri tej priliki je bilo ubitih 28 ljudi, od njih osem moških, 10 žensk in 10 otrok, mlajših od 14 let. Število ranjencev znaša 168. Največ jih odpade na ženske in otroke.

Rim, 26. junija. AA. DNB: Napad britanskih letal na Rapani ni povzročil nobene škode vojaškim napravam. Ubitih je bilo 20 civilistov, ranjenih pa 26.

Rim, 26. junija. AA. Stefani: Italijanski poslanik v Kairu **Mazolini** je z italijanskimi diplomatskimi in konzularnimi uradniki odpotoval v Carigrad, kjer bo izvedena zamenjava z osebjem egiptskega poslaništva v Rimu, ki je z vlakom iz Rima preko Belgrada odpotovalo v Carigrad in bo od tam nadaljevalo pot v Egipt.

Nemško vojno poročilo

Glavni stan vodje rajha, 26. junija. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča:

Na zahodu ni bilo posebnih dogodkov. V noči od 25. na 26. julij so bojna letala izvedla več napadov na letališča in naprave letalske industrije v srednji Angliji. Bombardiranje je bilo uspešno. Po naknadnih poročilih so 24. junija nemška letala bombardirala v bayonnskih vodah eno sovražno prevozno 7000 tonsko ladjo. Na njej je izbruhnil požar in so se slišale močne eksplozije.

Neka nemška podmornica je torpedirala jugozahodno od Irske oboroženo 12.000 tonsko tovorno ladjo kakor tudi dve drugi oboroženi sovražni ladji.

Včeraj so poskušala tri angleška letala vrste Bristol Blenheim bombardirati letališče v Stavangerju. Dva od njih sta bila sestreljena pri spopadu v zraku od strani naših lovskih letal, tretje letalo pa se je umaknilo iz boja.

Bombe britanskih letal o priliki poleta v noči med 25. in 26. junijem nad severno in severnozahodno Nemčijo niso zadele vojaških ciljev in tudi niso naredile velike tvarne škode. Dozdaj je znano, da so bile pri tej priliki ubite štiri civilne osebe.

Oslo, 26. junija. DNB: Zadnje dni se je prijavilo nad tisoč mladeničev za prostovoljno delovno službo na Norveškem. Zaposleni bodo v okolici Tronthjema in Bergena pri graditvi novih cest.

Nemci izgubili letalskega generala

London, 26. junija. t. Reuter: Pri zadnjih poletih nad Anglijo je bil sestreljen nemški bombnik. Preiskava je ugotovila, da je bil med člani posadke tega bombnika ubit tudi nemški letalski general Loeb, ki je bil najbližji sodelavec maršala Göringa. General Loeb je poveljeval nemškemu letalstvu tudi pri poletih nad Nizozemsko in Francijo.

Bruselj, 26. junija. DNB: Nemške oblasti so izdale poročilo, v katerem opozarjajo prebivalstvo, da je v Belgiji še vedno gotovo število angleških in francoskih vojakov, oblečenih v civilno obleko. Naloga teh vojakov je izvajati sabotažo, da bi se še dalje povzročali nemiri in neredi. Nemške vojaške oblasti pozivajo Belgijce, naj preprečujejo takšne atentate in naj takoj prijavijo nemškim oblastem te Angleže in Francoze.

Angleška vojna poročila

Angleži zo se izkrcali na raznih krajih sovražne obale

London, 26. junija. b. Danes od 14.14 je britanska admiraliteta izdala kratko uradno poročilo, da so se angleški mornarji na raznih točkah izkrcali in prišli v zvezo z nemškimi četami, **katerim so prizadejali hude izgbe ter so mnogo nemških vojakov ujeli.** Iz tega kratkega poročila se ne vidi, kdaj in kje so se Angleži izkrcali ter zaenkrat še niso znane podrobnosti njihovega podviga.

London, 26. junija. AA. Reuter: Poročajo, da so zavezniške pomorske in suhozemske sile ob sodelovanju z angleškim letalstvom izvedle včeraj z uspehom ogledniške polete nad sovražnimi obalnimi pokrajinami. **Na nekaterih krajih je bilo izvedeno izkrcanje in je prišlo do spopada z nemškimi četami.** Sovražnik je pretrpel izgube in je pustil na bojišču nekaj mrtvih. Pri tej priliki smo našli mnogo koristnih podatkov. Zavezniške sile niso pretrpele nobenih izgub.

London, 26. junija. Reuter: Vojni urednik agencije Reuter piše: Izkrcanje zavezniških oddelkov na raznih točkah ob obali, ki jo je zasedel sovražnik ter dejstvo, da je prišlo do spopada z nemškimi četami, kaže, da so Nemci prevzeli veliko odgovornost, ko žele obdržati vso obalo od severnega rtiča do francosko-španske meje, to je obale Norveške, Danske, Nemčije, Holandije, Belgije in Francije.

Letalski boji med Anglijo in Nemčijo

London, 26. junija. AA. Reuter: Poročilo letalskega ministrstva pravi: Pri včerajšnjem napadu so bojna letala izvedla patrolne polete nad sovražnimi letališči ob francoski obali. Ena naša patrola se je spoprijela z mnogo močnejšim sovražnikom. Sestreljena so bila tri sovražna letala. Sami nismo imeli izgub. Naši bombniki so bombardirali včeraj sovražno letališče v Walhavenu pri Rotterdamu in so se vrnili v svoja oporišča brez izgub. Danes na vse zgodaj zjutraj so naši bombniki napadli pred nedavnim zgrajeno sovražno letališče pri Bombenu v bližini Bergena ter povzročili resno škodo. Vsa naša letala so se vrnila. O priliki današnjega boja nad severno Francijo so bili težko poškodovana tri sovražna letala in smo prepričani, da so uničena. Zadetih je bilo tudi mnogo drugih letal.

London, 26. junija. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala zjutraj bombardirala nemško letališče v Boomenu. Na letališču je nastal velik požar.

Naša izvidniška letala so ugotovila, da na Norveškem Nemci grade številna nova letališča. Bombniki so že bombardirali ta letališča, ki so se šele gradila. Zažigalne bombe so zažgale barake v bližini in gozdove v okolici. Naša letala so ugotovila nad 40 požarov.

London, 26. junija. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča: V toku noči so sovražna letala izvršila več napadov na posamezne angleške pokrajine. Protiletalsko topništvo in reflektorji so stopili takoj v akcijo. Dvignila so se tudi lovska letala. Nemška letala so vrgla več bomb, ki niso napravile večje materialne škode. Zbitih je bilo 5 sovražnih letal.

Boji v Afriki

Kairo, 26. junija. t. Reuter: Vojno poročilo angleškega vrhovnega poveljstva pravi:

Delavnost patrol se razvija naprej na libijski fronti in ob obali. Naše patrole so napredovale od Jarabuba proti severozahodu ob Masrab el Gabelu.

Pri nedeljskem bombardiranju Mersa Natruha je med člani egiptske armade bilo troje vojakov ubitih, 18 pa ranjenih.

V Libiji je mnogo domačinov odklonilo, da bi vstopili v italijansko armado. Danes letalstvo ni bilo nikjer posebno zaposleno.

Kairo, 26. junija. AA. Reuter: Davi ob 3.34 je bilo dano znamenje za alarm. Pripravljenost je trajala 45 minut in ni bilo opaziti nobenega letala.

Egipt se brani vstopa v vojno

Kairo, 26. junija. m. Vzroki sedanje krize egipčanske vlade so mnogo globlji, kakor je to povedal komunike in glasilo egipčanske vlade. Anglija je namreč po kapitulaciji Francije tako od Egipta kakor še od nekaterih drugih strani, ki so z Anglijo zvezane z raznimi pogodbami, zahtevala, da mora Egipt stopiti v vojno na njeni strani. Po pogodbi med Egiptom in Anglijo se je Anglija obvezala, da bo garantirala za varnost mej in neodvisnost Egipta. Egiptovska vlada je po tem sporazumu morala zgraditi celo vrsto cest in drugih naprav ob kanalu. Predvsem je morala zgraditi veliko avtomobilsko cesto med Kairom in Jeruzalemom, ki bi morala biti v takem stanju, da se bodo po njej lahko prevažali najtežji transporti. Egipčanska vlada je izvajala ta sporazum ter se je znašla v težkem položaju, ker je uvidela, da obrambna moč Anglije v Egiptu ni zadostna za obrambo Egipta.

Vlada je v zadnjem času imela veliko izdatkov, da je v naglici zbrala svojo vojsko, ki pa ni dovolj izvežbana in tudi ni v zadostni meri preskrbljena z orožjem in strelivom. Javno mnenje v Egiptu ni bilo dovolj obveščeno o varnosti svoje domovine in je od vlade zahtevalo, da v primeru napada ne sme izvršiti obveze sporazuma med Egiptom in Anglijo. **Stranke favdistov, ki so v ostri opoziciji proti sedanji vladi, so istotako storile vse, da vlada v nobenem primeru ne sme stopiti v vojno na strani Anglije.** Favdisti zahtevajo organiziranje vseh narodnih moči in vseh virov bogastva v Egiptu: nadalje, da mora Egipt neodvisno od katere koli države voditi novo politiko, ki bi sedaj ali v bodoče zagotovila, da Egipt ne bo doživel usode nekaterih držav v Evropi. To so pravi razlogi, ki so rušili vlado Ali Maher paše.

Ali Amerika veruje v angleško zmago?

Washington, 26. junija. t. Reuter: V Veliki Britaniji so bili zelo iznenadeni nad poročilom senatorja Pittmana, ki ga je dal tisku glede ukrepov, ki jih je Velika Britanija izvršila za obrambo. Londonski komentar, ki je izšel nocoj, pravi, da je stališče senatorja Pittmana v popolnem nasprotju s stvarnostjo, češ da je Velika Britanija popolnoma nepripravljena za obrambo, prav tako pa da napori Združenih držav ne morejo doprinesti k rezultatu.

Nasprotno je resnica, da se delajo veličastni napori in vse tovarne delajo s polno paro, da na ta način pomagajo Veliki Britaniji z naglimi dobavami potrebnega vojnega materiala in letal za bodočo borbo. Bila bi žalostna gesta zahvalnosti Vel. Britanije Združenim državam za njeno pomoč, če bi s svojimi 45 milijoni prebivalci položila orožje v roke sovražnika brez borbe. Velika Britanija nima v nobenem primeru namena storiti nekaj takega, temveč je krepko odločena, da se z vsemi sredstvi in vso svojo silo bori do zmagoslavnega konca.

Evropi grozi največja lakota

Filadelfija, 26. jun. t. Bati se je največje lakote v Evropi, kar jih pozna zgodovina, če se bo vojna nadaljevala, je izjavil danes bivši predsednik Združenih držav Herbert Hoover na tiskovni konferenci. Ako bo vojna trajala še nekaj mesecev, bodo milijoni ljudi doživeli največje trpljenje kar ga pozna človeštvo. Dejal je, da bo Bruxelles ostal v 30 do 60 dneh brez hrane, če ne dobi pomoči. On se je stavil v zvezo z britansko, nemško in belgijsko vlado ter prosil za dovoljenje, da se najde izhod, da se nahrani od gladu umirajoče, ker privatna pomoč ne bo kos strahotnemu položaju, ki bo nastal. Ponovil je, da je bilo potrebno 25 milijonov dolarjev mesečno za prehrano Belgije v zadnji svetovni vojni.

Ford odklonil naročila za Anglijo

Washington, 26. junija. AA. Reuter: Komisija za narodno obrambo sporoča, da je Ford odklonil, da bi v svojih tovarnah izdeloval letala in letalske dele za Veliko Britanijo.

Ameriška mornarica v Atlantiku

Newyork, 26. junija. AA. Reuter: Mornariško ministrstvo sporoča, da je ameriška mornarica odplula s Havajskih otokov v smeri proti Panamskemu prekopu. Izvedelo se je, da bo del tihooceanske mornarice križaril v antilskih vodah ter v enem delu Atlantskega oceana.

Nastop nove koloraturke v Operi

Operna pevka gdč. Karla Šlehanova

koloraturka, ki bo prvič nastopila v naši Operi v petek, dne 28. junija v Donizettijevi operi Luciji Lammermoorski.

Zemunska vremenska napoved za 27. junij: Polagoma se bo vreme zboljšalo. V severozahodnih krajih se bo zjasnilo, dočim bo v ostalem delu države prevladovalo še po večini ali delno oblačno. Utegnejo biti tu tudi nevihte z nalivi. Toplina se bo nekoliko dvignila.

Politični zapiski

Vidovdanske misli

Belgrajska »Samouprava« prinaša članek z naslovom »Vidov dan 1940«. V njem med drugim pravi: »Ko slavimo Vidov dan in Kosovsko bitko, moramo biti ponosni na svojo zgodovino in na svojo preteklost. Slediti moramo te velike vzglede in prejšnje in novejše zgodovine ter vedno imeti pred očmi zgolj interes skupne in državne prihodnjosti. Pri tem delu moramo biti združeni in pripravljeni žrtvovati se, ker samo tako se bomo mogli izogniti vsem nevarnostim. Brez te požrtvovalnosti ni narodne varnosti in ni pogojev za slavo vidovdanske simbolike, ki nas napaja s silo in vero v še lepšo prihodnjost«.

Naši sovražniki in mi

Belgrajska »Politika« piše: »Nobena skrivnost ni, da ima naš narod in naša domovina sovražnike. Še manj pa je skrivnost, da politični in vojaški načrti naših sovražnikov temelje v glavnem na naših notranjih prepirih.« Zato list naglaša, kako velike važnosti je, da smo vsi kakor en mož složni in enotni. Samo tako bomo preprečili od sebe in svoje domovine najhujše.

Žrtve za domovino

Splitski list »Glas Primorja« prinaša članek, kjer pravi, kako ljudstvo v teh časih mirno prenaša žrtve, ki so neobhodno potrebne. »Ljudstvo mirno prenaša tudi mnogo tega, v čemer je včasih tudi krivica. Vzemimo le podražitev živeža. To je nepoštena poteza pozameznikov, ki skriti za frazo o vojni izrabljajo malega človeka. V današnji vojni dobi so stvari, ki so vedno težje in ki so res naravne posledice vojne, katere motijo življenje ljudstva. So pa tudi stvari, ki so umetno narejene od ljudi in skupin, ki potem to zlorabljajo v svojo korist. Domovina in njena svoboda ter naša bodočnost pa zahteva, da bodimo vsi pripravljeni na žrtve, da se znamo čemu odreči ter da spoštujemo razne ukrepe, ki nam jih nalaga državna oblast. Da bi imeli čim odločnejše borce, ki izhajajo po večini iz tistega nižjega zavednega delovnega naroda, smo dolžni storiti vse, da njihovo življenje ter življenje njihovih družin čim bolj olajšamo. Oblast in država sta že storili, kar jima je mogoče. So pa po vsej naši domovini ljudje, ki imajo dosti vsega tistega, česar večina nima. Tudi mi imamo kapitaliste. Država preživlja težave, ki jih nalaga vojna, zlasti pa nižji ljudski sloji. Čas je, da se opozore ti posamezniki in skupine, da se morajo tudi oni osebno žrtvovati. Čas je, da tudi oni pokažejo svojo ljubezen do države in naroda. Njihova žrtev pa je v tem, da v svojih čezmernih dobrin zdaj nekaj dajo državni blagajni za potrebe naše brambe«.

Hrvatski list o francoskih masonih

Hrvatsko časopisje, razen katoliškega tiska, se je vedno pasivno držalo do masonov. Zato je čudno, da je te dni »Hrvatski list«, ki izhaja v Osijeku in ki zastopa politične ideje HSS, zapisal, kako žalostno vlogo je igrala masonerija v veliki žaloigri francoskega naroda. — Veseli nas to spoznanje na hrvatski strani, ker je treba v časih nevarnosti tudi doma paziti, da naš narod in naša domovina ostane varna pred to masonsko nesrečo, ki je ugonobila zdrave kali že tolko kulturnih narodov.

Makedonstvujušči izpuščeni iz zaporov

Belgrajska »Politika« je iz Sofije prinesla poročilo, kjer pravi: »Za rojstni dan prestolonaslednika Simenona je kraj Boris podpisal 15. t. m. ukaz o amnestiji, ki obsega 200 obsojencev. Prav tako je na predlog vojnega ministra bilo izpuščenih iz zaporov 20 obsojencev, štirim pa so bile znižane kazni. S to pomilostitvijo sta iz sofijskih osrednjih zaporov prišla na svobodo dva zadnja obsojena člana Osrednjega komiteta VMRO Vladimir Kurtev in Georgi Nastev. Član VMRO Ivan Iljev je bil izpuščen že pred 2 mesecema. Ob enem z njim je bil izpuščen tudi znani funkcionar VMRO Ivan Motikarov. Zdaj v bolgarskih zaporov ni nobenega makedonstvujuščega, ki bi bil obsojen zaradi političnih pregreškov. Znano je, da je bil zadnji protogerovist Glavinčev izpuščen na svobodo že pred 2 mesecema.« — V zvezi s tem pa »Politika« tudi sporoča, da je bil prijet in zaprt bivši poslanec Nikola Petkov po proslavi Stambolijskega. Z njim je bilo prijetih še 11 komunistov.

O vseslovanskem jeziku

Belgrajska »Slavenska misao« prinaša izpod peresa nepodpisanega Poljaka članek, ki se peča z vseslovanskim jezikom. Članek je prav za prav odgovor ali dopolnilo na druge članke v tem listu o tem vprašanju. Pisec pravi, da to vprašanje zastopniki raznih slovanskih narodov že dolgo rešujejo. Eni so predlagali, naj bi se kar eden izmed slovanskih jezikov oklical za skupni jezik vseh Slovanov, nakar naj bi se vsi drugi narodi morali tega jezika oprijeti. Pisec pravi, da je to gola utopija, ker se noben slovanski narod, naj bo še tako majhen, ne bo odrekel svojemu jeziku. »Narod ni samo en rod, ki danes živi, marveč je tudi njegova preteklost in prihodnost. Vzeti narodu jezik, pomeni isto, kakor vzeti mu zgodovino ter mu z enim dekretom spremeniti značaj. Tega nihče ne more storiti.« Drug poskus je bil z umetnim jezikom, ki pa se tudi ni obnesel. Zato pisec predlaga tretji način, ki je po njegovi zamisli mogoč. Pravi namreč: »Ta rešitev je naravna in najbolj pravilna, ker ne žali narodnega čustva nobenega naroda. Ta rešitev sloni na dejstvu, da se živi jeziki menjajo in razvijajo. Činilci te spremembe pa so kulturni delavci peresa, pisatelji in časnikarji. Zato je treba dobiti kader ljudi med zastopniki vseh slovanskih narodov, ki bi se lotili tega dela, da bi zavestno in polagoma zbliževali jezike vseh slovanskih narodov. To zbliževanje bi se godilo s tem, da bi uvajali enake besede v vseh slovanskih jezikih. In takih je mnogo več, kakor pa bi človek sodil. To delo pa zahteva cela desetletja, preden bo mogoče doseči kake uspehe, da bi končno dobili skupni književni slovanski jezik. Poleg tega skupnega književnega slovanskega jezika pa bi še naprej ostali vsi slovanski jeziki, kakor jih Slovani govore. Ti bi se potem le počasi bliževali splošnemu slovanskemu jeziku. Treba pa bi bilo poprej ustvariti nekak znanstveni zavod, ki bi študirali stanje razlik v slovanskih jezikih, študiral možnosti sprememb ter naredili načrt za desetletno delo, nakar bi ta zavod zbral potrebne književnike za sodelovanje po vseh slovanskih deželah.«

Matura v Belgradu

Belgrad, 26. junija. m. V belgrajskih srednjih šolah so z današnjim dnem končani višji in nižji tečajni izpiti. Na vseh srednjih šolah v Belgradu je letos maturiralo 834 kandidatov, od teh je 539 moških in 395 žensk.

Kneginja Olga obiskala splošno bolnišnico v Belgradu

Belgrad, 26. junija. m. Ob 11 dopoldne je obiskala Nj. kr. Vis. kneginja **Olga** v spremstvu dvorne dame g. Olge **Lozanič** splošno državno bolnišnico v Belgradu.

Pri vhodu so Nj. kr. Vis. kneginjo Olgo pozdravili minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. **Budisavljević,** upravnik bolnišnice dr. Velimir **Mihajlović** ter vseučiliški profesorji dr. **Gojen,** dr. Milivoj **Kostić,** dr. Svetislav **Barijaktarović** in vsi drugi zdravniki te bolnišnice. Mala 5 letna deklica, ki se zdravi v bolnišnici, je izročila kneginji Olgi lep šopek cvetja.

Kneginja Olga je nato obiskala urološko kliniko, knjižnico in prostore za znanstveno proučevanje. Nato je obiskala bolniške sobe na urološki kliniki ter se živo zanimala za zdravstveno stanje posameznih bolnikov. Pregledala je operacijske dvorane na tej kliniki, na kar je s svojim spremstvom odšla na ginekološko kliniko. Zdravniki so kneginji Olgi dajali potrebna pojasnila in ji odgovarjali na vsa vprašanja, ki jim jih je stavila. Pregledala je tudi kirurško kliniko. Živo se je zanimala za otroški oddelek, ki ga je tudi obiskala. Pri pregledu ortopedskega oddelka so kneginjo Olgo toplo pozdravljali bolniki, ki so bili v bližini na vrtu. Kneginja Olga se je tudi v tem oddelku vsestransko zanimala za bolnike ter za način zdravljenja teh bolnikov.

Po obisku tega oddelka je kneginja Olga v spremstvu dvorne dame ge. Lozanič zapustila bolnišnico, toplo pozdravljena od vseh bolnikov in številnega osebja.

Poizkusi izkrcanja na angleških otokih v zgodovini

V vojaškem pogledu že dolgo ni mogoče smatrati Anglije kot otoka v smislu popolne osamljenosti. Odkar je vsa flandrijska in francoska obala na Atlantiku v rokah Nemcev, je Anglija neposredno ogrožena. Širina Kanala na najožjem mestu ne dosega niti 40 km. Torej je razdalja med celino in med Anglijo tako majhna, da jo je kaj lahko preleteti in celo streljati je mogoče s topovi na drugo stran. Anglija, ki se je še pred nekaj meseci čutila varno na svojem področju, je sedaj neposredno v vojnem področju. Angleški narod se upravičeno boji, da bodo Nemci poizkušali na kak način izkrcati svojo vojsko na Angleškem, kar bodo verjetno poizkusili istočasno na mnogih krajih. Dejstvo je, da se je v zgodovini že parkrat ponovil poizkus, izkrcati večje število čet na Angleškem. Z eno izjemo so do sedaj taki poizkusi še vedno uspeli.

Julij Cezar — osvajalec Anglije

Prvi sovražni napad na britansko otočje so izvedli Rimljani pod vodstvom Julija Cezarja. Leta 55 in 54 pred Kr. se je Cezar z dvema legijama izkrcal v Angliji s pomočjo 80 prevoznih ladij, 18 ladij je vozilo konjenico, ves prevoz pa je ščitilo nekaj bojnih ladij. Cezar prvotno ni mislil trajno zasesti otoka. Keltsko prebivalstvo se je Rimljanom hudo upiralo. Prvi poizkus se je Cezarju sploh ponesrečil, ker zaradi viharjev na morju ni mogel pravočasno spraviti čez morje konjenice. Ponovil je poizkus leta 54, tokrat s petimi legijami in 2000 konjeniki. Sedaj se mu je posrečilo, do je prodrl do Temze. Premagal je Kelte, a se zopet vrnil nazaj čez Kanal, ker je očividno mislil, da bo težko vzdržati trajno posadko na otoku. Tako je angleško otočje ostalo še nadalje svobodno rimskega gospostva in šele 90 let pozneje, to je v letu 44 po Kr. so Rimljani z velikimi silami prišli na otok in si ga v dolgoletnih bojih skoraj vsega podjarmili.

Vpad Anglov in Saksov

Rimljani so angleško otočje držali z legijami, ki so bile sestavljene po večini iz tujih narodov. Popolnoma niso mogli otokom nikdar zagospodovati. Zato so leta 401 rimske legije, da se izognejo večjim žrtvam, otok zapustile. Divji Škoti in Pikti so zagospodovali na otoku. Otok je postal tako rekoč dežela brez gospodarja in je umljivo, da so nanj silili tudi razni germanski rodovi iz evropske celine, kakor Saksi, Angli in Juti. Okrog leta 450 se je izkrcalo več omenjenih germanskih rodov na otočju, kjer so ustanovili sedem kraljestev, ki so se borila med seboj na eni strani, na drugi strani pa z domačini. Poldrugo stoletje so trajali ti medsebojni boji med Briti, ki so bili domačini in Anglosasi, ki so bili priseljenci. Britanci so bili premagani in so se izselili deloma v severozapadni del Galije, ki je po njih dobilo ime Bretonija, deloma pa so jih Anglosasi potisnili v Cornwall in Wales, kjer so svoje svojstvo ohranili do današnjega dne. Iz sedmih kraljestev pa je okrog leta 830 pod vodstvom Egberta iz Vesseksa nastalo angleško kraljestvo.

Danski napadi na otok

Kmalu po ustanovitvi angleškega kraljestva pod Egbertom so se pričeli napadi novih ljudstev na angleško otočje. Anglosasi niso sami imeli brodovja, zato so se morali na to omejiti, da so odbijali sovražne napade pred lastno obalo. Že leta 835 so se Danci na 35 ladjah izkrcali ob izlivu Temze in premagali Egberta. Tudi njegov nečak Alfred Veliki (872—901) se je moral spočetka pred Danci umakniti in jim prepustiti del obale. Pozneje je Alfred zgradil močno ladjevje in je izboljšal svojo vojsko tako, da se je mogel uspešno boriti proti napadom Vikingov. Že njegov naslednik je mogel leta 937 Dance popolnoma pognati z otoka. Pozneje so Danci še vedno ponavljali svoje napade na angleško otočje z menjajočim uspehom. Za nekaj časa se jim je posrečilo zasesti velik del otoka. Sin danskega kralja Knut Veliki (1016—1035) je bil celo priznan od anglosaških velikašev za kralja in je združil v svoji roki angleško, dansko in norveško krono. S tem je Anglija prav za prav prišla pod tujo oblast.

Viljem Osvajalec se je izkrcal s 60.000 možmi

Po Knutovi smrti je mogočno dansko kraljestvo zopet razpadlo in v Angliji je zavladal Edvard Spoznavalec, ki je bil potomec angleške vladarske družine. Edvard pa je v mladih letih živel v Normandiji in je zaradi tega podpiral in pospeševal na otočju vse, kar je prihajalo iz celine. Radi tega je prišel v nasprotje s svojimi podložniki. Po njegovi smrti zato Anglosasi niso več volili kralja iz stare kraljeve hiše, ampak so izvolili hrabrega Harolda, ki je bil borec za stare anglosaške tradicije. Tedaj pa se je naenkrat oglasil Viljem, ki je vladal v Normandiji in zahteval angleško krono za sebe, češ da mu jo je Edvard pred smrtjo obljubil, ko se je mudil na Francoskem. Ker so se Anglosasi upirali, da bi ga priznali za kralja, se je pripeljal na otok s 60.000 vojščaki in se izkrcal pri Hastinksu. Dne 18. oktobra 1066 je premagal Viljem domačinsko vojsko v silno krvavi bitki, v kateri je padel tudi kralj Harald, Viljem je zavladal na ta način nad otočjem.

Ponesrečen Napoleonov poskus

Pretekla so stoletja, ne da bi se kdo z oboroženo silo lotil angleškega otočja. Obe srednjeveški pomorski velesili Španija in Holandija sta bili preje potolčeni, preden sta mogli priti v bližino angleškega otočja. Anglija si je zgradila veliko vojno brodovje za varstvo svojega otočja in svoje morske posesti. Šele v Napoleonovih časih je nastopila znova nevarnost za Anglijo, da se bodo Francozi skušali izkrcati na otokih. Položaj pred dobrimi 100 leti je bil približno takšen kot danes. Kakor sedaj Nemčija, tako je tedaj Napoleonova Francija obvladala skoraj vso Evropo. Francoski premoči v Evropi pa se je tedaj zoperstavljala Anglija, kakor se zoperstavlja sedaj nemški premoči v Evropi. Napoleon je v Angliji zrl svojega glavnega nasprotnika. Že v Egiptu se je zaman trudil, da bi Anglijo smrtno zadel. Ko je videl, da po tem indirektnem potu ne more Angliji do živega, se je odločil, da jo napade na njenem lastnem otočju.

Napoleon je pripravil 70.000 mož

Leta 1803 je francoska vojska imela vse leto na flandrijski obali prave vaje v izkrcavanju. Napoleon je imel namen prepeljati svojo vojsko na Angleško v dolgih, temnih in meglenih zimskih nočeh. Ker pa je imel slabšo mornarico kakor Angleži, je hotel prevoz izpeljati s trgovsko mornarico. Da bi Angleže prevaril, pa je hotel nastopiti z vojno mornarico nekje drugod. Mislil je, da se bo mogel izkrcati v najboljšem primeru v nekaj urah, v najslabšem pa vsaj v 14 dneh. Sredi januarja leta 1804 je zbral v Boulogneu 70.000 mož, ki jih je nameraval povesti na Angleško po isti poti, po kateri so nekoč šli Normani. Izkazalo pa se je, da so pristaniške naprave premajhne za tako podjetje. Imel je tudi premalo ladij in vreme je bilo izredno slabo. Tako je minula zima, spomladi in v poletju pa se Napoleon ni več upal zaradi svetlih noči poizkusiti prevoz na Angleško. Končno je Napoleon napravil še drug načrt, **da bi se iz Bresta izkrcal na Irskem in tako prišel Angležem za hrbet.** Toda tudi iz teh načrtov ni bilo nič, zlasti ker je umrl admiral Latuche, s katerim je Napoleon o svojih načrtih razpravljal in ki naj bi bil vodja ekspedicije na Angleško.

(Dr. O. C.)

Lep sprejem naših delavcev v Sofiji

Sofija, 26. junija. m. Bolgarska delavska zveza je priredila snoči na čast predstavnikom Jugorasa slovesno večerjo v hotelu »Bolgarija«. Na večerjo je prišel tudi trgovinski minister g. Zagorov, ki je imel med banketom tudi govor, v katerem je poudaril, da so se bolgarski in jugoslovanski delavci zbrali ne samo kot bratje po krvi, temveč tudi kot ljudje, ki imajo skupen cilj v borbi za socialno pravico in stanovsko zaščito.

Nato je minister Zagorov pozdravil zastopstvo jugoslovanskega delavstva v imenu bolgarske vlade ter je napil kralju Petru II.

Za pozdravne besede ministra Zagorova se je zahvalil namestnik predsednika Jugorasa, na kar je povzel besedo glavni tajnik bolgarske delavske zveze Ivan Dimitrov, ki je isto tako poudaril veliko veselje bolgarske vlade zaradi obiska, ki mu ga je napravil zastopnik Jugorasa. Poudarial je potrebo po še tesnejšem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Spori v Siriji, odločnost v Maroku

Moskva, 26. junija. m. Po poročilih iz Ankare, ki so prispela iz Beiruta, je prišlo do nasprotstev med poveljniki francoskih vojnih sil na Bližnjem vzhodu generalom Mittelhauserjem in francoskim vrhovnim komisarjem za Sirijo g. Puauxom.

Navzlic proglasu generala Mittelhauserja, da bo nadaljeval borbo proti Nemčiji, je g. Puaux izjavil, da se bo držal navodil vlade maršala Petaina in da je odbil angleške ponudbe o sodelovanju.

Ni izključeno, da bo v Beirutu prišlo do vojnega spopada. **General Nogues, poveljnik francoskih čet v Maroku, je včeraj po radiu izdal oklic prebivalcem Maroka, v katerem pravi, da ne bo dopustil nobene tuje okupacije niti v eni točki Maroka, pravtako pa ne bo dovolil razorožitve svojih čet.**

Nov ban vardarske banovine

Belgrad, 26. junija. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je na predlog predsednika ministrskega sveta razrešen dolžnosti in postavljen na razpolago ban vardarske banovine Aleksander Andrejević. — V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je na predlog predsednika ministrskega sveta postavljen za bana vardarske banovine minister v p. Živojin Rafajlović. —

Dviganje rušilca „Ljubljane"

Šibenik, 26. junija. b. Dela za rešitev rušilca »Ljubljane« so končana. Te dni bodo ponovno skušali dvigniti rušilca z morskega dna. V ta namen so danes postavili štiri železne cilindre, ki so jih pritrdili ob strani potopljenega rušilca. Zadnja dela vodi kontreadmiral vojne mornarice g. Paviča, ki je včeraj prispel z Splita.

Belgrad, 26. junija. m. V Belgradu se mudi predsednik Pokojninskega zavoda v Ljubljani dr. Anton Milavec, ki je v zadevah tega zavoda posredoval v ministrstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje. Sprejet je bil tudi pri gradbenem ministru dr. Kreku.

Posveti v Zagrebu

Zagreb, 26. junija. b. Danes dopoldne se je vrnil iz Belgrada **dr. Maček,** ki je imel v svojem stanovanju konferenco s podpredsednikom stranke inž. **Košutičem** in glavnim tajnikom dr. Juraj **Krnjevičem.** Ob 10.30 je bil dr. Maček v banskem dvorcu, kjer se je sešel z banom dr. **Šubašičem.** V Zagreb prispe danes tudi finančni minister dr. **Šutej,** prav tako pa je napovedan prihod predsednika vlade **Cvetkoviča** in ministra dr. **Konstantinoviča,** ki se bodo odpeljali v Vukovo gorico, kjer bodo gostje bana Šubašiča.

Belgrad, 26 junija. m. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković potuje jutri z letalom v Zagreb, od koder se bo takoj odpeljal na posestvo bana dr. Šubašiča v Vukovo gorico, kjer bo njegov gost. Z njim potuje tudi finančni minister dr. Šutej in minister dr Konstantinović. Kakor znano, sta se na tem posestvu bana dr. Šubašiča lanško leto pogosto sestajala predsednik vlade g. Dragiša Cvetković in voditelj Hrvatov dr. Maček.

Reis ul ulema v Zagrebu

Zagreb, 26. junija. b. Vrefki glavar muslimanov je danes obiskal razne kulturne ustanove, kjer so ga povsod prisrčno sprejeli predstavniki teh ustanov. Snoči so mu vrnili obisk ban dr. **Šubašič,** nadškof dr. **Stjepinac,** mestni župan dr. **Starčević,** nakar so ga obiskali predstavniki Hrvatskega Radiše. Končno je sprejemal še predstavnike muslimanov.

Danes si je ogledal tudi bližnjo okolico, na povabilo nadškofa dr. Stepinca pa je obiskal tudi nadškofovsko zakladnico in pregledal razne dragocenosti. Nato se je mudil v domu likovnih umetnikov in Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti. Zanimal se je zlasti za islamsko kolekcijo in za Strossmayerjevo galerijo. Njemu na čast je mestni župan priredil ob 4 popoldne čajanko v Tomislavovem domu.

Pogreb dr. Dežmana

Zagreb, 26. junija. b. Danes ob 10 dopoldne je bil na Mirogoju pogreb hrvaškega književnika in časnikarja dr Milovana Dežmana. Pogreba so se udeležili predstavniki banske oblasti s podbanom dr Krbekom na čelu, dalje hrvatski narodni poslanci inž. Košutić, Krnjević, Čajkovac, Reberski, Herceg in zastopniki Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti s predsednikom dr. Bazalo na čelu, zastopniki hrvatskega zdravniškega zbora, društva hrvatskih književnikov, radijske postaje, Pen-kluba, časnikarskega društva, zastopniki raznih uredništev in številni njegovi znanci in prijatelji. Pred mrtvašnico se je v imenu pokojnika poslovil od njega predsednik Branimir Livadić. Za njim je govoril v imenu društva hrvatskih književnikov in časnikarskega društva in direktor Avale v Zagrebu Anton Fortič. Končno je govoril ob odprtem grobu v imenu Tipografije dr. Horvat, ki se je v toplih besedah poslovil od pokojnika.

Egiptski diplomati na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 26. junija.

Nocoj ob 19.15 so iz Italije s tržaškim vlakom dopotovali člani egiptskega poslaništva v Rimu in člani vseh egiptovskih konzulatov v Italiji v Ljubljano. Imeli so zase dva italijanska vagona. Po kratkem postanku na ljubljanski postaji so njuna vagona priklopili k belgrajskemu brzovlaku, ki odhaja ob 20 proti Belgradu.

Egiptski diplomatski uradniki bodo čez Sofijo in Carigrad potovali naprej v domovino. V Carigradu se bodo srečali s člani italijanskih poslaništev in konzulatov v Egiptu. Italijanski diplomatski zastopniki v Egiptu potujejo nato čez Bolgarijo in Jugoslavijo v domovino.

Za porabo domačih pogonskih sredstev

Belgrad, 26. junija. AA. Naša država je glede pogonskega goriva (bencina, plinskega olja i. dr.) odvisna od inozemstva. Zaradi tega je njegova poraba že zdaj omejena, utegne pa se zgoditi, da bo tudi čisto ustavljena. Ali je mar potrebno poudarjati resnost položaja, ki bi v tem primeru nastala, in na neizmerno škodo ter hude posledice za posameznike in za vse gospodarstvo? Zato je dolžnost lastnikov industrijskih in obrtnih podjetij, kmetijskih traktorjev in drugih motorjev, ki se uporabljajo pri kmetijstvu, motornih objektov za plovbo, avtobusov, tovornih in potniških avtomobilov, ki so do zdaj uporabljali tekoče gorivo kot pogonsko sredstvo, da tudi v lastnem interesu začno čim prej uporabljati gazogenska pogonska sredstva ali metan. S uporabo gazogenskega pogonskega sredstva se razen odstranitve nevarnosti, ki preti zaradi pomanjkanja goriva, doseže tudi materialni prihranek, ki dosega tudi do 70%. Pri stabilnih instalacijah predstavlja gazogenski pogon višek prihranka stroškov za pogon.

Po obstoječi naredbi imajo pri sklepanju pogodb za prevoz državnega blaga ali pri izvajanju državnih del prednost prevozniki in lastniki motornih vozil, ki uporabljajo domače pogonsko sredstvo. Zaradi zagotovitve dela za primer pomanjkanja tekočega goriva je bila objavljena v Službenih novinah 21. februarja 1940 naredba št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva. Čl. 41 te uredbe določa, naj podjetja na motorni pogon s tekočim gorivom usposobijo te naprave za pogon z domačim gorivom. To usposobljenje se mora izvesti najpozneje v šestih mesecih od dne, ko je stopila omenjena naredba v veljavo, oziroma od 1. marca t. l.

Vsem prizadetim se priporoča, da se čim točneje v lastnem in splošnem interesu drže navedenega ter da glede podatkov o podjetjih, ki se bavijo z izdelovanjem, prodajo in montiranjem plinskih generatorjev, dalje o domači literaturi, o uporabi domačega pogonskega goriva kakor tudi o vsem ostalem, morajo obrniti na odbor za propagando domačega pogonskega goriva pri ministrstvu za gozdove in rudnike, tel. št. 27-201. — (Iz pisarne uprave državnih monopolov.)

Osebne novice

Belgrad, 26. junija. m. S kraljevim ukazom so napredovali pri ravnateljstvu drž. železnic v Ljubljani: za višjega svetnika 4. skup. 1. stopnje inž. Milhofer Zvonimir, inž. Hladnik Viktor; za svetnika 4/2 Bertoncelj Miroslav; za svetnika 5. skup. inž. Sajovic Marjan in inž. Mikuš Milan. Za inšpektorje Knez Alfonz, Zajno Vincencij, Teršar Jože in Seljak Anton; za višjega kontrolorja 6. skup. Lanc Viktor, Vrhovšek Adalbert, Majhen Martin, Strašek Jože. Za viš. pristava 7. skup. inž. Gspan Julij; za glavne arhivarje Fratina Ludvik, Terglav Marija, Škof Zdravko in Pelicon Josip. Za višjega tehnika 7. skup. Steindl Josip; za višjega strojevodjo Okorn Franc; za viš. nadzornika proge Obersnel Fedor. Napredoval je v upravi pomorskega in rečnega prometa v ministrstvu za promet za viš. sekretarja 5. skup. Janežič Milko. Postavljen je za višjega kontrolorja v kurilnici Banjaluka-Fajfer Maks, do sedaj v železniški delavnici v Mariboru.

Naši zadružniki zborujejo

Ljubljana, 26. junija.

Danes dopoldne je bila 40. redna glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani, ki je bila tudi jubilejna skupščina. Zastopniki naših zadrug iz vse Slovenije so napolnili frančiškansko dvorano, da poslušajo poročila o napredku našega zadružništva, pa tudi o vseh težavah, s katerimi se ima boriti.

Skupščino je vodil predsednik Zveze g. dr. Anton Korošec, ki je prispel v dvorano obenem z zastopniki osrednje zadružne organizacije ter hrvatskega in srbskega zadružništva. Udeleženci so ga toplo pozdravili. Po uvodnih formalnostih je predlagal g. dr. Anton Korošec vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. ter Nj. vis. knezu-namestniku Pavlu, kar so navzočni sprejeli z burnim vzklikanjem kralju ter knezu-namestniku. Zatem so bili na predlog g. dr. Korošca odposlani brzojavni pozdravi predsedniku kralj. vlade gosp. Dragiši Cvetkoviču, kmetijskemu ministru g. dr. Branku Čubriloviču, finančnemu ministru g. dr. Šuteju, gradbenemu ministru gospodu dr. Kreku ter banu naše banovine g. dr. Marku Natlačenu. Brzojavi so bili sprejeti z aklamacijo. Zatem je g. dr. Korošec pozdravil gosta iz Zagreba, oz. Belgrada, g. dr. Avguština Juretiča in g. Miletiča ter prečital pozdrave, ki sta jih poslali Glavna zveza hrvatskih gospodarskih zadrug v Zagrebu ter Zadružna matica v Splitu.

Nato je podal g. dr. Korošec naslednje uvodno poročilo zboru, ki so ga zborovalci večkrat z odobravanjem prekinjali.

Govor predsednika dr. Antona Korošca

»Danes imamo glavno skupščino Zadružne zveze, obenem pa obnajamo tudi 40 letnico njenega obstanka, ki je sicer prva leta, t. j. do l. 1904, nosila ime Gospodarske Zveze ,a je tega leta začela delovati pod svojim sedanjim imenom.

Po prvem katoliškem shodu l. 1892 je v vsem našem javnem življenju pod vplivom idej dr. A. Mahniča zavladal nov duh, tako tudi v zadružnem. Dočim so prve zadruge v Sloveniji nastale predvsem iz nacionalnih razlogov, so sedaj nastopili v okviru politično-strankarskih pokretov tudi socialni ter gospodarski momenti. Središče zadružnega gibanja se je preselilo iz slogarskega Celja v srce Slovenije, v Ljubljano. Baklo novega zadružnega duha, nacionalnega, socialnega in gospodarskega obenem, je vzel v svoje roke dr. Jan. Ev. Krek (Slava mu!) ter jo nosil z mladeniško navdušenostjo vse do svoje smrti.

Poleg dr. J. E. Kreka, ki je bil prvi med prvimi, najidealnejši med idealnimi, se je v zadružnem delu pojavilo vse polno slovenskih mož, od kmeta in delavca pa do izobraženca vseh vrst. Nobeden izmed stanov se ni postavil ob stran, temveč vsi so po svojih močeh pomagali graditi veliko zadružno delo po Sloveniji.

Meni se zdi, da se enega pridnega zadružnega delavca vendarle vse premalo spominjamo, to je bivši revizor, pokojni gospod Vladimir Pušenjak. (Slava mu!) Pušenjak ni bil samo revizor, ampak tudi navdušen ideolog, ki v svojem obligatnem nahrbtniku ni nosil samo kranjskih klobas, ampak tudi seme zadružne misli, katero je neumorno in z uspehom sejal po severnem delu naše Slovenije. Zato pa naj bo dovoljeno, da danes, ko slavimo 40 letnico Zadružne Zveze, tudi temu možu postavimo spomenik med možmi, ki so spomenikov vredni.

Od prvih početkov Zadružne Zveze, katerim, mislim, od nas, ki smo danes tukaj navzočni, nihče ni kumoval, so se zgodile velike spremembe, politične, socialne in gospodarske. Nekatere so bile v njen prid, kakor n. pr. politične, a druge, kakor n. pr. gospodarske, so jo nekajkrat hudo stresle, toda zgradba zadružništva in Zadružne zveze je ostala trdna.

Še nekaj moramo omeniti. Pri nas Slovencih je zadružništvo sledilo našim svetovnim nazorom. To je bil primer skoraj pri vseh narodih, v katerih življenju je svetovno naziranje igralo kako vlogo. Toda to lahko pribijemo danes: četudi so se pred 40 leti tu in tam pojavljala med različnimi našimi zadružnimi skupinami nasprotovanja, je danes to prenehalo in zadružne organizacije živijo v miru med seboj in v plemenitem tekmovanju delujejo pri istem narodu. Vsi želimo, da tako ostane tudi za naprej, ker ne vidimo razloga, zakaj naj bi se ti medsebojni odnosi spremenili.

Zadružna zveza je danes velika organizacija, ena med največjimi v Jugoslaviji. Šteje skupaj 739 različnih zadrug, kar pomeni najvišje število, katero je Zadružna zveza do sedaj sploh dosegla.

Zanimiv je prerez naše Zadružne zveze, ki nam daje sliko zadružnega dela na različnih poljih. Po zadnji statistiki je bilo: kreditne zadruge 342, nabavne in prodajne 100, živinorejske in pašniške 61, stavbinske 46, kmetijske strojne 41, mlekarske zadruge 40, zadružne elektrarne 27, vodovodne zadruge 25, obrtne zadruge 25, vinarske zadruge 10, razne zadruge 18, osrednje zadruge 4. — Ta prerez nam obenem kaže, da poslopje zadružništva v Sloveniji še ni dozidano. Organizacija zadružništva še ni tako popolna, da bi lahko rekli: Dovolj, sedaj pa lahko počivamo!

Težko je v sedanjih nestalnih in nejasnih časih voditi zadružništvo. Toda čim bolj je težko, tem bolj je tudi potrebno.

Ako gledamo nazaj v prva leta naše 40 letne Zadružne zveze, vidimo, da se je zadružništvo začelo graditi z veliko mladeniško navdušenostjo. Z istim elanom se naj poslopje tudi dozida in dovrši. Zato pa je dvojno potrebno: stari naj vztrajajo, a mladi naj nastopajo v zadružnem delu.

Pozivamo zato posebno našo mladino, katere je po številu in kakovosti več kot pred 40 leti, da vstopa v zadružni pokret. Naj nas ne plašijo neuspehi, nesreče v preteklosti, temveč naj nas dviga in bodri ono dobro, ki ga je zadružništvo v zadnjih 40 letih prineslo slovenskemu narodu, kateremu moramo vsi in povsod služiti.

Hvala vsem dosedanjim zadružnim delavcem za njih delo in trud, a mladim in novim kličemo: Na plan!«

Pozdravi zadružnikov od drugod

V imenu Glavne zadružne zveze ter Glavne zveze hrvatskih gospodarskih zadrug iz Zagreba je pozdravil zborovalce g. dr. Avguštin Juretič. Glavna zveza čestita Zadružni zvezi k jubileju njenega dela, ki je šlo vedno v korist Slovenije in s tem tudi vse države. Zahvaljujoč se Bogu ter modrosti kneza-namestnika Pavla (živio-klici) smo ostali v teh časih krvavih bojev nevtralni in si želimo to še za naprej. Toda obetajo se nam težke gospodarske in socialne krize, ki bodo prišle v stik tudi z zadružništvom. Zadružništvo pa spoštuje svobodo človeka in zaradi tega se ni bati za bodočnost zadružništva. Delati pa moramo še naprej na razširjanju zadružne misli. Zadružna zveza je gradila na krščansko-socialni podlagi, ki je najbolj varna. Kajti zastonj bi se mučili, če ne bi vedeli, da je duh tisti, ki oživlja in gradi. Zaradi tega moramo našega krščanskega duha prenesti z zadružnega polja tudi v vse naše javno in zasebno življenje, ki bo dobilo tako najmočnejšo oporo. V imenu Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug iz Belgrada je pozdravil zborovalce njen upravnik g Miletič, ki je prinesel pozdrave srbskega zadružništva našemu. Srbsko zadružništvo spremlja delo našega zadružništva in se veseli njegovega napredka. Želi uspešnega dela skupščini.

Načelstveno poročilo

Obsežno poročilo načelstva o poslovanju v preteklem letu je podal načelstveni ravnatelj g. Fr. Gabrovšek. Iz njegovega poročila posnemamo:

Dne 19. decembra lanskega leta je minilo 40 let, odkar je bila v zadružni register vpisana Gospodarska zveza v Ljubljani, ki pa je po sklepu občnega zbora z dne 10. decembra 1906 izpremenila svoje ime v Zadružna zveza v Ljubljani. Sedanja skupščina je 40. redna skupščina, zaradi izrednih razmer, v katerih danes živimo, pa je izvršilni odbor sklenil, da tega ne bo slovesno proslavljal. Mislili pa smo ob 40-letnici, da bomo mogli povedati, da je po dolgotrajnih težavah naše kreditno zadružništvo končno zopet zaživelo, da gremo lahko veselo na delo v novih razmerah, toda to nam ni bilo dano.

Težkoče zadnjih dveh let so še vsem v živem spominu. Komaj smo računali, da je denarna kriza prebolena, že so prišli novi mednarodni zapletljaji, ki so vplivali tudi na nas. Razmere so v polni meri zadele tudi Zadružno zvezo in njene članice. Negotovost nam ni pustila, da se zacelijo popolnoma rane, ki jih je zadala prejšnja denarna kriza.

Nadalje je treba omeniti, da še vedno ni končana likvidacija kmečkih dolgov. Še vedno nismo pri koncu obračuna. Kdaj bodo dobile zadruge, kar jim dolguje država na 3% obveznicah. Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov je zadala po svoji osnovi in po izvajanju hud udarec zadrugam. Zadruge so izgubile po ogromni večini svoje rezerve in niso bili upoštevani njih upravičeni stroški. Koliko zadrug sedaj ne more pokriti režij. To postopanje je škodovalo za bodočnost zopet istim kmetom, ker se uničuje njih gospodarska organizacija kredita. Zadrugam, ki so v območju banovine Hrvatske, je napravila škodo uredba o zaščiti male posesti pred izvršbo.

Preteklo leto je prineslo zvezi primerno državno pomoč. Dobila je od države 9,259.490 din. Tudi Zadružna zveza je bila potrebna te pomoči. Za nov denar in oproščene vloge mora plačevati 4%, za stare naložbe pa dobi po odbitju rentnega davka le 1.88%. Tudi od dividende 4% ne dobi 4%, ker se odbije davek. Če je zveza hotela vzdržati ravnotežje v bilanci, ni mogla zadrugam zvišati obrestne mere in ne oprostiti zamrznjenih naložb. Z državno podporo je bil ta izpadek nekaj let pokrit. Računati je bilo, da bi Zadružna zveza z novim leto 1940 oprostila vse vloge, toda razmere so se razvile drugače, prišla je vojna. Samo vojna napetost je zadržala, da danes Zadružna zveza dejansko še ni izpod zaščite. Namen zveze je krmariti v teh težkih časih tako, da bi zadruge po sedanji napetosti in končnem pomirjenju lahko hitro pridobile nazaj zaupanje svojih vlagateljev. Skrb Zveze je, da bi se vsem godilo dobro in da bi mogla vsem enako koristiti. Pravico pa ima zveza zahtevati od vseh zadrug tesno sodelovanje z Zvezo.

Zveza je podpirala tudi prizadevanje tistih zadrug, ki so bile prizadete pri nalaganju odvišnega denarja pri Hranilnem in posojilnem zavodu. Nekaj od teh zadrug je že rešenih, upajmo, da si tudi druge opomorejo.

Tudi v naši banovini so naše zadruge pokazale polno razumevanje in pomoč.

Zadnji dve leti so morale zadruge v smislu novega zadružnega zakona izpreminjati pravila in vpeljevati novo poslovanje. Zadružni zakon gotovo ni bil slab, ima pa preveč formalizma in birokratizma, ki ga doslej nismo poznali v zadružnem delu. Naši zadružni funkcionarji dobro vedo, kaj je res potrebno in kaj je le birokratična navlaka. Tudi Zvezi je novi zakon naložil mnogo dela in novih poslov. Upati je, da bo praksa pomagala odpraviti birokratične napake zakona. Tudi davčni predpisi nalagajo vedno več dela Zadružni zvezi.

Glede obrestne mere je nujno potrebno, da stopijo denarni zavodi skupaj in se dogovorijo o višini obrestne mere za vloge in se obvežejo pod določenimi kaznimi, da te dogovore drže.

Zaradi novega zakona je moralo več zadrug iskati nove oblike poslovanja. Tudi Gospodarska zveza mora izpremeniti pravila. Sklenjeno je bilo, da prevzamejo same zadruge v roke Gospodarsko zvezo. Da je bilo to mogoče izpeljati, se je zahvaliti g. banu, ki je omogočil za obratovanje potrebni kredit.

Veliko je delala Zadružna zveza tudi na polju zadružne propagande. Priredila je veliko število tečajev, pošiljala predavatelje ob raznih prilikah in se je po svojih funkcionarjih udeleževala občnih zborov. Za propagando je skrbel tudi »Narodni gospodar«. Tudi velik del vsakdanje korespondence je posvečen pouku in nasvetom posameznim zadrugam ali posameznim funkcionarjem na deželi. Mnogo upanja stavimo na gojence Zadružne šole, ki ima sedaj dva letnika. Želeti je, da pridejo v to šolo res fantje, katerih namen je, da postanejo zadružni delavci v domačem kraju in noben naj bi se zaradi tega, ker je bil nekaj mesecev v mestu, ne navzel prazne domišljavosti in delal doma potem težav, namesto da bi ravno zaradi večjega poznanja potreb zadružništva bil najvztrajnejši in najponižnejši hlapec zadružne misli.

Revizijsko delo je opravljalo 5 revizorjev, ki so lani imeli 329 revizij. Nadalje so revizorji sodelovali pri 376 računskih zaključkih naših zadrug. Potrebno je, da zadruge ubogajo revizorje, ker drugače sploh ni mogoče delo.

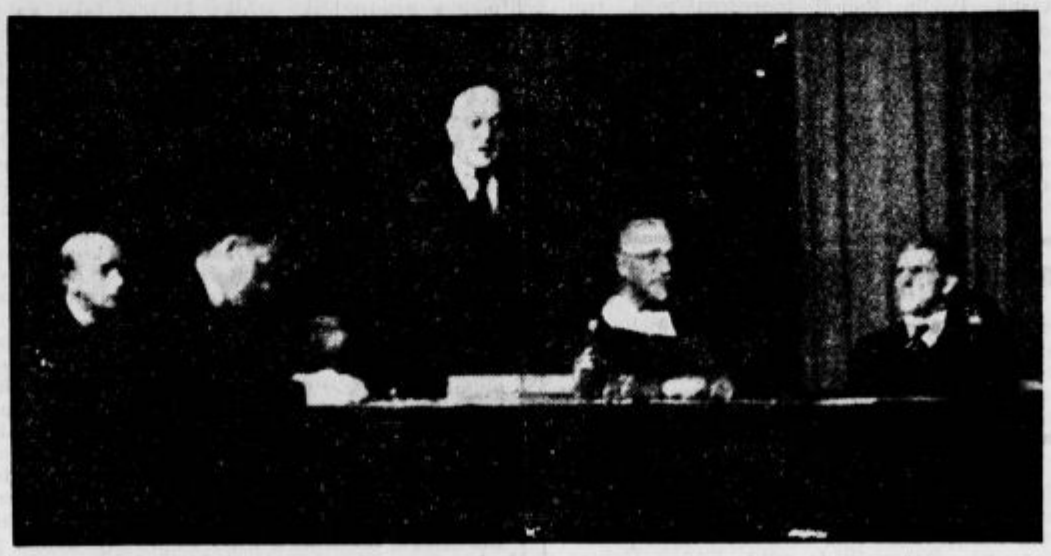

Na skupščini Zadružne zveze v Ljubljani: predsednik: dr. Anton Korošec govori.

Gmotno stanje Zadružne zveze moremo smatrati za dobro. Težave, s katerimi se je borila v zadnjih letih, so premagane. Bilanca je uravnovešena vkljub težavam, ki nastajajo zaradi tega, ker je treba državi v teh časih ogromne vsote likvidnosti. Če bi bili časi normalni, bi zveza lahko že šla izpod zaščite. Upajmo, da se kmalu to zgodi.

Svoje poročilo je ravnatelj g. Gabrovšek zaključil takole. 40 let je lepa doba. Zadružna zveza more pokazati tudi na lepo in uspešno delo za napredek slovenskega naroda. Zgodovinar našega naroda ne bo mogel mimo njenega imena in njenih uspehov. Nas vseh je naloga, da storimo tudi za naprej svojo dolžnost do zadružništva v polni meri, potem je upati, da se bo delo naše Zveze tudi v bodoče razvijalo blagoslovljeno kot doslej.

Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem na znanje.

Poročilo nadzorstva

V imenu nadzorstva je poročal njegov predsednik g. Ignacij Zaplotnik. Iz njegovega poročila se vidi, da je nadzorstvo vestno izvršilo svojo dolžnost Podal je tudi nekatera pojasnila k računskemu zaključku, iz katerih je posneti, da so se krediti znatno izboljšali. Veliko vprašanje pa je obrestna mera, katerc plačuje Zveza za naložbe, v primeri z obrestmi, katere dobi za svoje naložbe in delnice. Izguba pri tečajih državnih papirjev, ki je nastala zaradi padca tečajev državnih papirjev v drugi polovici leta, je bila odpisana z računa rezerv za odpise v ta namen. Zveza je zelo aktivna, likvidnost je znatna, gledati pa bo treba še na izboljšanje rentabilnosti.

Računski zaključek

O računskem zaključku je podal podrobna pojasnila še ravnatelj g. dr. Jože Basaj. Analiziral je posamezne postavke računa zgube in dobička ter bilance, tako da so delegati dobili jasno sliko o položaju Zveze. Aktiva so zdrava in trdna, pasiva pa varna. Lastna sredstva dosegajo skoraj 4 milij din. Predlaga, naj se prebitek v znesku 10.159 din dodeli v celoti rezervnemu skladu.

Upravnemu kakor tudi nadzornemu odboru je bila soglasno podeljena razrešnica, in ni bilo debate o računskem zaključku. Tudi je bil soglasno odobren predlog za dodelitev čistega dobička rezervam.

Volitve uprave in nadzorstva

Pri naslednjih volitvah je bil z aklamacijo izvoljen dosedanji upravni in nadzorni odbor. V upravni odbor so bili ponovno izvoljeni gg.: dr. Anton Korošec, Bogumil Remec, dr. Karel Capuder, Franc Gabrovšek, dr. Franc Schaubach, Val. Zabret, Stanko Žitko, Anton Cestnik, Ivan Černoga, Josip Klekl, dr. Josip Leskovar, Iv. Lovrač, Jernej Podbevšek, Janez Strcin in dr. Dominik Žvokelj. Nadalje so bili izvoljeni naslednji gg.: za namestnike članov uprave: Ivan Brnik (Teharja), Ivan Majeršič (Tržič), Ivan Kos (Slov. Bistrica), Ivan Platiša (Smlednik), Ivan Novak (Moravče) in Pavel Bitnar (Črnomelj).

V nadzorstvo so bili ponovno izvoljeni dosedanji člani, gg.: Ignacij Zaplotnik, dr. Anton Brecelj, Jakob Fatur, Ivan Klemenčič, Josip Klopčič, Josip Osana, Matej Rihar, Miloš Stare in Martin Steblovnik. Na novo pa so bili izvoljeni za namestnike članov nadzornega odbora gg.: Iv. Črnilec, Josip Jerič (Celje) in Ivan Jelenc (Vel. Lašče).

Na predlog ravnatelja gosp. Gabrovška je bil sprejet sklep, po katerem se lahko Zadružna zveza zadolži do zneska 10 milij. din, sprejema hranilne vloge do vsote 200 milij. din in da se zviša najvišji znesek kredita, ki ga lahko da Zveza kakšni svoji članici, 6 milij. din. Te formalnosti so potrebne z ozirom na določila novega zadružnega zakona.

S tem je bila razprava o točkah dnevnega reda izčrpana in je bilo pri slučajnostih še govora o zaščiti za nekatere zadruge, katerim že sedaj poteče rok zaščite.

S tem je bila skupščina končana in predsednik Zadružne zveze g. dr. Anton Korošec se je vsem navzočim delegatom zahvalil za njihovo sodelovanje na skupščini.

Borze

Dne 26. junija 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3,123.330 din, na belgrajski 6.38 milij. dinarjev. — V efektih je bilo na belgrajski borzi prometa za 192.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:	
London 1 funt	164.34— 167.54
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Ženeva 100 frankov	1000.93—1010.93
Ljubljana — svobodno tržišče:	
London 1 funt	203.27— 206.47
Ljubljana — zasebni kliring:	
Berlin 1 marka	14.70—14.90
Zagreb — zasebni kliring:	
Solun 100 drahem	41.15—41.85
Belgrad — zasebni kliring:	
Solun 100 drahem	40.65—41.35
Sofija 100 din	86.90

Curih. Belgrad 10, London 16.30, Newyork 443, Milan 22.40, Madrid 40, Berlin 177.50, Stockholm 106.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 414 blago
v Zagrebu 415 blago
v Belgradu 423 denar

Ljubljana. Drž. papirji: vojna škoda promptna 414 blago, begluške obveznice 72 blago, dal. agrarji 68 blago, 8% Blerovo posojilo 95 blago, 7% Blerovo posojilo 90 blago, 7% stab. posojilo 91 blago. — Delnice: Narodna banka 7700 denar, Kranjska industrijska družba zaključek 151.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 93 denar, agrarji 51 blago, vojna škoda promptna 415 blago, begluške obveznice 72 blago, dalm. agrarji 68 blago, 4% severni agrarji 49 blago, 7% stab. posojilo 91 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 190 blago, Trboveljska 270 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 95.50 denar, vojna škoda promptna 423 denar (422), begluške obveznice 76—79, dalm. agrarji 72—72.50 (72, 71), 8% Blerovo posojilo 97 denar, 7% Blerovo posojilo 90 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar. — Delnice: Nar. banka 7850 denar (7900), Priv. agrarna banka 190 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno.

Živinski sejmi

Mariborski sejem 25. junija. Prignanih je bilo 9 konjev, 10 bikov, 90 volov, 290 krav in 21 telet; skupaj 420 komadov. Cene so bile te-le: Debeli voli od din 7—8, poldebeli 6—7, plemenski voli 6.50—8, biki za klanje 5—7, klavne krave, debele 6—7, plemenske krave 6—7.50, krave za klobasarje 4—5, molzne krave 5—7, breje krave 4.50—6.50, mlada živina 6.50—8, teleta 6—8 din za kg žive teže. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 14—16, II. 12—14; meso od bikov, krav, telic 10 do 16; telečje meso I. vrste 12—16, II. 10—14; svinjsko meso, sveže 14—18 din za kilogram.

Živinski sejem v Šmarju pri Jelsah 21. junija tega leta. Dogon: 151 glav govedi. Odprodanih ca 25%. Cene so bile naslednje: voli I. vrste do 9.50, II. vrste do 8 din, III. vrste do 6 din; telice I. vrste do 9 din, II. vrste do 8 din, III. vrste do 5.50 din; krave I. vrste do 7 din, II. vrste do 6d in, III. vrste do 5 din; teleta I. vrste do 10 din, II. vrste do 8.50 din za 1 kg žive teže.

Živinski sejem v Planini pri Sevnici 15. junija tega leta. Dogon: 437 glav govedi. Odprodanih ca 25%. Cene so bile naslednje: voli I. vrste do 9.50 din, II. vrste do 8.50 din, III .vrste do 6 din; telice I. vrste do 9 din, II. vrste do 8 din, III. vrste do 5.50 din; krave I. vrste do 7.50 din, II. vrste do 6.50 din, III. vrste do 5 din; teleta I. vrste do 10 din, II. vrste do 8.50 din za 1 kg žive teže.

Živinski sejem v Semiču dne 17. junija t. l. Dogon: 80 juncev, 294 volov, 67 krav in 2 prašiča. Prodanih je bilo: 98 volov, 26 krav in 1 junc. Cene so bile naslednje: voli od 5.50 do 7 din, junci od 5 do 6 din, krave od 4 do 4.50 din za 1 kg žive teže. Mladi pujski za sejo od 100 do 200 din komad.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 24. junija t. l. Dogon: 48 volov, 16 krav, 4 junice, 101 svinja in 100 prasičev. Prodanih je bilo: 31 volov, 12 krav, 3 junice, 45 svinj in 48 prasičev. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 8.50 din, II. vrste 8 din, III. vrste 7 din, telice I. vrste 8.50 din, II. vrste 8 din, III. vrste 7 din; krave I. vrste 6.50 din, II. vrste 5.50 din, III. vrste 5 din; teleta I. vrste 8 din, II. vrste 7 din; prasiči spenarji 11—12 din, pršutarji 8—9 din za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 250 din za glavo. — Goveje meso I. vrste 16 din, II. vrste 14 din, svinjina 18—20 din, slanina 22 din, svinjska mast 22—23 din, čisti med 24 din, neoprana volna 38 din, oprana volna 40—45 din, goveje surove kože 12—14 din, telečje surove kože 20 din, svinjske surove kože 9—10 din za 1 kg. — Pšenica 3 din, ječmen 2.50 din, rž 2.50 din, oves 2.50 din, koruza 2.65 din, fižol 6—7 din, krompir 2—2.25 din, lucerna za krmo 1.50 din, seno 1.25 din, slama 0.75 din, suhe češplje I. vrste 10 din, II. vrste 8 din, III. vrste 7 din, pšenična moka 4—5 din, koruzna moka 3 din, ajdova moka 5—7.50 din, ržena moka 4 din za 1 kg. — Trda drva 125 din za kub. meter, jajca 0.90—1 din komad, mleko 2.25—2.50 din liter, čajno maslo 38—42 din kg.

PREMIERA NAJNOVEJŠEGA VELIKEGA ŠLAGERJA **HOTEL IMPERIAL**

s prvo krasotico filma **Iso Mirando.** — Nastopi originalni zbor **donskih kozakov.** Film se odigrava v vrtincu svetovne špijonaže. Pretresljiva ljubavna drama lepe Poljakinje in avstrijskega huzarskega oficirja.

Kino Matica, tel. 21-24. Ob 16., 19. in 21. uri.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 27. junija: Hema (Ema), vdova; Ladislav, kralj. Zadnji krajec ob 19.13. Herschel napoveduje lepo ob severu, dež ob jugu.

Petek, 28. junija: Vidov dan. Irenej, škof, mučenec.

Novi grobovi

† **V Zemunu** je za posledicami operacije umrl v 47. letu starosti g. **Bruno Moser**, znani veletrgovec z vinom v Zemunu. Iz skromne vinske trgovine je rajni dvignil svoje podjetje med vodilne v državi. Dolgo vrsto let je bil predsednik zveze veletrgovcev z vinom in je s svojim marljivim, nesebičnim in požrtvovalnim delom dosegel lepe uspehe za organizacijo. Koristi naše vinske trgovine je zastopal tudi na mnogih mednarodnih vinarskih kongresih. Blag mu spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Dekliški dnevi na Betnavi

To so prazniki naše vere in naše dekliške zavesti, prazniki najsvetejšega navdušenja za utrjevanje in širjenje Kristusovega kraljestva v našem slovenskem narodu. — Pozdravni in marijanski večer na Petrovo ob 19, nato procesija in večernice. V nedeljo sprejem in sv. maša prevzv. gosp. škofa dr. I. Tomažiča. Ob 9 versko zborovanje. Ob 13 nadaljevanje sporeda. Razhod približno ob 15.30.

Konjske dirke v St. Jerneju

Št. Jernej, 26. jun.

Menda se bo letos Št. Jernej lahko pohvalil, da je bila njegova sezonska prireditev sploh največja javna prireditev na deželi. Mislim namreč na kasaške in jahaške konjske dirke, ki bodo v soboto, na praznik sv. Petra in Pavla. Odbor je bil zaradi splošnih razmer zelo v skrbeh za svojo prireditev, pa se mu je posrečilo vse težave prebroditi in priprave za velike konjske dirke srečno zaključiti. Od Bleda in Maribora pa do Zagreba in Bele Krajine vabijo veliki lepaki z grbom, v katerem se bogato postavljata konj z lovorjevim vencem in pa petelin, vabijo naše ljudstvo, naj pohiti pod Gorjance v odmaknjeni kot naše Dolenjske in naj obišče tudi letos po vsej Sloveniji že dobro znane šentjernejske dirke. Izlet v »Dolino gradov«, v zgodovinski protiturški trdnjavski pas, če hočemo to povedati v modernem jeziku, bo brez dvoma lep uvod v letošnje počitnice, ki se s praznikom sv. Petra in Pavla službeno prično.

Dirke se prično ob 14, po končanih dirkah pa bo veselica pri paviljonih in mizah, postavljenih v prijetni gozdni senci. Žeje in gladu ne bo treba nikomur trpeti, ker bo lahko vsakdo postrežen tudi med dirpami. Tudi letos bo na dirkališču totalizator, tako da boste lahko zapustili Št. Jernej še s profitom, če ste rojeni pod srečno zvezdo.

Za zvezo z vlaki bodo skrbeli avtobusi, ki bodo vozili iz Novega mesta že dopoldne in zopet v večernih urah nazaj v Novo mesto. Ni pa priporočljivo čakati na prav zadnji avtobus, ki bo peljal v Št. Jernej, ker je pričakovati velik obisk iz ljubljanske in belokranjske strani.

Kopalne obleke — čista volna — stare nizke cene
ALOJZIJ POTRATO PREJ
JOS. KUNC & Co.
LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA CESTA

— **Abiturienti imajo letos dva tečaja duhovnih vaj. Prvi se začne 8. julija zvečer in traja do 12. julija zjutraj; drugi 19. avgusta in konča 23. avgusta zjutraj. Vzdrževalnina znaša za vse tri dni samo 30 din. Javite se čimprej na naslov: Vodstvo Doma sv. Ignacija, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.**

— **Katehetski kongres v Sarajevu** od 5. do 7. julija je ministrstvo dovolilo. Znižana voznina ni dovoljena. Udeleženci iz ljubljanske škofije odpotujejo iz Ljubljane 3. julija ob 4.48 z brzim vlakom po progi Ljubljana—Zagreb—Sunja—Banjaluka. Od Banjaluke do Jajca se peljemo z avtobusom. Nato z brzim vlakom po progi Jajce—Travnik—Sarajevo. — Povratek po progi Sarajevo—Mostar—Dubrovnik, potem s parnikom v Split, nato z vlakom po progi Split — Knin — Zagreb — Ljubljana. Zagrebški katehetje odidejo iz Zagreba 4. julija ob osmih zjutraj in potujejo čez Slav. Brod. Njim se lahko pridružijo tisti slovenski katehetje, ki se niso odločili za pot čez Sunjo. — Odbor kat. društva.

Kaj pravite?

Čudim se, kako napačne nazore imajo Hrvati in Srbi o slovenskih ženah in dekletih. Srbski prijatelj mi kar naenkrat zaupno pove: »Veš, vse Slovenke so prav za prav vlačuge!« Ostal sem miren in sem odgovoril: Tiste Slovenke, ki si jih spoznal v Ljubljani, poznam tudi jaz. Saj sem bil reporter celo vrsto let. Spoznal pa sem jih redno — na policiji. Če želiš, ti dam popoln adresar vseh sedemdesetih. In to in tako slišim prav v Belgradu, kjer mora človek imeti naravnost policijsko oko, da loči, katera žena je sposobna za družbo! Ali nismo Slovenci za ugled naših žena tudi sami odgovorni. Danes me je razjezila izdaja tukajšnjega »Vremena«. Prinaša nekatere podatke o ženah v policijski službi. Lepo ugotavlja, kako potrebne so ženske, policijske uradnice in posebno simpatično piše o gdč. Danici Meliharjevi, socialni referentki na ljubljanski policiji. Vse lepo, toda nerodnemu srbskemu časnikarju je kar avtomatično prišlo izpod peresa, da je v Ljubljani največji odstotek padlih žensk, in sicer zato — ker prihajajo z vasi. Ali tovariš od »Vremena« ne ve prav nič, kaj se dogaja v Zagrebu in v Belgradu ali pa je srečal na kakšnem trenutnem obisku v Ljubljani kako tako družbo, ki bi se je sleherni Slovenec moral sramovati. Drugače si takih trditev ni mogoče razlagati. Gdč. Meliharjeva, s katero sem imel precej let opravka po reporterski dolžnosti, mu kaj takega prav gotovo ni rekla. Sploh mrgoli v srbski družbi in v srbski javnosti vse polno takih trditev o naših ženskah in dolžnost Slovencev je, da prav povsod branimo čast in dostojanstvo večine naših žena, izjem pa imajo drugi narodi tudi in morda še večji odstotek. *C. K.*

— **Višji tečajni izpit na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani** je trajal od 10. do 25. junija 1940 pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. načelnika dr. Lovra Sušnika. Izpit se je opravljal v treh oddelkih. V a oddelku so napravili izpit: Biber Demeter, Furlani Stanko, Grošelj Božidar, Hudnik Milan (oproščen ustn. izpita), Kacjan Marijan, Kocutar France, Krapež Dušan, Kremesec Milan (oproščen ustn. izpita), Kumer Slavko, Lajovic Bojan, Legat Primož, Mešnik Dragotin, Milanovič Dušan, Mujdrica Ivan, Sila Dušan, Sivec Slavko, Spindler Cvetko (oproščen ustn. izpita), Šimenc Ivan, Škerget Vladimir, Veble Dušan, Volk Anton, Zor Leopold, Žmitek Franc ter privatista Bradač Viktor in Druškovič Drago. Popravni izpit je bil dovoljen 10 privatnikom, za leto dni so bili odklonjeni 4 pripravniki. — V b oddelku so napravili izpit: Balaša Djuro, Erker Ivan (oproščen ustn. izpita), Hladnik Marijan, Javor Josip (oproščen ustnega izpita), Klavora Milenko, Komar Marijan, Kovačič Božidar, Lavrenčič Otmar, Lubej Bojan (oproščen ustn. izpita), Magušar Dušan, Pelicon Ivan, Potočnik Stanislav, Schmitzberger Jurij, Štalcer Branimir, Uranič Dragomir, Žun Živan (oproščen ustn. izpita), Žvan Benjamin, Žvan Janko. Popravni izpit v avgustu bo delalo 10 rednih učencev in 1 privatist. Na leto dni je odklonjenih 8 učencev in 1 privatist. — V c oddelku so napravili izpit: Adamič Stojan, Barbarič Štefan (oproščen ustnega izpita), Batista Marko, Blaganje Savo, Cikojevič Branko, Cirman Marijan, Čeplak Aleksander, Dermaša Alojzij, Dernovšek Janez, Gačnik Heribert, Gaspari Sergij, Glonar Jože, Kačar Franc, Končar Miloš, Košir Zmagoslav, Kregar Gregor, Kuret Dušan, Lasan Štefan, Majcen Fedor (opročen ustn. izpita), Mišič Drago, Modec Anton, Ošlaj Martin, Pavlin Rudolf (oproščen ustn. izpita), Smerčnik Franc, Sraka Janez, Stepančič Štefan, ustnega izpita), Triller Igor, Vajda Bogdan, Vakselj Šega Ciril, Štefula Ludovik, Tiran Jože (oproščen Bojan, Zupanc Slavko; lanski: Adamič Ivan, Casar Anton, Jamar Janez. Popravni izpit v avgustu bodo delali 3 redni pripravniki in 1 ponavljalec. Za leto dni so odklonjeni 3 redni učenci in 4 ponavljalci. Izpit sta napravila tudi privatista Mikljič Jožef in Zornada Albert.

Ing. Prezljev MORTOMOLJ
prašek in **tekočina** zanesljivo pokončuje molje v vseh razvojnih oblikah.
Zahtevajte ga v drogerijah in specer. trgovinah.
Navodila in pojasnila daje fitopatolog poobl. agronom **inž. Prezelj, Wolfova ulica 3, tel. 34-73, Ljubljana.**

— **Završni izpit na drž. trgovski akademiji v Ljubljani** se je vršil od 3. do 22. junija. Izpit so položili v A oddelku: Cvetana Belihar (z odliko), Nada Božič, Ivana Buh (z odl.), Angela Cerar (z odl.), Ana Duhovnik (z odl.), Vojteh Gabrenja, Vladimir Hočevar, Marija Hrehorič (z odl.), Artur Jak (z odl.), Josip Javornik, Vida Jeglič (z odl.), Franc Jenko, Avgust Jeršek (z odl.), Irena Kobi (z odl.), Zvonimir Kranjc, Martina Leitgeb (z odl.), Ljubica Langovšek (z odl.), Vincenc Lukežič, Marija Mahkota (z odl.), Tomislav Mencinger, Vera Mencinger, Ivan Ogrizek (z odl.), Justina Papež Jožefa Perme (z odl.), Karel Prelog (z odl.), Zora Rybička, Alojzij Škafar, Henrieta Trittenwein, St. Vidmar, Ana Zajec (z odl.), Miloš Žigon (z odl.), Herman Keber (priv.) in Ervin Šmitek (priv.). — V B oddelku: Antonija Adamič, Zlata Antič, Iv. Bidovec, Marjan Bokal, Zdenka Briščik, Branka Čebohin, Alojzij Češarek, Majda Hibšer, Marija Javornik (z odl.), Zofija Killer, Svetozar Kobav, Viktor Koman, Ana Kren, Ljudmila Lavrič, Olga Marušič, Dragica Pirš, Ivana Poček, Breda Polak, Ludvik Rabič, Marija Remic (z odl.), Tatjana Slamič, Helena Suber, Marjeta Šturm, Ljuboslava Šuligoj, Savo Tori, Pavlina Ulrich (z odl.), Marija Valenčič, Branimir Vehovar, Jožica Videnič, Alojzij Vidmar, Majda Watzak.

— **Na Sušak, Bakar, Kraljevico in Crikvenico** z avtobusom za 300 din z vso oskrbo. Informacije v Izletni pisarni **M. Okorn, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5, tel. 22-50.**

— **Ob priliki moje 80 letnice** in mojega godu sem prejel toliko čestitk in voščil od raznih strani, da se mi ni mogoče vsakemu posebej zahvaliti. Zato izrekam vsem tem najlepšo zahvalo, posebno pa prevzvišenemu nadškofu belgrajskemu dr. Josipu Ujčiču. — Cirkovce na Dravskem polju, dne 25. junija 1940. — Ivan Mlakar, župnik v pokoju, zlatomašnik.

— **V soboto in nedeljo bo na Kofcah** planinski praznik. Na sobotni večer zakurimo v bližini Planinskega doma velik kres, v nedeljo ob 10 bo pa v kapelici poleg doma »žegnanjsko« cerkveno opravilo.

— **Krajevna protituberkulozna liga na Vurbergu pri Ptuju** priredi v nedeljo 30. junija t. l. v prostorih gostilne Berlinger na Vurbergu svojo vsakoletno prireditev s srečolovom. Začetek ob 15. Vsi prijatelji protijetične borbe vljudno vabljeni. V primeru slabega vremena se prireditev preloži na naslednjo nedeljo.

— **Združenje kinematografskih podjetnikov dravske banovine** bo imelo svojo 5. redno skupščino dne 11. julija 1940 ob 9. dopoldne v Rožcah restavracije Union v Ljubljani. — Odbor.

— **Sestanek rezervnih častnikov v Ribnici.** V torek so se sestali v Ribnici tam in v okolici bivajoči rezervni častniki. Temu sestanku so prisostvovali tudi aktivni častniki tamošnje garnizije s polkovnikom g. Pajo na čelu. Sestanek je vodil g. dr. Lavrič, prvi pa je spregovoril predsednik propagandnega odbora ljubljanskega pododbora Združenja rezervnih častnikov g. dr. Vinko Vrhunec, ki je obrazložil namen in dosedanje delo organizacije. Nato je spregovoril pomočnik poveljnika dravske divizijske oblasti. V daljšem vzpodbudnem govoru se je dotaknil tudi zadnjih dogodkov in obrazložil njih vojaški pomen. Sklenjeno je bilo, da se osnuje poverjeništvo ljubljanskega pododbora Združenja rezervnih častnikov v Ribnici za Kočevje in Ribnico ter je bil izvoljen za predsednika poverjeništva g. dr. Lavrič. Zbrani rezervni in aktivni častniki so se nato udeležili družabnega večera v častniškem domu v Ribnici.

—**Izlet SPD v Češko kočo** bo v nedeljo, dne 7. julija t. l. Posebni avtobus odhaja v nedeljo ob 5. zjutraj izpred evangeljske cerkve. Po prihodu na Jezersko okrog 7. zjutraj bodo planinci takoj nadaljevali pot v Češko kočo, kjer bo tiha proslava 40 letnice Češke koče. Z Jezerskega se vrne avtobus ob 20., tako da prispejo izletniki nazaj v Ljubljano ob 22. Prijavite se za ta lepi izlet čimprej v društveni pisarni na Aleksandrovi cesti.

— **Enodnevni tujskoprometni tečaj v Moravčah.** Po predlogu Tujskoprometne zveze v Ljubljani je priredila kralj. banska uprava referat za turizem oddelka za trgovino in industrijo letos že več uspelih tujskoprometnih tečajev. Namen teh tečajev je podati z vrsto predavanj v teku enega dneva poslušalcem pregled o današnjih potrebah turizma. Vpelje jih v osnovne probleme turizma ter jim na kratko poda tudi nekaj praktičnih migljajev, posebno kar se tiče občevanja z gostom, serviranja, propagande za domači kraj, higiene v kraju in na domu itd. — Tudi Moravče, ki so se začele od ustanovitve Tujskoprometnega društva živahneje zanimati za turizem, bodo v sredo, dne 3. julija deležne takega tečaja. Pristop k tečaju ima vsakdo, ki se za tečaj zanima. Na tečaj opozarjamo predvsem domačine in pogostinske kroge iz vse bližnje in daljne okolice. Tečaj je brezplačen ter traja ves dan od 8 zjutraj do 6 zvečer.

— **Ali že imate** za vsakogar neobhodno potrebno knjigo »**Protiletalska zaščita** — pojasnila in obramba proti napadom iz zraka«? Ilustrirana knjiga stane 25 din, ki se dobi po vseh knjigarnah. Društva in uradi jo dobijo po ceni 20 din pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani.

— **Le malo licitacij se posreči.** Tehnični oddelek banske uprave v Ljubljani razpisuje številna javna dela, vendar zaradi težkih razmer v graditeljski stroki, ki trpi tako na pomanjkanju, kakor tudi delovnih moči, ni med podjetniki tolikšnega zanimanja za licitacijo, kakor bi bilo to potrebno za čim večji napredek javnih del pri nas. Te dni je bilo na tehničnem oddelku banske uprave več licitacij, ki pa niso uspele, ker se za dela ni zanimal noben podjetnik. Tako je propadla licitacija za železobetonski most čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. Gorami, ki naj bi veljal 272.000 din, dalje za most čez Kokro v Lajhu pri Kranju, ki je bil proračunan na 840.000 din in končno tudi modernizacija 1250 m dolgega odseka državne ceste skozi Vransko, ki naj bi veljala 718.000 din.

— **Službeni list** kr. banske uprave prinaša v svojem 51. kosu z dne 26. junija 1940 spremembo uredbe o oprostitvi mož od vojaške službe, pravilnik o dopolnitvi pravilnika o postopku ob izdajanju dovolil za pregled in žigosanje meril in merilnih priprav, navodila za uporabo uredbe o 1% prispevka za narodni invalidski sklad, navodilo za izvrševanje uredbe o prometu s koruzo, odločbo o vlaganju prijav o zalogah blaga, odločbo o roku za ležanje blaga pri carinskem oddelku na ljubljanskem velesejmu ter banovo odločbo o najvišjih cenah bučnega olja.

— **Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.**

— **Smrtni padec s strehe.** Iz Mojstrane nam poročajo 25. junija: Spoštovano Lipnekovo družino v Mojstrani je danes doletela zelo huda nesreča. Gospodar in družinski oče Franc Košir je pri popravljanju strehe na gospodarskem poslopju tako nesrečno padel, da je obležal mrtev. Žalostna vest o njegovi nenadni smrti se je takoj raznesla po vsej Mojstrani in Dovjem in vzbudila povsod pomilovanje. Franc Košir je bil znan kot priden in skrben gospodar, znan in spoštovan pa tudi po svojem slovenskem katoliškem prepričanju. Z njegovo smrtjo je hudo prizadeta pokojnikova žena, s katero je živel v zelo srečnem zakonu. Pokojnik zapušča tudi nedoletnega sina in sivolasega očeta, ki je najstarejši Mojstrančan. Ubogi stari mož pač gotovo ni slutil, da ga bo v zadnjih letih življenja doletela tako huda nesreča. — Žalujočo Lipnekovo družino naj tolaži Bog! Duša pokojnikova pa naj uživa večno srečo!

Po državi

* **Evharistični kongres za krško škofijo** bo v Baški na otoku Krku dne 29. in 30. junija. Ob tej priliki bo tudi slovesen začetek svetega leta za Hrvate. Evharističnega kongresa se bosta poleg domačega škofa g. dr. Srebrniča udeležila tudi belgrajski nadškof g. dr. Ujčič in senjsko-modruški škof g. dr. Burič.

* **Prof. dr. Edo Margalič umrl.** V Somboru so pokopali znanega hrvatskega kulturnega delavca vseučiliškega profesorja Edo Margoliča, ki je umrl star 91 let. Rodil se je v Zagrebu, študiral pa je na Dunaju, v Parizu in Budimpešti. Leta 1893 je bil imenovan za izrednega profesorja, leta 1898 pa za rednega profesorja hrvatskega jezika na budimpeštanskem vseučilišču. Rajni je veliko prevajal iz hrvaščine v madžarščino. Bil je zelo dober poznavalec razmer Hrvatov in Srbov na Madžarskem.

* **70.000 oseb se je v Bosni in Hercegovini v zadnjih treh letih naučilo brati in pisati.** Na seji prosvetnega odseka hrvatskega kulturnega društva »Napredak« v Sarajevu je bilo podano poročilo o prosvetnem delu društva v Bosni in Hercegovini. Poročilo ugotavlja, da se je v preteklem letu naučilo brati in pisati 30.000 oseb. Zanimivo je, da se je v Hercegovini naučilo brati in pisati veliko več žensk kakor moških, v Bosni pa več moških kaor žensk. V zadnjih treh letih se je v Bosni in Hercegovini naučilo brati in pisati okrog 70.000 oseb. Jeseni se bo nadaljevala akcija za pobijanje nepismenosti, da se bo število nepismenih zmanjšalo na najmanjšo mero.

* **Železniška konferenca v Splitu.** Konferenca jugoslovanskih in madžarskih železniških delegatov je začela s svojim delom dne 24. junija. Na konferenci razpravljajo vprašanja obmejnega prometa med Jugoslavijo in Madžarsko. Delo poteka gladko in brez vsakih ovir. Včeraj so se delegati peljali v Dubrovnik, odkoder se bodo vrnili danes. Med vožnjo na parniku se konferenca nadaljuje. Predsednik konference je zagrebški železniški ravnatelj inž. Terček, šef madžarske delegacije pa dr. Janoš Kutaszy.

* **Za razdolžitev srednjega stanu na Hrvatskem.** Zveza dolžnikov na Hrvatskem se že delj časa trudi, da bi dosegla razdolžitev vseh dolžnikov po vzorcu drugih že izvedenih zaščit. V ta namen je deputacija zveze obiskala tudi bansko oblast, podpredsedniku dr. Mačku pa je poslala spomenico, v kateri ga prosi, da podpre delovanje zveze, da bi dosegla razdolžitev vseh dolžnikov srednjega stanu.

* **V Zagrebu bodo zgradili džamijo.** Ob priliki svojega bivanja v Zagrebu je muslimanski reis-ul-ulema Fehim Spaho obiskal tudi župana Starčeviča, ki mu je povedal, da je za zgradbo džamije v Zagrebu na razpolago več primernih prostorov, zgrajena pa bo najbrž na Gubčevi Zvezdi. Začeli bodo obširno akcijo za nabiranje sredstev za džamijo, ki bo zgrajena v čistem otomanskem slogu.

* **Orkan povzročil ogromno škodo v delu Slavonije.** Na kresni dan zvečer je divjal nad velikim delom slavonske in tudi bosanske Posavine katastrofalen vihar, ki je naredil ogromno škodo. Posebno v Bosanski Posavini je toča uničila vse posevke. Vihar je ruval drevesa, nosil po zraku plotove in podrl tudi več slabo zgrajenih hiš. V drevoredu v Brodu je vihar izruval več velikih dreves in jih vrgel na cesto. Vihar je divjal več kakor eno uro in je škoda ogromna.

* **Milijonar obsojen zaradi navijanja cen.** Sarajevsko državno tožilstvo je obtožilo sarajevskega milijonarja in veletrgovca Alfreda Finzia, lastnika tvrdke Leon Finzi, ki ga je naznanil profesor Radomir Andrič iz Prizrena. Andriču je trgovski potnik tvrdke Leona Finzia ponudil blago za obleko po 335 dinarjev meter. Ko je Andrič blago prejel, je ugotovil, da ni dobro. Strokovnjaki so ugotovili, da je cena previsoka. Na sodni razpravi je Alfred Finzi izjavil, da je blago nabavil iz tovarne po 120 dinarjev meter, do cene 335 dinarjev pa je prišel na podlagi opravičene kalkulacije. Trdil je, da znaša carina 50% nabavne cene in je navajal ržijske stroške, ki so končno privedli do prodajne cene, ki znaša trikratno nabavno ceno. Končno je ugotavljal, da znaša njegov dobiček samo 24.5%, kar je po zakonu dovoljeno. Izvedenci so pobijali navajanja Finzia in izračunali, da sme prodajna cena tega blaga biti samo 60% višja kakor nabavna cena. V tem je vračunan dobiček in vsi režijski stroški. Sodišče je Alfreda Finzia obsodilo na dva meseca zapora in 30.000 dinarjev denarne globe ter na plačilo sodnih stroškov. Državni tožilec se s sodbo ni zadovoljil, ker on zahteva šest mesecev zapora in 50.000 dinarjev denarne globe v smislu uredbe o pobijanju draginje.

* **14 letna učenka meščanske šole ustrelila 18 letnega gimnazijca.** V Zagrebu so v neki hiši našli ustreljenega 18 letnega gimnazijca Ivana Semeca, koleg njega pa 14 letno učenko meščanske šole M. M., ki je vsa v solzah pripovedovala, da se je igrala s samokresom in pri tem po nesreči ustrelila svojega prijatelja. Policisti so učenko aretirali in jo odpeljali na policijo, kjer so jo zasliševali, ker sumijo, da je bil Semec ustreljen premišljeno, ne pa po nesreči.

* **Napad na polkovnika.** V Belgradu je v Kajmak Čalanski ulici neznan lopov napadel upokojenega polkovnika Dragoslava Vojinoviča. Udaril ga je s palico tako močno po glavi, da mu je počila lobanja.

»Gospod se bo gotovo veselil, ko se bo zbudil — veste, on ima veletrgovino s kokosovimi orehi.«

Ljubljana, 27. junija

Gledališče

Opera. — Četrtek, 27. junija: »Carmen«. Red Četrtek. — Petek, 28. junija: »Lucija Lammermoorska«. Izven. Debut gdčne. Karle Šlehanove, koloraturke, in gostovanje gostovanje tenorista Josipa Gostiča. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. (Zaključek operne sezone.)

Radio Ljubljana

Četrtek, 27. junija. 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Pisan drobiž (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski spored slovenskih skladateljev (Radijski orkester) — 14 Poročila — 18 Šramel »Škrjanček« — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert opernega baritonista g. Borisa Popova, pri klavirju g. prof. Pavel Šivic — 20.45 Reproduciran koncert simfonične glasbe — 22 Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra Radijski orkester.

Drugi programi

Četrtek, 27. junija: Belgrad: 19.40 Tamburaši — **Zagreb:** 20 Pevski konc. — **Bratislava:** 21 Serenade — **Praga:** 21.50 Orgelski in ork. konc. — **Sofija:** 20.30 Violina — **Beromünster:** 20.30 Simf. konc. — **Budimpešta:** 19.25 Ciganski ork. — **Bukarešta:** 20.30 Komorna gl. — **Stockholm-Hörby:** 20.40 Francoska gl. — 22.15 Koncert na dveh klavirjih — **Rim-Bari:** 20.30 Pisana glasba — **Trst-Milan:** 21 Pesmi in plesi — **Florenca:** 21 Operetna gl. — **Sottens:** 21.45 Komorna glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18): 19.45 Poročila v slovenščini, YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, YUG (19.69): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

LJUBLJANA

Občni zbor Zveze ribičev

Ljubljana, 26. junija.

V ponedeljek zvečer je imela Zveza ribarskih društev Slovenije svoj občni zbor v hotelu »Metropol«. Na občni zbor so poslale številne delegate ribarska društva iz Ljubljane, Maribora, Celja, za bansko upravo pa je bil navzoč ribarski referent g. inž. Simončič. Občni zbor je začel mesto predsednika g. Šulgaja, ki je odstopil, podpredsednik g. Ivan Bogataj. Predsednik je v izčrpnih besedah dal kratek pregled društvenega dela v pretekli poslovni dobi tee se posebej zahvalil banski upravi za naklonjenost, ki jo je zveza uživala pri njej. O blagajniškem stanju in denarnem gospodarstvu je poročala blagajničarka ga. Minka Pehani, o društvenem poslovanju pa tajnik g. B. Malenšek. Iz njegovega poročila posnemamo, da ima zveza 573 članov, kar pomeni velik napredek v primeri z letom 1938, ko je imela le 477 članov. Na posamezna društva se člani razdele takole: Celje 138, Maribor 161, Ljubljana 263, Ribarski športni klub Posavje pa 13 članov. Društvo je imelo mnogo posla s številnimi posredovanji v korist slovenskega ribištva. Tako je pri banski upravi intervenirala glede vlaganja ribjega naraščaja ter ostro protestirala proti onečiščenju voda po industrijskih oplakah, ki so zadnja leta napravile že tako ogromno škodo med ribjem zarodom v naših rekah. Intervenirala je tudi v zadevi ribjih tatov in dosegla, da je bila razdelitev celjskega in mariborskega porečja dokončno izpeljana. Za prihodnje leto čaka zvezo še vse polno dela pri varstvu naših voda pred uničujočim delovanjem industrijskih oplak, dalje bo treba spremeniti banovinski pravilnik k sladkovodnemu ribarskemu zakonu ter določiti nekatere lovopuste. Tajnik je tudi poročal o zvezinem glasilu »Ribiškem lovskem vestniku«. V imenu nadzorstva je poročal g. Soklič, ki je priporočal za prihodnje leto čim večje varčevanje in predlagal razrešnico odboru. Sledile so volitve, pri katerih je bil za predsednika Zveze izvoljen g. Ivan Bogataj, za podpredsednika g. dr. Mirko Božič, za tajnika g. B. Malenšek, za blagajničarko ga. Minka Pehanijeva; v nadzorstvo pa: Ivan Soklič iz Ljubljane in Zdolšek Mirko iz Celja. Pri slučajnostih je novi predsednik g. Bogataj poročal, da je odstopil dosedanji urednik »Ribiško-lovskega vestnika« g. dr. Janko Lokar. Predsednik je izjavil, da je za uredništvo naprosil g. dr. Stanka Bevka, ki je uredniške posle že prevzel in ki pripravlja prihodnjo številko Vestnika za avgust. Občni zbor je imenovanje novega urednika soglasno potrdil. Prav tako je bil sprejet predlog, naj se mesto g. dr. Janka Lokarja imenuje za člana v banovinskem ribiškem sosvetu g. dr. Bevk. Pri slučajnostih so člani mnogo razpravljali še o škodi, ki jo industrijske vode povzročajo živalstvu naših voda, nakar je bil uspeli občni zbor zaključen.

Kontrola zalog inozemskih surovin

Po členu 1. uredbe o kontroli zalog inozemskih surovin morajo uvozniki, grosisti in predelovalci izvestnih predmetov in surovin prijaviti prvostopnim upravnim oblastom zaloge izvestnih predmetov in surovin, ki so inozemskega izvora. Prijaviti morajo predmete, ki so bodisi neposredno uvoženi iz inozemstva, bodisi po uvozu prodani ali predelani pri nas ter potem pri nas nabavljeni. Dolžnost prijave imajo tudi osebe, ki jim je omenjeno blago poverjeno v shrambo n. pr. javna skladišča, speditorji, komisionarji i. dr. V prijavi mora biti naslov lastnika blaga in natančni podatki o vrsti in količini blaga, o kraju kjer je blago vskladiščeno in o nabavni ceni. Prijavljeni morajo biti naslednji predmeti: riž, kava, čaj, kakao v zrnu in kakaovo maslo, loj, kokosovo olje, parafin, surovi bombaž in bombažna preja, ovčja volna in volnena preja, surova juta in neuporabljene vreče iz jute, kavčuk in izdelki iz kavčuka, usnje vseh vrst, kositev in bela pločevina. Prijaviti pa ni treba riža, loja, surove ovčje volne ter usnja, če so domačega izvora. Prijavi pa so podvržene tudi zaloge sledečih predmetov ne glede na izvor: kruh, moka, razen 0, 0g, 0gg, otrobi, testenine, kavni surogati, jedilno olje razen v steklenicah in literskih kanglah do 3 kg, mast, sveže meso, milo razen luksuznega, sveče vseh vrst, drva, premog, molio amerikan treh vrst 75 do 80 cm I., II., III.; 90 cm I., II., III.; 145 do 150 cm I., II., III.; 180 cm I., II., III.; 200 cm I., II., III.; srbsko platno dveh vrst 42—45 cm; bombaževo platno beljeno, široko 70 do 200 cm; pravi (modri) gradl dveh najcenejših vrst Ia, IIa; cic (kreton) dveh najcenejših vrst Ia, IIa; sukanec od 200 do 1000 jardov vseh vrst razen svilenega, flanela in barhent za obleke, loden in sukno, volna in volnena preja za pletenje in vezenje, sekire, lopate, kopače, kose, srpi in motike. Vse grosiste, uvoznike in predelovalce poziva mestno poglavarstvo, v kolikor doslej še niso predložili prijave, ali če njihova prijava ni obsegala vseh naštetih predmetov, da prijavo nemudoma predlože odseku za prehrano v mestnem zaščitnem oddelku v I. nadstropju magistrata nad prodajalno mestne elektrarne. Prekrški predpisov uredbe o kontroli zalog se kaznujejo z denarno kaznijo od 5.000 do 100.000 din in z zaporom od 30 dni do 6 mesecev.

Dr. ŽITKO specialistka za ženske bolezni in porodništvo

zopet redno ordinira

Miklošičeva 7/II ord. od 3-5 Tel. 47-64

l **Prebivalstvu Ljubljane!** Vidov dan 28. junija praznujemo v spomin za vero in domovino padlih junakov. Na poslopjih državnih, banovinskih in mestnih uradov, zavodov in podjetij bodo ta dan razobešene državne zastave. Vabim meščanstvo, da v slavo za vero in domovino padlim junakom okrase na Vidov dan svoje domove z državnimi zastavami. Obrtna in trgovska podjetja morajo biti med slovesnim opravilom v stolnici od 10. do 11. zaprta. — Župan mesta Ljubljane: dr. Juro Adlešič l. r.

l **Uradi mest. poglavarstva na Vidov dan,** ki ga praznujemo kot spominski dan padlih borcev za vero in domvino, za stranke ne poslujejo, na kar opozarjamo občane, da ne bi imeli brezuspešnih potov.

l **Ljubljanske cvetličarne in vrtnarije** se hočejo prav posebno izkazati pri blagoslovitvi in otvoritvi Žal v nedeljo, 7. julija. Razne tvrdke bodo namreč okrasile posamezne kapelice z dekorativnimi rastlinami v loncih, prav tako pa tudi z vezanim cvetjem, torej s šopki in venci, da bomo po blagoslovitvenih slovesnosti na Žalah poleg plemenite arhitekture ter praktičnosti občudovali tudi izvrstni okus naših vrtnarjev in cvetličarjev, ki so med njimi pravi umetniki svoje stroke. Z zelenjem in cvetjem okrašene Žale bod ores pravi vrt vseh svetih, kjer bo počitek naših dragih na zadnji poti k Sv. Križu olepšan z vsemi mogočimi sredstvi. Vabimo vrtnarje in cvetličarne, naj prav vse sodelujejo pri okrasitvi Žal, da bodo Ljubljančani in tudi tuji gostje spoznali, kako visoko stoji Ljubljana na tem polju v primeri s tujimi vrtnarji.

Na Petrovo in v nedeljo štirje Putnikovi izleti: Št. Jernej, Gorjanci, Plitvice, Crikvenica. Zahtevajte programe, prijave do petka opoldne.

l **V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani,** pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar **Fr. P. Zajec,** torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.

l **Pri zaprtju, motnji in prebavi** — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne **»Franz-Josef«** grenčice.

l **Selitev iz tržne lope se je že začela.** Mestna občina je razpisala licitacijo za zgraditev tržnic ob bregu Ljubljanice, kjer sedaj stoje mesarske stojnice in tržnice za sadje na Pogačarjevem trgu. Včeraj so tudi že začeli s prvo selitvijo in so branjevke tržno lopo na Pogačarjevem trgu ob Ljubljanici že skoraj popolnoma izpraznile. Začasno so se preselile v glavno lopo sredi Pogačarjevega trga, v kratkem pa bodo dobile zopet svoja mesta. Lopa namreč ne bo podrta, ampak samo prestavljena. V izpraznjenih delih lope so včeraj odtrgali že skoraj popolnoma preperele podnice ter začeli rahljati nosilne stebre lope. Lopo nameravajo namreč kar tako, kakršna je, prestaviti na drugo mesto. Cele sicer ne bodo mogli seliti, ker je predolga. Razdelili jo bodo približno na dva enaka dolga dela in nato podžagali nosilne stebre in jih postavili na dolge gladke tramove. Pod te tramove bodo potisnili valjarje in tako počasi prepeljali lopo na drugo mesto. Sedanja dolga lopa bo postavljena na Pogačarjevem trgu in sicer na prostor med glavno tržno lopo in semeniščem. Njen daljši del bo stal pred vodnjakom, krajši del pa bodo v pravem kotu naslonili na njo, tako da bo segal proti stopnicam, ki vodijo na trg pred stolnico. Vsa selitev in ureditev bo trajala kakih 10 dni, nakar se bodo branjevke lahko naselile že zopet v prestavljeni tržnici. S tem bo seveda prazni trg med semeniščem in glavno tržno lopo predenj zadelan. Osalo pa bo še zmerom dovolj prostora za običajni ribji trg. Ta bo takoj pod stopnicami ob semeništču in bo lahko segal do vodovoda na trgu.

PODALJŠALI SMO zaradi velikega zanimanja občinstva za poslednji film velike umetnice

Pola Negri: Noč odločitve

Danes neprekinjeno zadnjikrat
Predstave ob 16., 19. in 21.

KINO UNION
Telefon 22-21

l **Kmetska zveza,** Tyrševa cesta 38 (Zadružna zveza) ima odslej telefonsko številko 46-93.

l **Ginekolog in porodničar dr. Vito Lavrič** ne ordinira do vštetega drugega julija.

l **Zidava nove orožniške vojašnice.** V kratkem pričnejo v Ljubljani graditi novo in moderno urejeno orožniško vojašnico na prostoru, kjer je sedaj orožniška šola odnosno, kjer je bila nekdaj bolnišnica za nalezljive bolezni. Glavno povelništvo v Belgradu je od mestne občine ljubljanske kupilo velik zemljiški kompleks v obsegu 2.666 m² za 266.550 din. Občina pa je povelništvu podarila 810 m² sveta v vrednosti 81.050 din.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri

POD HIPNOZO

Napeta in misterijozna kriminalna drama.
EDMUND LOWE — — VIRGINIA BRUCE

l **Novi krompir cenejši.** Na trgu je vedno več domačega krompirja, tako zgodnjega, kakor kifelčarja. Zgodnji krompir, ki je bil še pretekli teden po 4 do 5 din kg, se je sedaj zaradi obilice in velike ponudbe znatno pocenil. Kmetice so včeraj zgodnji krompir prodajale že po 2.50 din do 3 din kg, ko je nasprotno stari krompir po 3 din kg, ki pa ga je vedno manj na trgu. Kifelčar je bil po 3 din kg. Krompir dovažajo na trg posebno kmetice iz okolice, posebno iz sostrske in dobrunjske odnosno posavske strani.

l **Zanimivosti s trga.** Včerajšnji živilski trg je bil prav živahen. Domače češnje so bile že po 4 do 6 din po kakovosti. Lepe in debele češnje za vlaganje so še vedno drage in so sedaj po 12 do 14 din kg. Prostor za jagode, borovnice in gobe je bil popolnoma založen. Jagode gozdne so bile po 5 do 6 din liter, vrtne po 5 din. Borovnice, ki jih je bilo izredno mnogo, so bile po 1.50 din liter. Lepi jurčki so bili po 4 din merica, lisičke pa 2 din liter. Kumare so po 8 din kg. Stročji fižol je nekoliko cenejši, po 8 do 9 din kg. Grah stročji po 4 din kg, merica luščenega po 2 din. Marelice so po 14 din, breske 14 do 16 din kg.

Ker izide nedeljska številka »Slovenca« že na praznik sv. Petra in Pavla, sprejemamo

oglasna naročila le do petka 28. t. m. do 4. ure popoldne

na kar opozarjamo naše cenjene inserente.

Uprava »Slovenca«

MARIBOR

Novo vodstvo Mestne hranilnice

Maribor, dne 26. junija.

Kakor znano so se morale vse mestne hranilnice prilagoditi novemu zakonu in pravilniku o mestnih hranilnicah, ki je prinesel spremembe tudi v določilih o vodstvu teh hranilnic. Mariborski mestni svet je v skladu s temi novimi določili na svoji zadnji seji izvolil novo vodstvo Mestne hranilnice v Mariboru.

To novo vodstvo se je včeraj sestalo k prvi seji in se konstituiralo. Seji je prisostvoval tudi zastopnik kr. banske uprave okrajni glavar dr. Šiška ter mariborski mestni župan dr. Alojzij Juvan. Sejo je vodil najstarejši član vodstva mestni svetnik Henrik Saboty, ki je izrekel pozdrave vsem navzočim gospodom. V kratkem nagovoru je izrekel zahvalo vsem bivšim članom vodstva Mestne hranilnice, ki je radi skrbnega vodstva in pametnega ter previdnega gospodarjenja postalo močan denarni zavod, na katerega sme biti mariborska občina ponosna.

Sledile so volitve novega predsedstva upravnega odbora. Na predlog ravnatelja inž. Dračarja je bil nato za predsednika upravnega odbora izvoljen mestni svetnik g. Franc Hrastelj, ki je že doslej zavzemal to mesto in s svojim delom pomagal zavodu do novega dviga. Za predsednika je bil izvoljen mestni svetnik g. Viktor Grčar. Oba sta bila izvoljena soglasno.

Novoizvoljeni predsednik ravnatelj g. Hrastelj je prevzel vodstvo seje in podal kratko sliko o delovanju Mestne hranilnice v zadnjih letih in opozarjal na velike težave današnjega denarnega trga. Nato se je vršila volitev izvršilnega odbora za vodstvo poslov Mestne hranilnice. Izvoljeni so bili Hrastelj, Saboty, Stabej, dr. Lipold in Grčar.

Nadzorni odbor se je takole konstituiral: predsednik inž. A. Urbanija, vodja tukajšnje ekspoziture Zadružne zveze, za podpredsednika Martin Šetinc, upravnik pošte Maribor II., za člana Josip Ferk, višji žel. kontrolor.

V upravnem odboru mestne hranilnice so: Hrastelj, Žebot, Saboty, dr. Lipold, Jakob Lah, Bureš, Grčar, A. Kovačič, inž. Dračar in Stabej.

Pri slučajnostih so razpravljali o ustanovitvi nove trgovske družbe za eksploatacijo premogovnika v Peklenici, ki je last Mestne hranilnice.

*

m **Redni nabori za mesto Maribor** se bodo vršili v dneh 5., 6., 7. in 10. avgusta t. l. v Gambrinovi dvorani v Mariboru. Začetek vsakikrat ob sedmih zjutraj.

m **Naknadna zaprisega vojaških obveznikov** bo dne 10. avgusta ob 10 v Gambrinovi dvorani v Mariboru, Gregorčičeva ulica 26. Kdor izmed v Mariboru bivajočih vojaških obveznikov še ni prisegel Nj. Vel. kralju Petru II., naj se do 15. julija zglasi v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11.

m **Pregled uniforme in vojne opreme rezervnih častnikov** bo 9. in 10. avgusta ob desetih v Gambrinovi dvorani. Vsi v Mariboru bivajoči rezervni častniki in vojaški uradniki se morajo osebno javiti predsedniku naborne komisije. Pregledala se bo uniforma, ki so jo rezervni častniki prejeli od države in pa vojna oprema, ki si jo morajo nabaviti sami po spisku, ki so ga prejeli. Rezervni častniki, ki pripadajo po pristojnosti mariborskemu vojnemu okrožju, pridejo k pregledu z uniformo in vojno opremo dne 9. avgusta, rez. častniki in vojni uradniki ostalih vojnih okrožij pa dne 10. avgusta.

m **Veliki transporti živine v Nemčijo.** Preko Maribora se med Jugoslavijo in Nemčijo razvija živahe ntovorni promet. Sedaj je zlasti živahen izvoz živine. Skoraj vsak dan gre preko Maribora v Nemčijo transport več vagonov živine. Tudi živina iz Banata gre preko Maribora.

Za izlete in prireditve je najboljši rženi

kruh „Turist" od Feiertaga

ostane svež 8 dni. Dobiš ga v Betnavski ulici 43 in podružnicah: Ulici X. oktobra, Metjska cesta 65, na glavnem trgu 14, v trgovini Skaza in v Pristaniški ulici 2

m **Transport sezonskih delavcev za Nemčijo.** Včeraj zjutraj je prispel na mariborsko postajo transport 600 sezonskih delavcev iz Banata za Nemčijo. Povečini so v transportu ženske, pa tudi mladina je bila vmes.

m **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD in njihovim svojcem vrši v soboto na praznik sv. Petra in Pavla, 29. t. m., dr. Ivan Turin, Linhartova ulica 12, v nedeljo, 30. t. m., pa dr. Alfonz Wankmüller, Frančiškanska ulica 8-III.

m **Fantovski odsek v Studencih** vprizori danes ob 20 v samostanski dvorani dramo v treh dejanjih »V temoti«. Vljudno vabljeni!

m **»Pohorski dom« postane društvo.** Zadruga mariborskih občinskih nameščencev »Pohorski dom«, ki je zgradila krasno letoviško postojanko na Pohorju, je imela te dni občni zbor, na katerem se je razpravljalo o novem položaju, ki je nastal za zadrugo z uveljavljenjem novega zadružnega zakona. Zaradi tega se namerava sedaj zadruga »Pohorski dom« izpremeniti v turistično društvo, ker bo n ta način lažje izpolnjevalo svoje namene.

m **Žena je prosila za milo kazen moža.** Pred okrožnim sodiščem se je vršila včeraj dopoldne zanimiva razprava. Zagovarjal se je 31 letni delavec Vincenc Duh iz Metave, ker je dne 23. marca z mesarskim natezalom in toporiščem lopate tako obdelal svojo ženo, da ji je zadal nevarne poškodb ter ji zlomil tudi desno roko. Dejanje je izvršil v vinjenosti. Kadar je trezen, je miren, ko pa ga prevzame alkohol, pa se čisto spremeni ter postane nasilen in razburljiv. S tem se je zagovarjal tudi pred sodiščem, vendar pa mu zagovor ne bi toliko pomagal, kakor priprošnja njegove žene, ki je sodnike lepo prosila, naj ji moža milostno kaznujejo, ker se je sama že pobotala z njim ter mu je vse odpustila. Duh je bil zaradi tega obsojen le na 20 dni nepogojnega zapora.

m **Disk je dobil v glavo.** Na športnem prostoru SK Železničarja se je pripetila svojevrstna nesreča. 10 letni Boris Gabrijan, sin strojnika iz Stritarjeve ulice, je dobil hude poškodbe, ker mu je priletel disk v glavo. Fanta so spravili v bolnišnico.

m **Kar pet vlomov v eni noči.** V pretekli noči so bili vlomilci v Mariboru in okolici precej agilni. Na Pobrežju so vdrli v trgovino Zamude. Iz trgovine so odnesli 4 kangle masti, razne jestvine, znamke, dopisnice in večjo količino cigaret. Trgovec Zamuda trpi 10.000 din škode. Bili so precej drzni in so po tem vlomu izvršili še 4 druge vlome. Govorijo, da so vsi vlomilci združeni v skupno tolpo. Sicer so se jim štirje vlomi ponesrečili, zato pa je bil peti vlom, ki so ga izvršili na Pobrežju, bolj izdaten. Iz Maribora niso odšli praznih rok. Vlom so izvršili tudi v pisarno odvetnika dr. Komavlija, kjer so odprli veliko težko železno blagajno, ki pa je bila k sreči prazna. Nato so izvršili vlom v zavarovalnico »Feniks«, v Kmetijsko zadrugo in pri Pihlerju. Za drznimi vlomilci je vsa policija na nogah, vendar se ji še ni posrečilo, da bi jih izsledila.

m **Najdeno kolo.** V veži hiše Cankarjeva ulica št. 1 je bilo najdeno moško kolo znamke Kosmos in evid. št. 130130. Kolo je že močno obrabljeno. Najditelj ga je izročil policiji.

Celjske novice

c **Uradni dan Zbornice za TOI** za Celje in celjski okraj bo v torek, 2. julija od 8 do 12 dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev v Razlagovi ulici.

c **Med Obrtno hranilnico in posojilnico** in Trgovsko obrtno zadrugo v Celju ni prišlo do združitve, kakor so želeli nekateri obrtniški krogi. Trgovska obrtna kreditna zadruga, katere predsednik je g. Lečnik, obstoja že od l. 1913, Obrtna hranilnica s predsednikom g. Holobarjem na čelu pa je bila ustanovljena l. 1935. Predvideno je bilo, da se bo že na občnem zboru Trgovske obrtne zadruge razpravljalo o fuziji, to pa ni uspelo, ker ni prišlo niti do pogajanj, kakor so nas informirali.

c **Zrcalo srčne kulture.** V neki gostilniški veži je neka izbrana družba, v njej je bilo nekaj žensk, ujela podgano. Vsi vemo, da je podgana škodljiva žival, katero je treba uničiti, vemo pa tudi, da srčna kultura zahteva, da se živali ne trpinči. Da tega ne vedo in da jim je vsaka srčna kultura tuja in neznana stvar, je ta družba nazorno pokazala. Ubogo živalco je polila z bencinom, zažgala in vso v plamenih poslala na ulico, da je revica v bolečinah begala sem in tja ter iskala rešitve in se končno zatekla v kot neke veže, kjer je onemogla obtičala. Človek strmi in ne more verjeti, da je kaj takega mogoče v kulturnem in letoviščarskem mestu Celju. Vprašujemo se, bo li človek, ki tako okrutno, le v sebi v zabavo, trpinči nedolžno živalco, imel za trpečega človeka le trohico sočutja in razumevanja?

c **V celjski bolnišnici so umrli:** 40 letni Steble Anton iz Črešnjevcev pri Slov. Konjicah, 53 letna žena posestnika Šarp Marija iz Sv. Tomaža pri Šmarju pri Jelšah, 4 letna hčerkica malega posestnika iz Gorč pri Braslovčah, Stakne Marija. — Naj počivajo v miru!

c **Tovarna pletenin na Polzeli odpušča delavce.** Delavci v tovarni pletenin na Polzeli nam sporočajo, da bo jutri, dne 28. junija odpuščenih 92 delavcev in delavk. Podjetje bi moralo delavcem izplačati dolžno razliko na minimalnih mezdah, namesto izplačila so delavci dobili odpoved. To dejstvo, da je podjetje vrglo na cesto toliko delavcev in delavk, od katerih so odvisne družine, je povzročilo med delavstvom in tudi ostalim prebivalstvom na Polzeli veliko ogorčenje. Kot razlog odpusta delavcev navaja podjetje pomanjkanje surovin, te trditve pa delavci zavračajo kot neosnovane.

Primarij dr. Steinfelser

do 11. julija ne ordinira

c **Zdravniško dežurno službo** za člane OUZD v Celju bo imel na praznik, 29 junija g. dr. Mušič Drago, Cankarjeva ul., v nedeljo 30. junija pa g. dr. Hočevar v Kolenčevi ulici.

c **Nesreče in poškodbe.** V Vrbjih pri Žalcu je padla na cesti 10 letna Kelhar Zofija in si zlomila levo roko nad laktom. 32 letnemu progovnemu delavcu Žatler Ožbaldu je na cesti spodrsnilo in je padel po nesreči na koso, ki je ležala ob cesti, in se je vrezal v bok. 16 letni Štante Alojz iz Zadobrove pri Škofji vasi je padel in si zlomil desno ključnico.

Gornja Radgona

Kramarski sejem v Gornji Radgoni bo letos v ponedeljek, dne 1. julija. Na Petrovo, 29. junija, in v nedeljo, 30. junija, ne sme na cerkvenem prostoru stati nobena stojnica.

Takole so v Rimu zavarovali znamenite stavbe spričo letalskih napadov

KULTURNI OBZORNIK

Naš Bežigrad

Založba Stavbna zadruga Bežigrajski dom je izdala v leki obliki knjigo Naš Bežigrad v luči zgodovine, kulture in gospodarstva (210 strani), ki sta jo uredila prof. dr. Vilko Fajdiga in prof. France Jesenovec, zunanjo obliko pa ji je dal inž. Ivan Pengov. S to knjigo se je oni del, in sicer najnovejši, Ljubljane že odzval svojemu lokalnemu patriotizmu ter se priključil drugim podobnim težnjam v podeželju, ki hočejo za svoj kraj dobiti zgodovinski pouk ter sploh ves razvoj v to, kar je danes, in nam leži v bodočnosti. Tako postane taka knjiga izrazito družinska knjiga, saj ima namen predvsem mlajšim članom farnega ali občinskega ali okrajnega občestva podati podobo razvoja domačega kraja in vtisniti v njem že zgodaj zavest, da je nekje doma, in da je ta dom pred njim že imel tako in tako podobo, ki je danes ali ni več, ali pa se spreminja pred našimi očmi. In prav Bežigrad je v zadnjem desetletju izredno spremenil svojo obliko ter raste pred nami v nove monumentalne oblike, ki jih tisti, ki so se pred leti izselili iz našega okraja, ne poznajo več. Zato bo ta knjiga tudi prelep spomin vsem, ki so kdaj živeli za Bežigradom, pa jih je usoda zanesla drugam, kjer pa ohranjajo nanj še svež spomin. Vsem tem, ki so ostali doma ali so se od drugod preselili v našo bežigrajsko faro, pa tudi tistim, ki so odšli iz nje v svet, bo ta knjiga gotovo lep spomin in drag ter hvaležna skupna družinska vez.

Knjigi sta napisala uvodne besede, ki so podane v faksimilirani obliki, škof dr. Rožman in župan dr. Adlešič, ki v pesniških besedah želita Bežigrajcem božjega blagoslova in trdne povezanosti v spominu na zgled škofa Barage, pa tudi srečo in slavo pod varstvom sv. Krištofa in svetega Cirila in Metoda ter pod nesmrtnimi zgledi iz Navja. Urednika sta z nekaj besedami poudarila potrebo in ljubezen, iz katere je zrastla ta knjiga ljubezni do Bežigrada v pomoč uresničevanja njegovih ciljev.

Nato pa sledi vrsta člankov, ki se tičejo Bežigrada. Pisatelj Jan Plestenjak, ki je nekaj let živel v tem okraju, je v leposlovni obliki napisal, kaj je doživel Bežigrad. Vseučiliški profesor dr. Balduin Saria je orisal Bežigrad v starem veku, ko je ob sodenji Tyrševi cesti imela pokopališče že stara rimska Emona, kakor izpričujejo rimske izkopanine. Tudi promet tod je moral biti v teh stoletjih po Kristusovem rojstvu precejšen, kajti tudi romarji iz Zapada so romali tod v Sveto deželo in pisali o Emoni, bežigrajski Ljubljani. Msgr. Viktor Steska piše spomine Iz nekdanjih dni, kjer podaja zgodovino cerkve sv. Krištofa, pa tudi nekaj zgodovinskih paberkov iz turških vpadov ter končno tudi svoje spomine. Franc Vidic, prvi ključar farne cerkve, je napisal nekaj svojih spominov na Bežigrad pred 40 leti, ko je eden med prvimi postavil ob Dunajski cesti svojo hišo, tedaj nekako, ko je Kranjska hranilnica hotela tu napraviti — nemško kolonijo. Ing. arh. Vinko Lenarčič opisuje na podlagi raznih načrtov razvoj Bežigrada od regulacijskega načrta l. 1901, pa tudi že od prejšnjih načrtov, do Plečnikovega, po katerem se sedaj urejuje. O Plečnikovih načrtih govori tudi univ. prof. dr. Fr. Stele, podrobneje pa govori o Plečnikovem načrtu spomeniku »hramu slave«, ki ga je zamislil, pa bi bil izvršljiv samo s sodelovanjem vsega naroda. Iz veličastne zamisli pa se je uresničilo samo skromno Navje, idejo spomenika pa je prevzelo Baragovo semenišče. P. Kazimir Zakrajšek O. F. M. poroča kot prvi župnik nove župnije sv. Cirila in Metoda o razvoju in ustanovitvi župnije, ki je nastala iz podružnične cerkve sv. Krištofa Ing arh. Tomaž Štrukelj piše o Baragovem semenišču s stališča arhitekta. Dr. Rudolf Mole predstavi Bežigrajcem pomembnost in tudi narodno vrednoto Navja, počivališča zaslužnih Slovencev, ki jih navaja imenoma. Ivo Kermavner opisuje zidanje in nalogo Stadiona, ki je okras Bežigrada. Ing. Vl. Mušič opisuje novo ljudsko šolo za Bežigradom. Anton Rasberger pa zidanje železniških stanovanjskih hiš, tako imenovanega Fonda. Ing arh Emil Navinšek, projektant bežigrajske nove gimnazije (III. državne) opisuje ta »sredi polja — jasen grad«, kakor ga je krstil ban dr. Natlačen pri blagoslovitvi. Ing. arh. Fr Tomažič, projektant stanovanjskih hiš Vzajemne zavaro valnice, predstavlja ugodnosti te vrste hiš, ki so svoj čas pomenile izredno novost v naši arhitekturi. (Hiše v soncu). Ing. D. Leskovšek govori o železniškem vprašanju, ki je za Bežigrad izredne važnosti, saj ječi ves v oklepu železnice. Tu so ponatisnjeni skoraj vsi načrti za podvoze in nadvoze ter poglobitev proge, ki je edina rešitev za razvoj tega okraja. Prof. Fr. Jesenovec podaja pregled kulturnega življenja v tem okraju, splošno inteligenčni značaj Bežigrada, dalje šolstvo od gimnazijskega do ljudskega, prosvetne organizacije, socialne ustanove ter kulturni pomen stadiona, zaključujoč s prepričanjem, da bo ta okraj postal še središče Ljubljane v daljni prihodnjosti, ko bo tu tudi še katedrala, kjer je sedaj samo semenišče. Ravnatelj Stanko Sušnik poroča o gospodarski bodočnosti Bežigrada, Langus Jože pa o industriji, obrti in trgovini, kjer obdolžuje »kapital«, da so prepadle strojne tovarne in livarne. Ta članek pa je tudi zadnji.

Dodan pa je tem člankom tudi seznam vseh ulic in celo imenik vseh stanovalcev Bežigrada, kakor je bilo stanje dne 1. aprila 1940. Tako je ta knjiga tudi najlepši spomenik Bežigrajcem samim. Slede samo še oglasi bežigrajskih tovarniških in obrtniških podjetij, ki se priporočajo svojim sofaranom.

Knjigo pojasnjuje skoraj sto podob iz vseh panog ter dajejo nazorno podobo tega razgibanega mestnega okraja naše prestolnice.

Knjiga stane broš. 45 din, vezana 75 din.

td.

Po tekmi pevcev v Operi

Pogovor s tajnikom Narodnega gledališča g. A. Darianom

Ker bodo občinstvo brez dvoma zanimale nekatere podrobnosti s pevske tekme, ki je bila naravnost senzacionalen dogodek v našem glasbenem življenju, smo zaprosili generalnega tajnika gosp. Ada Dariana kot iniciatorja in organizatorja te nad vse uspele prireditve, za nekaj podatkov.

»Kako ste prišli na misel, da bi priredili pevsko tekmo?«

»Pred leti sem čital, da je razpisala varšavska državna opera konkurenco opernih tenorjev iz vse Poljske. Med njimi je tekmoval tudi Jan Kiepura, ki pa takrat ni dobil prvega darila in je šele kasneje postal slaven. Pri tem se mi je porodila misel, da bi utegnila prireditev ne poklicnih pevcev, kot v Varšavi, temveč amaterjev, uspeti tudi pri nas, posebno, ker je še nismo imeli. Kako bi revija talentov iz naroda ne zanimala za petje vnetih Slovencev? Napravili smo poizkus in kakor vidimo, se je dobro obnesel.«

»Kakšen je bil prav za prav namen te prireditve?«

»Hoteli smo odkriti lepe glasove ter opozoriti s to prireditvijo, na kateri so sodelovali pevci iz vse Slovenije, predvsem podeželske učitelje, organiste in druge pevovodje, naj pozorno zasledujejo in odkrivajo domače talente. Nadalje je bil naš namen, vzbuditi zanimanje za petje med našim pevskim rodom in dvigniti njegove pevske ambicije, in končno, kar nam je bil glavni cilj, vzbuditi v najširšem občinstvu zanimanje za gledališče. Ker se nam je to posrečilo, je sklenila uprava prirediti odslej take tekme enkrat do dvakrat na leto in sicer okoli pusta in koncem sezone. Na teh prireditvah bo imelo občinstvo priliko stalno zasledovati napredek naše pevske kulture in posameznih tekmovalcev.

Zame, kot pevskega pedagoga, je bila tekma nad vse zanimiva. Pri tolikem dobrem glasovnem materijalu, smo morali namesto nameravanih treh, izbrati šest zmagovalcev in še je ostalo nekaj posebno lepih glasov, ki jih je treba opozoriti, naj se izobrazujejo. Zato mi je prišla misel, da bi razposlali tudi tem pismene ocene njihovih zmožnosti, z navedbo njihovih vrlin in napak, ki naj bi jih upoštevali pri nadaljnem študiju.

»Ali je bila prireditev res tako poljudna kot ste si obetali?«

»Seveda. Saj so se priglasili tekmovalci iz najrazličnejših krajev Slovenije in iz najrazličnejših poklicev. Prišli so iz Kranja, Celja, Jesenic, Tržiča, Savinjske doline, Pragerskega, Zagreba, Sv. Marjete ob Pesnici, Ormoža, da, celo iz Murske Sobote. Po poklicih so bili dijaki in dijakinje, učiteljice, nadalje podporočnik, pismonoša, služkinja, predilniški delavec, mesar-šofer, nadalje pekovski, čevljarski, ključavničarski in krojaški pomočnik, torbarski vajenec, steklo-slikar, fotograf, kamnosek, mehanik, postrežnica ter kmečki fantje in dekleta.«

»Kako ste bili zadovoljni z izbero pevskih točk?«

»Bili smo naravnost presenečeni, da so si pevci iz podeželja izbrali umetniško vrednejše stvari: speve iz oratorijev, operne in koncertne arije itd.«

»Kakšen je bil pevski materijal tekmovalcev.«

»Predstavilo se je nekaj pevk in pevcev z naravnost sijajnimi glasovnimi zmožnostmi. Šele ta večer nam je pokazal, koliko bogastva tiči v grlih naših podeželskih pevcev. Zanimivo je, da je bil glasovni materijal s podeželja mnogo bogatejši in zanimivejši kot drugi. Upam, da bo odslej tradicijonalna pevska tekma še bolj razvila zanimanje za pevsko umetnost.«

»Kdo so bili člani komisije, ki je prisodila tekmovalcem nagrade.«

»Komisiji je predsedoval upravnik gosp. Oton Župančič, njeni člani so bili: rektor Glasbene akademije gosp. Julij Betetto, direktor Opere gosp. Vilko Ukmar, dirigenta gg. Anton Neffat in dr. Danilo Švara, šef-režiser Opere gosp. Ciril Debevec, zborovodja gosp. R. Simoniti in jaz.«

»S kakšnih vidikov ste sodili tekmovalce?«

»Pri oceni so bili merodajni sledeči faktorji: kvaliteta in obseg glasu, tehnično znanje, muzikalno pojmovanje in tekmovalčeva zunanjost. Izbera tekmovalcev je bila zelo težavna, ker je bilo razen izbranih še več krasnih glasov, ki zaslužijo največje zanimanje. Dasi se je mnenje publike pri izberi tekmovalcev v glavnem skladalo z mnenjem komisije, je vendar komisija nekoliko izpremenila vrstni red izbranih, ker je bilo njeno strokovno mnenje v primeri z bolj ali manj laičnim mnenjem publike, odločujoče.«

»Kdo so bili zmagovalci?«

»Prvi je bil Slavko Štrukelj, bariton, litograf iz Ljubljane, ki je zapel Pavčičevo pesem: »Pred durmi« in »Planinca«, druga je bila Herc Francka, lirična sopranistka, ki je pela Schubertovo »Podoknico«, tretja Müller Kornelija iz Celja, mezzosopranistka, ki je pela arijo iz »Pikove dame«, četrti je bil Ahačič Ivan, tenor iz Tržiča, ki je pel arijo iz Flotowe opere »Marta«, peti je bil Langus Franc, posestnikov sin, baritonist iz Poljščice pri Gorjah, ki je pel »Ti si urce zamudila« in »Planinca« in šesta je bila Viršek Marlena, altistinja, ki je zapela »Ave Marijo«. Občinstvo pa je izvolilo tekmovalce v sledečem vrstnem redu: prvi je bil Ahačič z 282 glasovi, drugi Langus z 230 glasovi, tretji Štrukelj z 197 glasovi, sledili so: Francl z 183 glasovi, Kacijan z 102, Stritar Bogdana z 97, Bukovec Vilma z 82, Herc Francka z 41, Bauer Franc s 50 glasovi.

Med tekmovalci, ki jih je izbralo deloma občinstvo, deloma pa jim ni prisodilo dovolj glasov, a so kljub temu vzbujali pozornost, so bili predvsem: Bogdana Stritar, ki je zapela Habanero iz opere »Carmen« s krasnim glasom in tehnično prav dobro, nadalje mlada Gerdej Marija, kontraaltistka s pesmijo: »So rož'ce v gartelnu žalvale« in je morda izmed vseh pokazala najinteresantnejši glasovni materijal, sočen, poln vsebine; Bukovec Vilma, ki je pela »Mornarja« je sopran, ki ima najlepše pogoje za ugoden pevski razvoj. Prav tako Battistuta Slavka, sopranistka, ki je pela Sullivanovo »O, naj sanjam« s kultiviranim glasom in ima format za koncertno pevko, ter tenorist Bauer Franc, ki je pel arijo Rudolfa iz opere »La Boheme«. Očarljiva zaključna točka večera je bila 15 letna Branka Stergar, ki je s svojim ljubkim nastopom in pristnim čustvenim podajanjem osvojila srca poslušalcev.

Naše občinstvo je pokazalo pri izberi tekmovalcev, da ima mnogo glasbenega okusa in da zna precej točno presojati pevske zmožnosti. Seveda so pri njem odločevali bolj učinkoviti visoki toni in splošni učinek posameznih tekmovalcev kot presoja tehničnega znanja.«

»Tekmovalci so prejeli tudi nagrade, kajne.«

»Upravnik gledališča gosp. Oton Župančič je določil za zmagovalce 6 nagrad, ki so jih po končani tekmi v prisotnosti občinstva prejeli.«

»Kako ste torej zadovoljni s splošnim uspehom pevske tekme?«

»Zdi se, da je zapustila prav dober vtis ter pripravila tako tekmovalcem kakor tudi občinstvu mnogo zadovoljstva. Zavedati se moramo ogromne propagandne važnosti prireditve, ki je navezala kar najožje in zelo prisrčne stike med umetnostjo in najširšimi meščanskimi in podeželskimi krogi ter pokazala, da ume naše občinstvo ceniti tudi domače pevce, če so dobri in mnogo obetajo. S takimi prireditvami, ki bodo dale našemu gledališču gotovo tudi dober pevski naraščaj, bo rasla naša umetnost iz naroda in bo nosilo naše gledališče s popolno upravičenostjo naslov »narodno« gledališče.

Četrta produkcija Srednje glasbene šole

Četrti nastop gojencev Srednje glasbene šole je bil v petek, 21. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Nastopilo je enajst gojencev iz klavirskega, violinskega, pevskega ter oddelka za pihala.

Prva je nastopila sopranistka Milica Polajnarjeva, učenka prof. Trostove iz šestega letnika. Njene pevske vrednosti so že poznane iz nastopov v opernem gledališču. Zapela je Mozartovo »Exultate, jubilate«. Pri tej izvedbi so motili nekoliko melizni, ki jih je pevka podala z nekoliko pretežko sapo, drugače jo je odlikovala izredna intonacijska in ritmična natančnost; poleg tehnične dovršenosti je pokazala tudi zmožnost za umetniško oblikovanje. Na klavirju jo je spremljal Jože Osana nekoliko preglasno in s premalo pažnje na linarno oblikovanje. — Cvetko Ciril iz drugega letnika, učenec prof. Lipovškove je izvedel na klavirju Beethovnovo Sonato v A-duru, op. 2, I. stavek Allegro Vivace dobro. — Sopranistka Senegačnik Franja iz tretjega letnika, učenka prof. Wistinghausenove, je zapela Ponchiellijivo arijo iz opere »Gioconda« ter Puccinijevo arijo iz opere »Madame Butterfly«. Njeno petje še ne nudi enotne barve tona v vseh legah, vendar daje slutiti, da se bo v kratkem razvila v dobro pevko. Pri klavirju jo je spremljala Ogrin Ksenija nekoliko prepovršno: premalo pazi na dinamiko in premalo na fraziranje; pri tem pa je treba paziti tudi na stopnjo podreditive tona pevskemu glasu. — Iz tretjega letnika je izvajal na flavti Mozartov Ronda Knific Ivan, učenec prof. Korošca. Intonacijsko še ni čista igra, pač pa očituje v celoti velike tehnične pridobitve. Pri klavirju ga je spremljal docent Pavel Šivic. — J. S. Bachov Koncert za violino in klavir v a-molu: Allegro non tanto, Andante, Allegro assai je izvajala violinistka Stanič Jelka iz drugega letnika, učenka prof. Slaisa. V prvem stavku je imela tremo, drugi stavek je izvedla že bolje. Odlikuje jo predvsem pridobljena tehnika v loku, dočim intonačno še ni dosegla potrebne natančnosti. Pri klavirju je spremljal Ramovš Primož muzikalno zelo dobro. Le nekoliko več ritmične preciznosti smo pogrešali. Prav dobro pa je Stanič Jelka izvedla Bériotjev Scène de Ballet, prav tako ob zelo dobri spremljavi Ramovša Primoža. — Osim Rudolf ter Kumer Janez, oba učenca docenta Rupla iz drugega letnika sta dokaj muzikalno dobro podala, J. S. Bacha Largo, ma non tanto za dve violini. Pri klavirju je spremljal Hubad Samo, ki med vsemi pianisti kaže največ smisla za oblikovanje. Pri spremljevanju zna najbolje podrediti svoj instrument, pa vendar neprestano muzicira. Ta je menda najresnejši in najdozorelejši talent na zavodu. — B. Ipavca Meniha in Gerbičevo Kam je zapel baritonist Kos Marijan, učenec prof. Wistinghausnove. Ima lep glas zlasti v srednji legi; lepo oblikuje. Želeti pa je, da bi se muzikalnih manir, kakršne smo opazili pri izvajaju Meniha, čimbolj izogibal. — Izvajanju ostalih treh pa nisem več mogel prisostvovati, ker sem moral na premiero »Carmen« v operno gledališče. To so: Vrhovnik Josip, pozavnist, učenec prof. Karasa iz šestega letnika. Izvajal je Demerssemanov Op. 30. Introdution et Polonaise, pri klavirju Hubad Samo. Naslednja je Stritar Janja, pianistka, učenka prof. Škerjanca iz tretjega letnika. Igrala je Debussy: Suite bergamasque: Prélude, Mennet, Clair de lune. — Sagadin Erik, učenec prof. Lipovškove iz četrtega letnika je izvedel Schumanov Op. 99., Tri skladbice in Noveleta. — Prireditev je vsekakor pokazala resen trud in uspešno delo zavoda ter lepe pridobitve in napredek učencev. sil.

Izložbeno okno Jugoslovanske knjigarne je te dni prav posebno zanimivo. Zajetna knjiga Mlakarjevih Spomenov, ki je pravkar izšla, privabi mimoidoče; saj skoraj vsak pozna tega originalnega humorista. Atrakcija zase pa so izvirniki slik, ki jih je za knjigo napravil akad. slikar Slavko Pengov in so razstavljene med knjigami v izložbi. V nepomanjšanem merilu pridejo še bolj do izraza svojevrstni profesorski »tipi« in dijaške mamice iz nedavne preteklosti, ki krasijo tekst Mlakarjevih Spominov in so resnično prave umetniške karikature. Nekaj risb prikazuje tudi staro Ljubljano. Ljubitelj estetske knjižne vezave pa si bo z veseljem ogledal še tri velike mašne misale, ki jih je vezala knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne, po načrtu mladega arhitekta Vlada Gajška, ki je s tem ponovno pokazal, da bo s svojo duhovito in izvirno zamislijo še veliko pripomogel k lepi in okusni opremi slovenskih knjižnih del. Prav ti misali, s svojo elegantno, pa vendar tako preprosto lepoto, nam to potrjujejo.

Jugoslovanska knjigarna se je spomnila tudi smrti katoliškega pisatelja Matije Malešiča ter je izložila njegove knjige, na katerih leži šopek rdečih nageljev, povezanih s črno tenčico.

ŠPORT

Važna bo ta nedelja za jugoslovanski nogomet

V nedeljo sta na sporedu prvi dve polfinalni tekmi za »Mali srednjeevropski« ali »Donavski« pokal. V Zagrebu se bosta pomerila Rapid iz Bukarešte in domači Gradjanski, v Belgradu pa Ferencvaroš in BSK. Na ti dve tekmi bo v nedeljo zvečer z veliko nestrpnostjo čakala vsa jugoslovanska športna javnost, saj bi morebitni dve visoki zmagi preostalih naših zastopnikov v tem tekmovanju utegnili pomeniti tudi že končni zmagi v povračilni polfinalni tekmi v Bukarešti odnosno v Budimpešti.

V Zagrebu igra Gradjanski z Rapidom Gradjanski bo nastopil v naslednji postavi: Urh, Brozovič, Beloševič, Djanič, Jazbinšek, Kokotovič, Cimermančič, Wölfl, Lešnik, Antolkovič, Matekalo. Rapid pa bo nastopil takole: Radulescu, Slivat, Lengheriu, Vintila, Rasinaru, Moldeveanu, Šipoš, Wetzer III, Avar, Baratki, Bogdan. Tekmo bo sodil Madžar Kis.

Rapid je že v Budimpešti pripravil ogromno presenečenje, ker je tam z 2 : 1 premagal Hungario. Presenečenje pa je bilo še večje, ko je doma zmagal s 3 : 0. Čeprav Rapid letos ni romunski prvak, po soglasnem mnenju poznavalcev romunskega nogometnega športa pa je mnogo boljši kakor je letošnji prvak Venus. Rapid ima mnogo zelo dobrih igralcev, ki pogosto igrajo v državni reprezentanci. Moštvo igra dober, nevaren in efekten nogomet. Najpopularnejši igralec je Jugoslovan Šipoš, ki je igral pri zagrebškem Gradjanskem, v Švici in drugod. Trenutno je v zelo dobri formi. Rapid se za zagrebško tekmo pripravlja zelo resno, saj se dobro zaveda, kako vražje nevaren nasprotnik je letošnji jugoslovanski državni prvak, zagrebški Gradjanski. Kljub vsemu pa upa, da bo Gradjanskega odstranil iz nadaljne borbe ter ga potisnil ob stran. V Zagrebu bi rad dosegel čim boljši rezultat, magari tesen poraz, doma pa bi nato pred bučno romunsko publiko napel vse strune ter poskušal doseči zadostno zmago, ki mu bo potem odprla pot v finalno tekmo bodisi s Ferencvarošem ali pa z BSKom. Menimo pa, da dela Rapid račune brez krčmarja in da mu Gradjanski ne bo pustil igrati tistih melodij, ki bi jih rad. Gradjanski je v veliki formi, v taki, da ga dandanašnji morda tudi že na tujem igrišču ne bi mogel premagati noben evropski klub.

V Belgradu se bo BSK spoprijel s prvakom Madjarske, Ferencvarošem, ki je preteklo nedeljo s tako katastrofalnim rezultatom odpravil v Budimpešti sarajevsko Slavijo. Kakor lahko sodimo po zadnjih rezultatih, je tudi moštvo BSKa v izredno dobri formi, tako da bo v Belgradu skoraj gotovo premagalo madžarskega prvaka. Lahkega dela pa ne bo imel, kajti madžarski klubi igrajo doma običajno neverjetno dobro. V Belgradu bo moral BSK zaigrati tako, da bo zabil čim več golov, v Budimpešti pa bo moral igrati prav tako na napad kakor je zadnjič Gradjanski zaigral proti Ujpestu. Upajmo, da bo BSKu njegova mednarodna rutina koristila toliko, da ga madžarski prvak tudi, če bo zaigral najboljše, niti doma ne bo mogel ugnati v kozji rog.

V nekem francoskem mestu, ko so nemški vojaki zavzemali cesto za cesto

— Po pogostni nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite na tešče, z lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Za medklubske kolesarske krožne dirke na podutiški progi vlada precejšnje zanimanje posebno med kolesarskimi športniki. Po dosedanjih izkustvih sodeč je prav agilna juniorska skupina, ki je svoje uspehe pokazala že na otvoritvi sezone okrog Šmarne gore. V tej skupini dominirajo dirkači: Korenin, Bizilj, in Berlič, medtem ko bodo v vrstah prvorazrednih stali v borbi skozi 64 kilometrov: priznani Peternelj, Gartner, Grabner itd. Obljubili so svoje sodelovanje tudi dirkači iz Maribora in Zagreba. Omeniti je še, da bo tudi turistovska skupina prav močna ter so v nji skriti tudi taki talenti, ki bi se lahko kosali s pravimi dirkači, a jim razmere ne dopuščajo, da si nabavijo dirkalna kolesa. Dirke bodo 7. julija ob 14 v Zg. Šiški s štarkom in ciljem pred Martinčevo restavracijo ob vsakem vremenu.

Vojske in orožje v slutnjah

Strokovnjaki, pa bodi te ali one vrste, ne vidijo radi, če so laiki tako predrzni, da se bavijo s tem, kar so oni, strokovnjaki, vzeli v zakup samo in izključno zase. Zlasti jim je neprijetno, če se s takimi strokami bavijo **romanopisci.** In vendar so pisatelji fantastičnih romanov večkrat zaslutili znanstvena dognanja ali tehnične iznajdbe že zdavnaj prej, preden so se uresničila, ali da so že dognane zadeve boljše in dalekosežnejše spoznali in ocenili kakor tako zvani strokovnjaki. To velja tudi za vojsko in vojskovanje, čeprav se le majhen odstotek romanov bavi z vojnimi. Največkrat pa to niso prav za prav romani v strogem pomenu besede, marveč so več ali manj v romanih prikrita svarila spričo kakršnihkoli že nevarnosti, ki so jih domoljubni pisatelji naslovili na svoje ljudi. Tako je opisal vsestranski angleški pisatelj **William Le Oueux** v knjigi **»The Invasion of 1910«** (Napad v letu 1910 — izšla je leta 1906) nemški napad na Anglijo z bliskovitim presenečenjem Nizozemske in Belgije. v vseh podrobnostih, celo s podrobnimi bojnimi načrti, z lastnoročnimi podpisi raznih proglasov nemških poveljnikov na prebivalstvo zasedenih angleških pokrajin itd. Nemški vojaški pisatelj, ki se je skril za psevdonima »Morska zvezda« in »Parabellum« je v knjigi z naslovom **»1906«** (izšla leta 1907) opisal **svetovno vojsko**, in v knjigi **»Bansai«** (izšla 1908) napad Japoncev na Združene ameriške države. V prvi in tretji od omenjenih knjig je tudi zasluteno nekakšno »bojno orožje«, ki se je šele čez 30 let nato pojavilo in ki je: »peta kolona«, sabotaža. Seveda ni slutil niti Nemec niti Anglež v svojem mišljenju izpred svetovne vojske, da bi bilo mogoče dobiti kdaj kakega državljana napadene dežele za tako pomoč sovražniku.

Medtem ko so se še daleč po svetovni vojski višji častniki obeh strank jako dvomljivo in nezaupno izražali o uporabi letal kot bojnega orožja, sta predvsem dva romanopisca, spet Nemec in Anglež, spoznala že več let prej, kako je letalo zmožno kot orožje nastopiti in zmagovati v ozračju. Zrakoplov v romanu **»Capete«** (1906) **Emila Sandta** ni sicer bojno letalo, vendar ga Angleži skušajo ukrasti, da bi ga uporabili v bojne namene ,in pisatelj je dal knjigi značilen podnaslov: »Zgodba, ki zaradi njenih posebnih svojskosti ni, da bi pozabili na njene grožnje.« V romanu **H. G. Wellsa »The War in the Air** (Vojska v zraku, 1908) pa hoče Nemčija s pomočjo svojih »Zeppelinov« doseči svetovno nadoblast in začenja z napadom na Združene ameriške države, kjer si nemško letalsko brodovje na načine, ki spominjajo na leto 1940, pribori oporišča na elektrarnah Niagarskih slapov. Toda nemški napad je samo iskra, ki pade v sod smodnika. Zakaj hkrati so prav vse druge države zgradile zrakoplove ali letala. Nastane svetovna vojska, kjer se bijejo vsi zoper vse, ko se kultura in civilizacija povsem zrušita in se vojska desetletja dolgo nadaljuje, ker ni na vsem svetu sploh nobene vlade več, ki bi bila zmožna skleniti mir z drugo državo. V tej »romanski« vojski je celo Švica skrivši zgradila 25 zrakoplovov, ki jih Nemčija in Italija v zračni bitki za švicarsko nevtralnost uničita. Strahote letalskega napada na Newyork, ki je v Wellsovem napadu jako nazorno opisan, se niso še pojavile niti v svetovni vojski, niti v bratomorni španski, niti v vojski teh dni. Sicer je pa **Wells** v kratki, l. 1901 izišli zgodbi **»The Land Ironclads«** opisal presenetljivo pravilni opis **tankov** in njih uporabe za napade. V svojem že zdavnaj pred svetovno svetovno vojsko izišlem romanu **»The War ob the Worlds«** pa prebivalci Marsa, ki hočejo zavojevati Zemljo, napadajo ljudi s plinskimi bombami.

Marsovci imajo v tem romanu tudi še orožje, ki ga naši, človeški tehniki **doslej še niso iznašli**, in sicer **aparat, ki izžareva vročino.** V **Wellsovem** romanu **»The World Set Free« so radioaktivne bombe**, ki od njih zadošča ena sama, da se porušijo kar deli mest in se uniči vse življenje. Ker pa deluje uničujoče izžarevanje radioaktivnih snovi še desetletja po eksploziji bomb, ni mogoče mest niti pozidati in popraviti v doglednem času. Prav svojevrstno orožje so tudi **električni topovi** v romanu o Marsu z imenom **»Aelita«**, ki ga je spisal **Aleksej Tolstoj.** Ti topovi ne streljajo izstrelkov, marveč — bliske in strele.

Najstrašnejše bojno orožje pa je v domišljiji iznašel (l. 1890) sicer jako miroljubni gimnazijski profesor **Kurd Lasswitz**, ali so prav za prav iznašli to orožje Marsovci v njegovi knjigi **»Na dveh planetih«**. V prvi vrsti je tu orožje **repulsit**, ki je prav za prav pogonska snov raketnih motorjev, kakor bi jim mi zdaj dejali, ki so z njim oboroženi zrakoplovi Marsovcev. A repulsit uporabljajo tudi kot orožje, in kar koli je v območju repulsitnih topov, to vse je kar povezano. — Potem je še **telelyt**, snov, ki sprevaja kemično energijo z izžarevanjem. Če na primer, spustiš vroč kisik v telelitski top in pomeriš z njim na oklopnico, tedaj se jekleni ladijski oklep kar sežge. In slednjič je še najstrahotnejše orožje in hkrati nepremagljivi oklep: **nihilit.** Nihilit je opisan kot stanje napetosti v ozračju, ki v hipu uniči vsaktero energijo, ki odpravi vsakršno dogajanje. Karkoli pride v njegovo območje, vse tisto izgine brez sledu in se spremeni v nič.

Že mnogo tega, kar si je domišljija pisatelja izmislila, je bilo kasneje uresničeno po znanstvenikih in tehnikih. Vendar naj človeški rod upa, da ne bodo ljudje nikdar iznašli radioaktivnih bomb, repulsita, telelita in nihilita.

Zastopniki inozemskega tiska z nemškimi zastopniki na grobu neznanega vojaka v Parizu

Tretji dan procesa proti Jankoletu

Ljubljana, 26. junija.

Danes je že tretji dan razprave proti bankirju Miru Jankoletu o njegovih bančnih manipulacijah, špekulacijah in goljufijah s hranilnimi knjižicami. Obtoženec skuša na vse načine dokazati, da njega ne zadene nikaka krivda pri polomu Slovenske banke in da je sam bančno pravilno vodil vse posle. Obtoženec je tudi danes nastopal mirno in hladnokrvno ter je poskušal prepričati sodnike, da bi se bil gotovo rešil vseh bremen, ki so slonela na Slovenski banki, ki bi se uresničili njegovi sanacijski načrti in ko bi banko prevzela inozemski skupina finančnikov.

Prvi je bil zaslišan odvetnik dr. Skaberne, ki je povedal, kako se je seznanil z Jankoletom, ki se je pozneje ž njim večkrat razgovarjal o sanaciji banke ter ga je obtoženec celo naprosil, da naj mu sestavi pravnopravilen sanacijski načrt.

Obširno mnenje izvedencev.

Dva sodno zaprisežena izvedenca v knjigovodstvu dr. Albin **Kandare** in g. Ivan **Božič** sta pregledala velikanske knjige banke in njen arhiv ter podala izredno skrbno in natančno sestavljeno izvedeniško mnenje. Bila sta že včeraj zaslišana in se je njiju zaslišanje danes nadaljevalo. Mnenje je porazno tako za poslovanje Slovenske banke same, kakor tudi za obtoženca. Banka bi morala zaradi svoje prezadolženosti že davno napovedati konkurz. Izgube banke datirajo že od l. 1927. Že takrat je banka izgubila celokupno delniško glavnico v znesku 7,500.000 din. Zavod je izgubil v relativno kratki dobi celotno osnovno glavnico. Glavni in izključni posel Slovenske banke od leta 1934 do avgusta 1938, ko je bil Jankole aretiran, je bilo dajanje posojil raznim osebam proti zastavi hranilnih knjižic raznih denarnih zavodov. Izvedenca sta dalje poudarila, da se je pri pregledovanju vsega, prav ogromnega gradiva banke pokazalo, da Slovenska banka ni propadla morda zgolj zaradi slabega poslovanja obtoženega Mira Jankoleta in bi bilo zato napačno, njemu edinemu pripisovati vso krivdo na tako žalostnem koncu svoječasno z ogromno glavnico 30,000.000 kron ustanovljenega bančnega podjetja. Izvedenca sta v mnenju razdelila poslovanje banke od začetka do l. 1933, ko je Jankole prevzel banko, in od l. 1933 naprej, ko je Jankole bil lastnik in ravnatelj banke. Zanimivo je, da je znašala l. 1929 bankina izguba 61.570 din. Banka je javnosti umetno prikrivala svoj obupen gospodarski položaj ter je bilance potvarjala. Prezadolženost banke je od l. 1927 naprej rapidno rastla. Konec l. 1932 je bila banka n. pr. **prezadolžena za 10,674.588 din.**

Zanimivo je, da sta bili od l. 1933 naprej do l. 1938 samo dve seji upravnega sveta Slovenske banke. Dr. Kandare in g. Božič sta danes navajala in pojasnjevala različne fingirane postavke in nedostatke. Banka ni zadnja leta imela nobenega prometa. Obtoženec je živahno ugovarjal izjavam izvedencem in je prišlo dostikrat do hudih debat in kontroverz.

Izvedenec g Zdenko **Knez** je podal stvarno mnenje o vseh možnostih prevzema Slovenske banke od strani kake nemške emigrantske skupine. Nemogoče bi bilo spraviti legalnim potom 5 milijonov nemških mark v državo, to bi bilo možno samo nelegalnim potom in bi se mogle potem marke prodati na »črni borzi«. Skupina pa bi lahko našla kak drugačen plasma, ki bi ji nudil boljšo varnost, donosnost in likvidnost **Ne zdi se mu verjetno, da bi bilo mogoče pridobiti kako nemško emigrantsko skupino za tako transakcijo,** kakor jo navaja Jankole. Edini realni nagib skupine bi mogel biti pridobitev bančne koncesije, ki je vezana na posest večine delnic, tako imenovanega »delniškega plašča«. V konkretnem primeru bi bil ta »plašč« neprimerno drago plačan.

Pogajanja za dobave Francovi Španiji

Dosedanji proces je jasno pokazal, da se je obtoženec povsod lovil in da je poskušal na vseh krajih in po vseh državah pridobiti kake trdne finančne skupine. Zaslišana sta bila nadalje notar dr. Kuhar in odvetnik dr. Ažman, prvi o vprašanju obveznic Slovenske banke, drugi o dražbi nekdanje Mahrove hiše.

G. Vladislav Pedan ml. je bil nato od obtoženca predlagan, da je bil zaslišan o zanimivih pogajanjih, ki so se vršila v Rimu. Priča je povedal, da sta pred veliko nočjo l. 1938 odpotovala v Rim. Tu so se sestali s sinom italijanskega maršala Badoglie, ki je nastopal kot glavni dobavitelj živil in drugih potrebščin za takratno Francovo armado v Španiji. Sestavljeni so bili prav konkretni predlogi in je bila ponudba zelo ugodna Velikanske množine moke, fižola in krompirja naj bi Jankole kot glavni pogodbenik in dobavitelj nakupil v Jugoslaviji in vsa ta živila nato pošiljal v Španijo. Pogajanja so trajala dva dni. Organizirala naj bi se posebna skupina trgovcev in finančnikov, ki bi to podjetje vodila na podlagi koncesije Slovenske banke, kjer naj bi bil ustanovljen poseben eksportni oddelek. Jankole pa ni zaupal ljubljanskim finančnikom in gospodarstvenikom, ker je bil prepričan, da bi ga pošteno opeharili, zato se je obrnil na Belgrad. Tam je iskal finančno skupino. Kaj je dosegel, priči ni znano. Stvar je padla v vodo, ker je bil Jankole avgusta 1938 aretiran. Priča pa ni pred sodniki povedal za kako ogromno milijonsko svoto je šlo pri teh španskih dobavah. Znano je namreč, da je sin maršala Badoglie ponujal za vse te vagonske dobave kar 50 milijonov, ki bi bili plačani z zlatom.

Predsednik je nato začel čitati razne izpovedbe in izjave, ki so jih podali oškodovanci in druge priče v kazenski preiskavi.

Popoldne sta sledila govora drž. tožilca in zagovornika, nakar je predsednik objavil sklep, **da bo sodba razglašena jutri, v četrtek ob 12.**

Čevlji iz slonove kože

Kakšnih misli so Japonci o vprašanju surovin, nam pove zgodbica iz zoološkega vrta v Ujenu: O-Hana-San, slonov očka, je bil ljubljenec vseh obiskovalcev živalskega vrta. Ko se je O-Hana-San nekega lepega dne poslovil od tega sveta, so pristojni ljudje sklenili, da mu pripravijo slovesen pogreb. Že so kopali jamo za O-Hana-Sana, ko je neki brihtni tvorničar čevljev prihitel in zavpil: »Stojte! Iz njegove kože bom dal delati podplate za čevlje!« Svoje besede je potrdil s 1000 jeni v gotovini. Tako se je zgodilo, da so slona dali iz kože in ga šele nato prenesli v grob. Tvorničar je napravil dobro kupčijo, saj je iz slonove kože naredil 300 parov čevljev.

Veliki gozdni in barjanski požari na Danskem

Iz Kodanja poročajo: Gozdovi in barjanski požari so v poslednjih dneh povzročili veliko škode v raznih krajih Danske. Tako je nedavno izbruhnil požar južno od Aalborga na enem od največjih barij na Jütlandskem. Gozdni požar, ki se je razvnel pri Vajersu blizu Essbjerga, pa je ondotno nemško vojaštvo zadušilo.

Barikada iz avtomobilov in vojaške straže na Great Roodu pri Londonu

Ptuj

Mestno poglavarstvo razglaša: Kljub tuuradnemu razglasu št. 1241/1 od 24. IV. 1940 vlagajo kmetovalci še vedno prošnje na kraljevsko bansko upravo za zgraditve gnojišč. Mestno poglavarstvo opozarja vse, da je vlaganje takih prošenj brezpomembno, ker nima kraljevska banska uprava v tekočem proračunu za to svrho predvidenih nikakih kreditov.

Seja odbora ptujskega fantovskega okrožja bo danes, v četrtek, ob 18. v prostorih ptujskega FO v mestnem parku. Ker se bo na seji obravnavalo vse, kar je v zvezi z mladčevskimi tekmami ptujskega fantovskega okrožja, je udeležba vseh odbornikov strogo obvezna!

Kranj

Sprejemni izpiti na gimnaziji. K sprejemnemu izpitu za 1. razred gimnazije se je prijavilo 94 učencev in 53 učenk, skupaj 147. Izpit je napravilo 86 učencev in 49 učenk, skupaj 135. Padlo je 8 učencev in 4 učenke, skupaj 12.

Uspehi na gimnaziji. Ob koncu leta je znašalo število dijakov in dijakinj 683, od tega 40; dijakov in 237 dijakinj. Izdelalo je 243 m. in 177 ž., skupaj 430 (67.40%). Od tega z odliko 43 (25 m. in 18 ž.), s prav dobrim uspehom 175 (90 m. in 85 ž.), z dobrim 212 (138 m. in 74 ž.). Popravne izpite ima 149 (104 m. in 45 ž.) ali 23.30%. Niso izdelali 54 (40 m. in 14 ž.) ali 8.47%. Pravico šolanja je izgubilo 5 (4 m. in 1 ž.) ali 0.51%.

Kaj je z gradnjo ceste skozi Kranj? Že lansko leto so pričeli z gradnjo in modernizacijo državne ceste skozi Kranj. Delo so morali zaradi zime prekiniti. Letos spomladi se je delo zopet pričelo. Sedaj pa, ko je gradbena sezona na višku, je vse delo na odseku skozi mesto Kranj skoro popolnoma obstalo. Vsa cesta je razkopana, pri gradnji pa je zaposlenih zelo majhno število delavcev. Ni čudno, če se javnost razburja, da se tako zavlačuje delo. Dnevno deževje pa povzroča, da je vsa cesta razmočena in blatna in nevarna za promet. Mislimo, da bi se že moralo poskrbeti, da bi se modernizacija ceste čim preje končala.

Jesenice

Na Vidov dan dne 28. junija bo v tukajšnji župni cerkvi ob 9. slovesni rekviem za padle borce za vero in domovino. Med službo božjo morajo biti zaprte vse trgovine in obratovalnice.

Na praznik sv. Petra in Pavla bo na Savi tradicionalni semenj. Služba božja bo ta dan v savski cerkvi ob 10.

Cvetlični dan priredi tukajšnja Vincencijeva konferenca na praznik 29. junija. Prosimo vse, da ne zavračate nudenega vam cvetja. Vsak vaš dar bo v pomoč revežu-domačinu, a vam samim v blagoslov in srečo.

Tatvine koles se v zadnjem času pogosteje pojavljajo na Jesenicah. Večina pokradenih koles je tukajšnja policija izsledila in vrnila lastnikom. V splošnem velja opozorilo naj lastniki koles bolj pazijo na svoja kolesa, kje jih puščajo, da ne dajo prilike dolgoprstnežem, ki so vedno na preži.

Kino Krekov dom predvaja v petek, na Vidov dan, ob pol 9. zvečer vesel in zabaven film »Moja mala ženica«. V soboto, na praznik, ob 3. pop. in ob pol 9. zvečer odličen, duhovit barvani velefilm »Za vas Madam«. V nedeljo, 30. junija, ob 3. pop. film »Moja mala ženica«, zvečer ob pol 9. pa se predvaja barvani velefilm »Za vas Madam«. Za dodatek Foxov tednik.

E. Claes: 21

Pokojni župnik Kampens

Župnik Kampens se je trenutek obotavljal s svojim odgovorom. Nikakor ni mogel uganiti, kam žef meri.

»Če zgodbe tako pišejo, je gotovo res. Zakaj bi pa to rad vedel?«

»No, jaz sem izračunal, gospod župnik, da je šest vrčev po štirideset litrov dve sto štirideset litrov vina, sedemnajst litrov na moža. Na tej ženitnini v Kani so ga morali vsi pošteno imeti, tako sem izračunal.«

Ne, ampak!... Če bi vsa Žefova ropotija župniku padla na glavo, ne bi bil bolj presenečen kot zdaj. Široko je odprl oči in strmel v Žef Leirsa, kakor bi ta nenadoma postal zamorec. Kako je ta capin prišel do takega modrovanja. To je torej edini učinek njegovega lepega govora na Žef Leirsa. Pa ga poglej sedaj stati tam s svojimi prekanjenimi telečjimi očmi!

»Žef, Žef, kje vendar jemlješ take stvari!«

»Tako je zapisano v knjigi našega Janezka, gospod župnik in jaz sem s koščkom svinčnika same zase zračunal: vsak sedemnajst litrov in malo povrh, na štirinajst ljudi...«

»Štirinajst?« Morebiti jih je bilo vsaj petdeset, v tistih časih je šlo to drugače kakor danes.«

»Saj vi niste bili zraven, gospod župnik.«

Župnik Kampens bi se najraje smejal, ker je dobro slutil, da je vse skupaj samo Žefova hudomušnost. Vendar se ni mogel; zadevalo je stvar, ki mu je bila zelo pri srcu. Ono o »preveč župnikov« je še kako prenesel, ampak... Župnik Kampens se je nenadoma razhudil.

»Nekaj ti hočem povedati, Žef Leirs: nesramen, umazan Jud si; zelo me mika, da bi te z brevirjem lopnil po glavi.«

»Če pa Zgodbe našega Janezka tako pišejo, gospod župnik...«

»Zgodbe!... Zgodbe...! Popolnoma nič takega ne pišejo Zgodbe.«

Ne, iz tega svetega predmeta, iz tega krasnega čudeža se ne sme tako norčevati! Vendar ni smel dopustiti, da bi ga mizar premagal, potem bi se ničvrednež še zabaval nad tem.

»Saj ni treba, da bi bili vse vino spili! Najbrž so jim trije ali štirje vrči bili že kar dovolj,« se je skušal gospod župnik zopet pošaliti.

»To se je lahko zgodilo, gospod župnik, lahko se pa tudi ni zgodilo. No pa vzemimo samo tri vrče po štirideset litrov za petdeset ljudi; še vedno pride skoro tri litre na enega in človek mora znati že kar dobro piti, če hoče, da se mu trije litri Gospodovega vina, ki je bil gotovo močnejši kot župniški, nič ne poznajo, to sami dobro veste. Potem so imeli pa že vsega tistega od začetka.«

Podobno je bilo, da je ta osel preračunal vse možnosti ženitnine v Kani.

Župnik Kampens se je počutil neugodno. Nič več mu ni šlo na smeh. Vedno je bil med župniki najbolj vnet za pripovedovanje nedolžnih, majhnih smešnic o sestricah ali paterčkih, o jezuitih in škofih in vedno je bil ponosen na svojo šaljivo žilico. Vendar so pa med svetimi stvarmi tudi take, nad katerimi se ne smeš smejati, tudi najnedolžneje ne. Kar je moral sedaj slišati iz ust Žef Leirsa, da so bili svatje v Kani, kjer sta bila tudi Jezus in Marija in morda še kake druge svete osebe, vsi malo natrkani, to je šlo že predaleč, je bilo že nečastno, četudi je vse skupaj le burka, gospod župnik kaj takega ne sme dovoliti.

»Žef, fant,« njegov glas je imel precej strogosti v sebi. »ti si na slabi poti, mislim, vse preveč govoriš o stvareh, ki jih nič ne razumeš. In,« — gospod župnik je vsekakor hotel pogovor nekoliko omiliti — »čeprav so ga spili doberšen kozarček, to nič ne spodbija čudeža, spremenitve vode v vino! Ali bi mar ti mogel?«

»Mislim, da ne, gospod župnik... samo to bi rad povedal, da je bila prav za prav krivda na našem Gospodu, če so ga...«

»Žef, sedaj je pa že zadosti!« To je bilo rečeno s pošteno in mišljeno jezo Gospod župnik je močno zardel po vsem obrazu in brez vsake nadaljnje besede odšel.

Med potjo se je sicer nekoliko umiril, vendar mu ni šlo iz glave. Bil je nezadovoljen, župnik Kampens nezadovoljen sam s seboj in slabe volje. Kje je bil sedaj njegov sklep, da bi Žef Leirsa enkrat ugnal v kozji rog? Pa tudi nekoliko nesrečen je bil župnik Kampens, neka teža mu je ležala na srcu — sama ženitnina v Kani. To se mu je zdel vedno najlepši čudež, kar jih je Jezus v svojem življenju storil. Vsako leto je s posebno ljubeznijo pridigal o tem in kjer koli je mogel, je v svojih govorih povzel kakšen primeren nauk ali zgled iz njega. Pa ti pride takle strgač! Ne, o tem ni gospod župnik še prav nikoli mislil: da bi bili dragoceno vino na ženitnini tudi radi pili, morda še vsega. — dve sto štirideset litrov, pravi strgač. — to je dobrih tri sto steklenic!... Gospod župnik se mora sam pri sebi žalostno nasmehniti, ker je v svojem premišljevanju tudi začel računati... tri sto steklenic in to nazadnje, ko je prvega vina zmanjkalo, proti koncu gostije.

Gospod župnik je zmajeval z glavo. Lahna senca se je priplazila v njegovo preprosto dušo; lepi dan je zatemnel. Zdelo se mu je, kot bi se kdo z umazanimi rokami dotaknil nekaj svetega, čistega. Nikdar več ne bo mogel z lahkim srcem pridigati o ženitnini v Kani.

Pokojni župnik Kampens je sam tako rad spil čašico vina Zdelo se mu je božanska pijača, ker o njem evangelij tako pogosto govori in pa, ker je res dobro. Prava župniška pijača. Ali je sploh kaj lepšega kakor spremenitev ničvredne vode v žlahtno vino? Ali ni hotel Jezus ravno s tem povedati, da je vino posebna pijača za njegove naslednike in učence, za škofe in dobre župnike? Župnik brez vina sploh ni župnik; to dvoje tako spada skupaj kakor stenska ura in njeni uteži Vino! Nekaj kar mora človek spoštovati. Kadar so župniki iz vse soseščine sedeli skupaj, so z žarom zadovoljstva v očeh, ki se je svetlikal tudi v čašah pred njimi, lahko pa cele ure klepetali o kakovosti te ali te znamke, tega ali onega leta, te ali one tvrdke in si pripovedovali o rajnem gospodu Van Reethu, nekdanjem župniku na Scherpenheuvelu, ki je znal z zaprtimi očmi povedati, katero in koliko staro vino je pil; poznal je kleti vseh okoliških župnikov; vsi so ga izpraševali za svet, kadar so naročali novo vino.

Ah, pokojni gospod Van Reeth — (župnik Kampens se je sredi pota ustavil, da bi se bolj poglobil v žalostni spomin) — kako je bil vendar dober človek! Kadar je bil sestanek pri njem, so vedno vsi prišli in pustili vse drugo v nemar. Kakšen praznik so imeli! Župnik iz Averbodeja je imel imenitno starino, ki jo je podedoval po svojem stricu. Med seboj so dragoceno pijačo krstili za »averbodskega strička«! Župnik iz Testelta se je ponašal z zlatim »Liebfrauenmilchom« iz Porenja; nalijal ga je v visoke starinske kozarce in ko ti je teklo po grlu, si od blaženosti zaprl oči. Njegov »mědoc« pa ni bil več vreden, čisto brez okusa; rekli so, da ima tak okus kakor blagoslovljena voda, čeprav je ni še nikdar nihče pil. Molenstee... boreaux izpred dvajset let; kakor bi te otroška šapica božala po bradi! Imel ga je gotovo še kakih sto steklenic. Kadar so odhajali od njega, so vedno šteli: »Meulstee, toliko in toliko steklenic ti je še ostalo, da boš vedel!« Ko ga je Averbode prvič pokusil, je rekel: »Da ga ne boš dajal »profanis« — nalij mi še enega!« Gospod Kampens sam je imel pomeranca, ki ti je povzročil gomazenje po hrbtu. Vsako župnišče je imelo svojo posebnost, ki mu je prinašala sloves.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(207) Kača je ležala lepo na soncu in dremala, dokler je niso Ančkine neprevidne nogice precej neprijazno zdramile. Vedno bolj se je bližala strašna glava z grozovitim razcepljenim jezikom.

(208) Ali ji res nihče ne more pomagati! Pozabila je Ančka na čarobno piščalko..., pozabila na vse. Nenadoma pa se izza drevesa zasliši hreščeč glas: »Kaj pa se dogaja tod okoli?«

ŠPORT

I. poletno smuško prvenstvo v slalomu za Akom

»Akademski športni klub« prireja v soboto in nedeljo 29. in 30. junija I. poletno smuško prvenstvo v slalomu za Akom v Martuljku in sicer v soboto klubsko, v nedeljo pa veliko medklubsko. Začetek obakrat ob 11. uri. Prijave se sprejemajo pol ure pred startom na cilju. Tekmuje se po pravilih JZSZ. Pravico starta imajo vsi člani klubov, včlanjenih v JZSZ. Razglasitev rezultatov po končanih tekmah v hotelu »Ko-op« v Martuljku.

ASK-ov sluški tečaj za Akom

AK, 27. junija.

I. poletni smuški tečaj »Akademskega športnega kluba« poteka v najlepšem redu. Prve dni nam je sicer nekoliko nagajal dež, toda snoči je pojenjal in Martuljkova skupina je zažarela ob svitu zahajajočega sonca. Dan za dnem prihajajo novi tekmovalci in njih pesem doni vsak večer v tihi mrak. Tu pa tam nam pove kako smešno naš trener, jeseniški »as« Lojze Žvan, ki je nenadkriljiv na snežnih poljanah. Fantje ga imajo radi kot svojega očeta in vedno žele biti v njegovi družbi. Kadar je čas za zabave, jih kratkočasi, ko pa je čas treninga, jih neusmiljeno goni po snežišču, neoziraje se na dež in sneg. Tam pod široko pečjo dela junaško kristjanije in zavoje naš Sotlar, pod previsom vedri Deci, nekoliko niže drvi v divjem smuku kandidat za prvo mesto — odličen vozač Marko. Kažejo se nam mnogi mladi tekmovalci, ki bodo prej ali slej prišli v vrsto ASK-ovih tekmovalcev.

Kuhinja deluje brezhibno in vsi se ne morejo načuditi našemu kuharju Darku, ki kuha kakor da bi absolviral deset kuharskih tečajev. Po večerji pa še zapleše par ruskih plesov in postreže s čajem, da nam je v šotorih bolj toplo.

Vsi, ki ste prijatelji prirode, obiščite nas v tem koščku raja! Za spanje je še prostora, tudi hrane imamo v izobilju. Naš tečaj traja do nedelje 30. junija, ko se zaključi z velikimi tekmami. Vsi tekmovalci ASK-ovci, ne zamudite teh prvih poletnih tekem, dajte dilce na rame, pa hajdi visoko v gore! ASK.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Brivskega pomočnika
sprejmem za takoj. Salon Franc Hering, Radomlje.

Mehanike
in ključavničarje sprejmemo takoj. Delavnica, Sv. Petra cesta 85.

2 mizarska pomočnika
sprejme Ivan Černe, stavbno, pohištveno mizarstvo, Št. Vid nad Lj., Vižmarje 66.

Dobro prodajalko
s kavcijo, vešča slovenščine in nemščine, sprejmem v trgovino. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9444.

Pisarniško moč
starejšo, z večletno prakso, zmožno nemške in slovenske korespondence ter knjigovodstva, sprejmem na deželo. Navesti vse dosedanje službe. V poštev pridejo tudi absolventke dveletne trgovske šole z odličnim uspehom. Nastop takoj, plača po dogovoru. Ponudbe na Aloma Company d. z o. z. Ljubljana, Copova ul. 1, prvi vhod.

Dva mizarska pomočnika
sprejme takoj Matjaž Edvard, Skofljica.

Fotograf
retušer, Leica operater, kopist, se sprejme za takoj pri Foto Pelikan, Rogaška Slatina.

Šiviljo
ki gre šivat na dom — sprejmem. Plača po dogovoru. — Krušič Ivan, mesarija, Bezenškova 10, Ljubljana.

Korespondenta
ali korespondentinjo, perfektnega v nemščini — sprejmem v stalno službo s 1. avgustom. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Korespondent« št. 9433.

Natakarico
pridno in pošteno, za gostilno na deželi, ki bi opravljala tudi druga lažja hišna dela, sprejmem. Prednost imajo začetnice. Nastop takoj. Cenj. ponudbe v upravo »Slov.« pod »Mislinja« št. 9445.

Nekaj mizar. pomočnikov
dobrih, enega vajenca ter enega mlajšega fanta za pomoč v delavnici, sprejmem; ima prednost za nadaljno učenje mizarstva. Hrana in stanovanje v hiši. - Jože Sitar, strojno mizarstvo, Križe pri Tržiču.

Logarja
sprejme večje gozdno posestvo
Obširne ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj je poslati v upravo »Slov.« pod »Graščina« št. 9456.

Viničarsko družino
z najmanj 4 delovnimi močmi, sprejmemo za Sl. gorice. Prejemki znašajo gl. viničarske pogodbe: 200 din mesečno v gotovini za viničarska dela, prosto stanovanje, mes. 1 zl. m. drv, 30 l sadjevca ter deputatno zemljišče v izmeri 1 in pol ha in odpadajoča dnina. — Obširne ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj je poslati v upr. »Slov.« pod »Graščina« št. 9455.

SOBE

ODDAJO:
Opremljeno sobo
oddam. Linhartova 22.

Pouk

Akademičarka
dobra filologinja, instruira za izpit. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9266.

Vajenci

15 letni fant
išče mesto vajenca za avtomehanika. Poizve se v Florijanski 16. (m

Trgovski vajenec
poštenih kmečkih staršev, z ljudskošolsko izobrazbo, na vsak način dober računar, se sprejme. Le taki naj se ponudijo v upravo »Slov.« pod »Vajenec« št. 9363.

Službe iščejo

Mizarski pomočnik
išče kakršnokoli službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9082. (a

Natakarica
mlada, simpatična - išče mesto v boljšo gostilno v Ljubljani ali na Gorenjskem. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Natakarica« št. 9446.

Pisarniška moč
absolvent meščanske šole, enoletnega trgovskega tečaja in s privatnim izpitom I. razr. trg. šole, išče primerno zaposlitev. Cenj. ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobra moč« št. 9506.

Kupimo

Vsakovrstne
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Srebro, drage kamne
in vsakovrstne
zlato kupuje
po najvišjih cenah
Jos. Eberle, Ljubljana
Tyrševa 2
(palača hotela „Slon")

Prodamo

Fižol
od 3.50 din dalje — pri Sever & Komp., Ljubljana.

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Stavbni les
za zaklonišča, trame in deske, imam naprodaj po najnižjih cenah. I. Oražem, Moste.

Ia. sveže češnje
rdeče, črne, trde, kg 5 do 6 din, košare 45 kg razpošilja franko vozninа brzovozno G. Drechsler, Tuzla.

Izredna prilika!
Več koles (damskih in moških), tudi športnih, najfinejše italijanske — skoraj za vsako ceno naprodaj. Sv. Petra c. 85, dvorišče.

Auto-motor

Motorna kolesa
in avtomobile, rabljene, kupimo. Strojna delavnica, Ljubljana, Sv. Petra cesta 85.

Bencin
je drag in trajna skrb, zato si pustite predelati vaš avto na pogon z ogljem. Strojna specialna delavnica za generatorje, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 85.

Objave

Preklic
Nisem plačnik za dolgove, katere bi napravila moja žena Terezija in hčerka Alojzija. - Maček Alojzij, Škofja Loka.

KATERA IZMED VAS ŽELI IZGLEDATI MLADA?

Senzacionalna iznajdba s pomočjo katere IZGINJAJO GUBE

Žene 50 let lahko izgledaje kakor da šteje samo 35 let.

Nov dragocen ekstrakt kožnih celic — ravno tak kakor vitalni elementi v koži zdravega mladega dekleta. Odkril ga je glasoviti dermatolog, ki ga je pridobil iz skrbno izbranih mladih živali. Ta ekstrakt, imenovan »Blocel«, je zdaj v rožnati hrani za kožo Tokalon. Uporabljajte jo vsak večer. V vsakem trenutku Vašega spanja bo Vaša koža srkala te vitalne elemente. Vsako jutro, ko se zbudite, je Vaša koža jasnejša, svežja, bolj gladka — mlajša. Čez dan uporabljajte belo, nemastno kremo Tokalon. S to preprosto nego lepote lahko vsaka žena doseže, da bo videti za deset let mlajša, ter lahko dobi čudovito kožo in polt, s kakršno bi se mogla ponašati vsaka mladenka. S hranami za kožo Tokalon so uspešni učinki vsekakor zajemčeni, ali pa se denar vrne.

Napravite Ia POIZKUS!

Posestva

Naprodaj
v neposredni bližini Osijeka 215 oralov prvovrstne obdelane in posejane zemlje v enem kosu z gospodarskimi poslopji vred. Cena 9500 din po oralu. Vse informacije daje Josip Galovac, začasno v Zdravilišču Slatina Radenci.

Vnajem

ODDAJO:
V najem oddam
dve hiši z delavnico, pripravno za vsakega obrtnika, z nekaj zemlje, pod ugodnimi pogoji. Hiši sta pri drž. cesti in 5 minut od žel. postaje. Več se izve pri Germovšku, Ponikve pri Trebnjem.

Hoteli. gostilne!
Razpošiljamo vsako količino vedno sveže z mlekom
pitano perutnino
v priznani dobri kvaliteti.
Veleizvoz perutnine: J. REINHARD, PTUJ
Zahtevajte cenik!

Naročite »Slovenca«!
„Slovenec" je vodilni, najbolj razširjeni, največji in najboljši slovenski dnevnik!
Zavaruje svoje naročnike za
10.000 din
za primer smrtne nezgode!
Oglašujte v ‚Slovencu'!

✝ ODBOR SLOV. KAT. AKADEMSKEGA STARESINSTVA naznanja tužno vest, da je umrl naš zvesti tovariš

MALEŠIČ MATIJA

okrajni načelnik v Škofji Loki

Pogreb bo v četrtek 27. junija 1940 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Vincarjih na mestno pokopališče v Škofji Loki.

Ohranimo ga v trajnem spominu!

Ljubljana, 26. junija 1940.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob težki izgubi naše ljubljene mame, stare mame, tašče in tete, gospe

Deisinger Franje

izrazili svoje sožalje, vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti in vsem darovalcem vencev in cvetja, se iskreno zahvaljujemo.

Maša zadušnica bo darovana v frančiškanski cerkvi v petek, dne 5. julija 1940 ob pol 7.

Žalujoči ostali.

✚

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je v torek 25. t. m. umrl v Zemunu gospod

Bruno Moser

veletrgovec z vinom, predsednik zveze veletrgovcev z vinom, rezervni oficir i. t. d.

v 47. letu starosti.

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek 27. t. m. ob 17. uri iz hiše žalosti, Moserova ul. 1, na katoliško pokopališče.

Zemun, dne 26. junija 1940.

Zalujoče rodbine:
Moser, ing. Dlouhy

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič

LJUBLJANA

Občni zbor Zveze ribičev

Ljubljana, 26. junija.

V ponedeljek zvečer je imela Zveza ribarskih društev Slovenije svoj občni zbor v hotelu »Metropol«. Na občni zbor so poslale številne delegate ribarska društva iz Ljubljane, Maribora, Celja, za bansko upravo pa je bil navzoč ribarski referent g. inž. Simončič. Občni zbor je začel mesto predsednika g. Šulgaja, ki je odstopil, podpredsednik g. Ivan Bogataj. Predsednik je v izčrpnih besedah dal kratek pregled društvenega dela v pretekli poslovni dobi tee se posebej zahvalil banski upravi za naklonjenost, ki jo je zveza uživala pri njej. O blagajniškem stanju in denarnem gospodarstvu je poročala blagajničarka ga. Minka Pehani, o društvenem poslovanju pa tajnik g. B. Malenšek. Iz njegovega poročila posnemamo, da ima zveza 575 članov, kar pomeni velik napredek v primeri z letom 1938, ko je imela le 477 članov. Na posamezna društva se člani razdele takole: Celje 138, Maribor 161, Ljubljana 263, Ribarski športni klub Posavje pa 13 članov. Društvo je imelo mnogo posla s številnimi posredovanji v korist slovenskega ribištva. Tako je pri banski upravi intervenirala glede vlaganja ribjega naraščaja ter ostro protestirala proti onečiščenju voda po industrijskih oplakah, ki so zadnja leta napravile že tako ogromno škodo med ribjem zarodom v naših rekah. Intervenirala je tudi v zadevi ribjih tatov in dosegla, da je bila razdelitev celjskega in mariborskega porečja dokončno izpeljana. Za prihodnje leto čaka zvezo še vse polno dela pri varstvu naših voda pred uničujočim delovanjem industrijskih oplak, dalje bo treba spremeniti banovinski pravilnik k sladkovodnemu ribarskemu zakonu ter določiti nekatere lovopuste. Tajnik je tudi poročal o zvezinem glasilu »Ribiškem lovskem vestniku«. V imenu nadzorstva je poročal g. Soklič, ki je priporočal za prihodnje leto čim večje varčevanje in predlagal razrešnico odboru. Sledile so volitve, pri katerih je bil za predsednika Zveze izvoljen g. Ivan Bogataj, za podpredsednika g. dr. Mirko Božič, za tajnika g. B. Malenšek, za blagajničarko ga. Minka Pehanijeva; v nadzorstvo pa: Ivan Soklič iz Ljubljane in Zdolšek Mirko iz Celja. Pri slučajnostih je novi predsednik g. Bogataj poročal, da je odstopil dosedanji urednik »Ribiško-lovskega vestnika« g. dr. Janko Lokar. Predsednik je izjavil, da je za uredništvo naprosil g. dr. Stanka Bevka, ki je uredniške posle že prevzel in ki pripravlja prihodijo številko Vestnika za avgust. Občni zbor je imenovanje novega urednika soglasno potrdil. Prav tako je bil sprejet predlog, naj se mesto g. dr. Janka Lokarja imenuje za člana v banovinskem ribiškem sosvetu g. dr. Bevk. Pri slučajnostih so člani mnogo razpravljali še o škodi, ki jo industrijske vode povzročajo živalstvu naših voda, nakar je bil uspeli občni zbor zaključen.

Kontrola zalog inozemskih surovin

Po členu 1. uredbe o kontroli zalog inozemskih surovin morajo uvozniki, grosisti in predelovalci izvestnih predmetov in surovin prijaviti prvostopnim upravnim oblastom zaloge izvestnih predmetov in surovin, ki so inozemskega izvora. Prijaviti morajo predmete, ki so bodisi neposredno uvoženi iz inozemstva, bodisi po uvozu prodani ali predelani pri nas ter potem pri nas nabavljeni. Dolžnost prijave imajo tudi osebe, ki jim je omenjeno blago poverjeno v shrambo n. pr. javna skladišča, spediterji, komisionarji i. dr. V prijavi mora biti naslov lastnika blaga in natančni podatki o vrsti in količini blaga, o kraju kjer je blago vskladiščeno in o nabavni ceni. Prijavljeni morajo biti naslednji predmeti: riž, kava, čaj, kakao v zrnu in kakavova maslo, loj, kokosovo olje, parafin, surovi bombaž in bombažna preja, ovčja volna in volnena preja, surova juta in neuporabljene vreče iz jute, kavčuk in izdelki iz kavčuka, usnje vseh vrst, kositev in bela pločevina. Prijaviti pa ni treba riža, loja, surove ovčje volne ter usnja, če so domačega izvora. Prijavi pa so podvržene tudi zaloge sledečih predmetov ne glede na izvor: kruh, moka, razen 0, 0g, 0gg, otrobi, testenine, kavni surogati, jedilno olje razen v steklenicah in literskih kanglah do 5 kg, mast, sveže meso, milo razen luksuznega, sveče vseh vrst, drva, premog, molio amerikan treh vrst 75 do 80 cm I., II., III.; 90 cm I., II., III.; 145 do 150 cm I., II., III.; 180 cm I., II., III.; 200 cm I., II., III.; srbsko platno dveh vrst 42—45 cm; bombaževo platno beljeno, široko 70 do 200 cm; pravi (modri) gradl dveh najcenejših vrst Ia, IIa; cic (kreton) dveh najcenejših vrst Ia, IIa; sukanec od 200 do 1000 jardov vseh vrst razen svilenega, flanela in barhent za obleke, loden in sukno, volna in volnena preja za pletenje in vezenje, sekire, lopate, kopače, kose, srpi in motike. Vse grosiste, uvoznike in predelovalce poziva mestno poglavarstvo, v kolikor doslej še niso predložili prijave, ali če njihova prijava ni obsegala vseh naštetih predmetov, da prijavo nemudoma predlože odseku za prehrano v mestnem zaščitnem oddelku v I. nadstropju magistrata nad prodajalno mestne elektrarne. Prekrški predpisov uredbe o kontroli zalog se kaznujejo z denarno kaznijo od 5.000 do 100.000 din in z zaporom od 30 dni do 6 mesecev.

Dr. ŽITKO specialistka za ženske bolezni in porodništvo
zopet redno ordinira
Miklošičeva 7/II ord. od 3-5 Tel. 47-64

l **Prebivalstvu Ljubljane!** Vidov dan 28. junija praznujemo v spomin za vero in domovino padlih junakov. Na poslopjih državnih, banovinskih in mestnih uradov, zavodov in podjetij bodo ta dan razobešene državne zastave. Vabim meščanstvo, da v slavo za vero in domovino padlim junakom okrase na Vidov dan svoje domove z državnimi zastavami. Obrtna in trgovska podjetja morajo biti med slovesnim opravilom v stolnici od 10. do 11. zaprta. — Župan mesta Ljubljane: dr. Juro Adlešič l. r.

l **Uradi mest. poglavarstva na Vidov dan,** ki ga praznujemo kot spominski dan padlih borcev za vero in domovino, za stranke ne poslujejo, na kar opozarjamo občane, da ne bi imeli brezuspešnih potov.

l **Ljubljanske cvetličarne in vrtnarije** se hočejo prav posebno izkazati pri blagoslovitvi in otvoritvi Žal v nedeljo, 7. julija. Razne tvrdke bodo namreč okrasile posamezne kapelice z dekorativnimi rastlinami v loncih, prav tako pa tudi z vezanim cvetjem, torej s šopki in venci, da bomo po blagoslovitvenih slovesnosti na Žalah poleg plemenite arhitekture ter praktičnosti občudovali tudi izvrstni okus naših vrtnarjev in cvetličarjev, ki so med njimi pravi umetniki svoje stroke. Z zelenjem in cvetjem okrašene Žale bod ores pravi vrt vseh svetih, kjer bo počitek naših dragih na zadnji poti k Sv. Križu olepšan z vsemi mogočimi sredstvi. Vabimo vrtnarje in cvetličarne, naj prav vse sodelujejo pri okrasitvi Žal, da bodo Ljubljančani in tudi tuji gostje spoznali, kako visoko stoji Ljubljana na tem polju v primeri s tujimi vrtnarji.

Na Petrovo in v nedeljo štirje Putnikovi izleti: Št. Jernej, Gorjanci, Plitvice, Crikvenica. Zahtevajte programe, prijave do petka opoldne.

l **V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.**

l **Pri zaprtju, motnji in prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.**

l **Selitev iz tržne lope se je že začela.** Mestna občina je razpisala licitacijo za zgraditev tržnic ob bregu Ljubljanice, kjer sedaj stoje mesarske stojnice in tržnice za sadje na Pogačarjevem trgu. Včeraj so tudi že začeli s prvo selitvijo in so branjevke tržno lopo na Pogačarjevem trgu ob Ljubljanici že skoraj popolnoma izpraznile. Začasno so se preselile v glavno lopo sredi Pogačarjevega trga, v kratkem pa bodo dobile zopet svoja mesta. Lopa namreč ne bo podrta, ampak samo prestavljena. V izpraznjenih delih lope so včeraj odtrgali že skoraj popolnoma preperele podnice ter začeli rahljati nosilne stebre lope. Lopo nameravajo namreč kar tako, kakršna je, prestaviti na drugo mesto. Cele sicer ne bodo mogli seliti, ker je predolga. Razdelili jo bodo približno na dva enaka dolga dela in nato podžagali nosilne stebre in jih postavili na dolge gladke tramove. Pod te tramove bodo potisnili valjarje in tako počasi prepeljali lopo na drugo mesto. Sedanja dolga lopa bo postavljena na Pogačarjevem trgu in sicer na prostor med glavno tržno lopo in semeniščem. Njen daljši del bo stal pred vodnjakom, krajši del pa bodo v pravem kotu naslonili na njo, tako da bo segal proti stopnicam, ki vodijo na trg pred stolnico. Vsa selitev in ureditev bo trajala kakih 10 dni, nakar se bodo branjevke lahko naselile že zopet v prestavljeni tržnici. S tem bo seveda prazni trg med semeniščem in glavno tržno lopo predenj zadelan. Ostalo pa bo še zmerom dovolj prostora za običajni ribji trg. Ta bo takoj pod stopnicami ob semenišču in bo lahko segal do vodovoda na trgu.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri
POD HIPNOZO
Napeta in misterijozna kriminalna drama.
EDMUND LOWE — — VIRGINIA BRUCE

l **Kmetska zveza,** Tyrševa cesta 38 (Zadružna zveza) ima odslej telefonsko številko 46-93.

l **Ginekolog in porodničar dr. Vito Lavrič** ne ordinira do vštetega drugega julija.

l **Zidava nove orožniške vojašnice.** V kratkem prično v Ljubljani graditi novo in moderno urejeno orožniško vojašnico na prostoru, kjer je sedaj orožniška šola odnosno, kjer je bila nekdaj bolnišnica za nalezljive bolezni. Glavno poveljstvo v Belgradu je od mestne občine ljubljanske kupilo velik zemljiški kompleks v obsegu 2.666 m² za 266.550 din. Občina pa je poveljstvu podarila 810 m² sveta v vrednosti 81.050 din.

l **Novi krompir cenejši.** Na trgu je vedno več domačega krompirja, tako zgodnjega, kakor kifelčarja. Zgodnji krompir, ki je bil še pretekli teden po 4 do 5 din kg, se je sedaj zaradi obilice in velike ponudbe znatno pocenil. Kmetice so včeraj zgodnji krompir prodajale že po 2.50 din do 3 din kg, ko je nasprotno stari krompir po 3 din kg, ki pa ga je vedno manj na trgu. Kifelčar je bil po 3 din kg. Krompir dovažajo na trg posebno kmetice iz okolice, posebno iz sostrske in dobrunjske odnosno posavske strani.

l **Zanimivosti s trga.** Včerajšnji živilski trg je bil prav živahen. Domače češnje so bile že po 4 do 6 din po kakovosti. Lepe in debele češnje za vlaganje so še vedno drage in so sedaj po 12 do 14 din kg. Prostor za jagode, borovnice in gobe je bil popolnoma založen. Jagode gozdne so bile po 5 do 6 din liter, vrtne po 5 din. Borovnice, ki jih je bilo izredno mnogo, so bile po 1.50 din liter. Lepi jurčki so bili po 4 din merica, lisičke pa 2 din liter. Kumare so po 8 din kg. Stročji fižol je nekoliko cenejši, po 8 do 9 din kg. Grah slročji po 4 din kg, merica luščenega po 2 din. Marelice so po 14 din, breske 14 do 16 din kg.

Ker izide nedeljska številka »Slovenca« že na praznik sv. Petra in Pavla, sprejemamo
oglasna naročila le do petka 28. t. m. do 4. ure popoldne
na kar opozarjamo naše cenjene inserente.
Uprava »Slovenca«

MARIBOR

Novo vodstvo Mestne hranilnice

Maribor, dne 26. junija.

Kakor znano so se morale vse mestne hranilnice prilagoditi novemu zakonu in pravilniku o mestnih hranilnicah, ki je prinesel spremembe tudi v določilih o vodstvu teh hranilnic. Mariborski mestni svet je v skladu s temi novimi določili na svoji zadnji seji izvolil novo vodstvo Mestne hranilnice v Mariboru.

To novo vodstvo se je včeraj sestalo k prvi seji in se konstituiralo. Seji je prisostvoval tudi zastopnik kr. banske uprave okrajni glavar dr. Šiška ter mariborski mestni župan dr. Alojzij Juvan. Sejo je vodil najstarejši član vodstva mestni svetnik Henrik Saboty, ki je izrekel pozdrave vsem navzočim gospodom. V kratkem nagovoru je izrekel zahvalo vsem bivšim članom vodstva Mestne hranilnice, ki je radi skrbnega vodstva in pametnega ter previdnega gospodarjenja postalo močan denarni zavod, na katerega sme biti mariborska občina ponosna.

Sledile so volitve novega predsedstva upravnega odbora. Na predlog ravnatelja inž. Dračarja je bil nato za predsednika upravnega odbora izvoljen mestni svetnik g. Franc Hrastelj, ki je že doslej zavzemal to mesto in s svojim delom pomagal zavodu do novega dviga. Za predsednika je bil izvoljen mestni svetnik g. Viktor Grčar. Oba sta bila izvoljena soglasno.

Novoizvoljeni predsednik ravnatelj g. Hrastelj je prevzel vodstvo seje in podal kratko sliko o delovanju Mestne hranilnice v zadnjih letih in opozarjal na velike težave današnjega denarnega trga. Nato se je vršila volitev izvršilnega odbora za vodstvo poslov Mestne hranilnice. Izvoljeni so bili Hrastelj, Saboty, Stabej, dr. Lipold in Grčar.

Nadzorni odbor se je takole konstituiral: predsednik inž. A. Urbanija, vodja tukajšnje ekspoziture Zadružne zveze, za podpredsednika Martin Šetinc, upravnik pošte Maribor II., za člana Josip Ferk, višji žel. kontrolor.

V upravnem odboru mestne hranilnice so: Hrastelj, Žebot, Saboty, dr. Lipold, Jakob Lah, Bureš, Grčar, A. Kovačič, inž. Dračar in Stabej.

Pri slučajnostih so razpravljali o ustanovitvi nove trgovske družbe za eksploatacijo premogovnika v Peklenici, ki je last Mestne hranilnice.

*

m **Redni nabori za mesto Maribor** se bodo vršili v dneh 5., 6., 7. in 10. avgusta t. l. v Gambrinovi dvorani v Mariboru. Začetek vsakikrat ob sedmih zjutraj.

m **Naknadna zaprisega vojaških obveznikov** bo dne 10. avgusta ob 10 v Gambrinovi dvorani v Mariboru, Gregorčičeva ulica 26. Kdor izmed v Mariboru bivajočih vojaških obveznikov še ni prisegel Nj. Vel. kralju Petru II., naj se do 15. julija zglasi v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11.

Za izlete in prireditve je najboljši rženi
kruh „Turist" od Feiertaga
ostane svež 8 dni. Dobiš ga v Betnavski ulici 43 in podružnicah: Ulici X. oktobra, Meljska cesta 65, na glavnem trgu 14, v trgovini Skaza in v Pristaniški ulici 2

m **Veliki transporti živine v Nemčijo.** Preko Maribora se med Jugoslavijo in Nemčijo razvija živahe ntovorni promet. Sedaj je zlasti živahen izvoz živine. Skoraj vsak dan gre preko Maribora v Nemčijo transport več vagonov živine. Tudi živina iz Banata gre preko Maribora.

m **Transport sezonskih delavcev za Nemčijo.** Včeraj zjutraj je prispel na mariborsko postajo transport 600 sezonskih delavcev iz Banata za Nemčijo. Povečini so v transportu ženske, pa tudi mladina je bila vmes.

m **Fantovski odsek v Studencih** vprizori danes ob 20 v samostanski dvorani dramo v treh dejanjih »V temoti«. Vljudno vabljeni!

Celje

c **Uradni dan Zbornice za TOI za Celje** in celjski okraj bo v torek, 2. julija od 8 do 12 dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev v Razlagovi ulici.

c **Zdravniško dežurno službo za člane** OUZD v Celju bo imel na praznik, 29. junija g. dr. Mušič Drago, Cankarjeva ul., v nedeljo 30. junija pa g. dr. Hočevar v Kolenčevi ulici.

Primarij dr. Steinfelser
do 11. julija ne ordinira

c **Med Obrtno hranilnico in posojilnico** in Trgovsko obrtno zadrugo v Celju ni prišlo do združitve, kakor so želeli nekateri obrtniški krogi. Trgovska obrtna kreditna zadruga, katere predsednik je g. Lečnik, obstoja že od l. 1913, Obrtna hranilnica s predsednikom g. Holobarjem na čelu pa je bila ustanovljena l. 1935. Predvideno je bilo, da se bo že na občnem zboru Trgovske obrtne zadruge razpravljalo o fuziji, to pa ni uspelo, ker ni prišlo niti do pogajanj, kakor so nas informirali.

Gornja Radgona

Kramarski sejem v Gornji Radgoni bo letos v ponedeljek, dne 1. julija. Na Petrovo, 29. junija, in v nedeljo, 30. junija, ne sme na cerkvenem prostoru stati nobena stojnica.

PODALJŠALI SMO zaradi velikega zanimanja občinstva za poslednji film velike umetnice
Pola Negri: Noč odločitve
Danes nepreklicno zadnjikrat
Predstave ob 16., 19. in 21.
KINO UNION
Telefon 22-21

Najnoveiša poročila

Govor angleškega ministra Edena

London, 26. junija. t. Reuter: Nocoj je imel angleški zunanji minister Eden po radiu govor, v katerem je v glavnem podal izjavo angleške protiletalske obrambe z ozirom na nameravan napad na Anglijo: Naše letalstvo prav gotovo ne zaostaja za sovražnim, kar se je pokazalo pri evakuaciji Dunquirka, kjer so naša letala v enem samem dnevu uničila nad 70 nemških letal. Mi imamo ogromno število letal in jih bomo imeli vsak dan še več. Uporabljali bomo vsak dan ta letala, da prizadenemo sovražniku kar največ škode. Ne pozabimo pa tudi to, da je naša zemlja polna topov in obrambnih balonov, ti nas varujejo sigurno pred vsakim nočnim napadom. Jaz ne pravim, da bi mi ne mogli biti bombardirani iz zraka, povem pa, da bi sovražniku v primeru zračnega napada prizadejali strahotne izgube. Mi smo sedaj trdnjava, dokler ne napoči dan, ko bomo iz nje napadli. Ni zadosti, da samo branimo pred napadom iz zraka naše otoke. Milijon dve sto petdeset mož nas brani, med katerimi je veliko naših mož, ki so se vrnili z bojišča, in tudi francoskih vojakov. Mnogo od njih se je že pogledalo s sovražnikom iz oči v oči, in mi jim zaupamo. Nikoli še nismo imeli na tem otoku tako veliko vojakov. Mi verujemo in smo prepričani, da lahko postavimo dovolj močno obrambo proti vsakemu napadu. Ne samo, da smo sposobni odbiti napad, temveč moremo sovražnika tudi premagati. Če bi poskusil kateri koli napadelec prebiti našo pomorsko obrambo in premagati naše zračne sile, ga potem napademo na svoji lastni zemlji, kjer bi branili svoje domove z vso oboroženo silo pod lastnim poveljstvom in ne bi imeli potrebe, da se obračamo po pomoč preko oceanov. Gvorimo nocoj v duhu zmernega optimizma. Vem, da nas čakajo trde preizkušnje, vem pa tudi to, da sta naša morala in naša moč dovolj čvrsta za črne dneve.

Bitka se ne dobiva samo z odbijanjem napadalca, in ne s protinapadom, temveč z dobro preračunano in pripravljeno ofenzivo. Ko bo napočil čas, kar je gotovo, bomo pograbili sovražnika, kjer koli ga bomo našli. In to z vso svojo razpoložljivo močjo.

Mi imamo uspehe v ofenzivnih operacijah v drugih delih sveta, v teh ofenzivah se jasno vidi razpoloženje naše sile, in to na bližnjem Vzhodu; zato gledamo v bodočnost mirnodušno in hladnokrvno.

Ustanovitev francoske legije

London, 26. junija. AA. Reuter: General de Gaule bo ustanovil francosko prostovoljsko legijo v Veliki Britaniji v sporazumu z britanskim predsednikom vlade Churchillom in britansko vlado.

Sikorski pri Churchillu

London, 26. junija. Reuter: Ministrski predsednik Churchill je snoči sprejel poljskega ministrskega predsednika in vrhovnega poveljnika generala Sikorskega. Razpravljala sta o novem statutu poljske vojske in je bil dosežen popoln sporazum za najtesnejše sodelovanje pri vojskovanju do končne zmage. Več tisoč poljskih vojakov, ki so se borili z zavezniki v Franciji in ki so bili prepeljani v Veliko Britanijo, se zdaj reorganizira. Z njimi je prišlo v Veliko Britanijo tudi mnogo poljskih letalcev z letali vred.

Spanija se pripravlja

Madrid, 26. 6. AA. Stefani. Včeraj je izšla prva številka lista Voce de el Pueblo, ki razlaga španske zahteve glede Gibraltarja Rio Tinta, Orana, Penaroja in ostalih nacionalnih imetij. List poziva španski narod, naj bo pripravljen za borbo, katero zahtevajo narodni interesi.

Grčija demobilizira

Atene, 26. junija. AA. Stefani: Kralj je sprejel v avdienco predsednika vlade Metaxasa. Kmalu nato je bilo sporočeno, da bo vlada odpustila rezerviste od leta 1935 domov.

Sovjetija ukinja socialne zakone

Moskva, 26. junija. AA. **Moskovska radijska postaja je objavila poziv sovjetskih sindikatov, da se delovni čas za vse nameščence in delavce v tovarnah Sovjetske zveze zviša od 7 na 8 ur dnevno ter od 6 na 7 dni tedensko. Vsi delavci in nameščenci, ki bi svojevoljno zapustili delo, bodo kaznovani z zaporom. Sporoča se, da je sovjetska vlada že odobrila te predloge sindikatov.**

Stavke v Bolgariji ni več

Sofija, 26. junija. AA. Bolgarska časnikarska agencija poroča: Prenehale so vse stavke v državi. Delavci so se vrnili v svoje tovarne in se oprijeli dela. Kakor poročajo, nikjer ni prišlo do incidentov.

Poljaki se vračajo domov iz Romunije

Bukarešta, 26. junija. AA. Stefani: Listi poročajo, da so se začeli vračati v domovino tisti poljski begunci, ki se mude v Romuniji in ki so izrazili željo, da bi se radi vrnili domov. Do sedaj se je vrnilo iz Romunije na Poljsko 3500 beguncev. Prevladuje mnenje, da bo to pošiljanje beguncev v domovino končano do konca julija.

Ždanov se je vrnil v Moskvo

Tallin, 26 junija. AA. DNB: **Član vrhovnega sovjeta, Ždanov, ki se je nekaj časa mudil v Tallinu, je snoči odpotoval v Moskvo.**

Važna odredba prosvetnega ministerstva

Belgrad, 26. junija. Zaradi splošnih razmer je prosvetni minister odločil, da smejo letos izjemoma oni maturantje srednjih šol, ki so pri pismenih izpitih dobili iz dveh predmetov slab red, kljub temu delati izpit tudi ustno in sicer v dneh 29. in 30. junija pred komisijo, ki ji načeluje direktor dotičnega zavoda. Oni, maturantje pa, ki so dobili pri ustnem izpitu dva slaba reda in bi morali ponavljati izpit šele čez eno leto, pa smejo izjemoma ponavljati izpit **že v jesenskem terminu meseca avgusta.**

KULTURNI OBZORNIK

Naš Bežigrad

Založba Stavbna zadruga Bežigrajski dom je izdala v leki obliki knjigo Naš Bežigrad v luči zgodovine, kulture in gospodarstva (210 strani), ki sta jo uredila prof. dr. Vilko Fajdiga in prof. France Jesenovec, zunanjo obliko pa ji je dal inž. Ivan Pengov. S to knjigo se je oni del, in sicer najnovejši, Ljubljane že odzval svojemu lokalnemu patriotizmu ter se priključil drugim podobnim težnjam v podeželju, ki hočejo za svoj kraj dobiti zgodovinski pouk ter sploh ves razvoj v to, kar je danes, in nam leži v bodočnosti. Tako postane taka knjiga izrazito družinska knjiga, saj ima namen predvsem mlajšim članom farnega ali občinskega ali okrajnega občestva podati podobo razvoja domačega kraja in vtisniti v njem že zgodaj zavest, da je nekje doma, in da je ta dom pred njim že imel tako in tako podobo, ki je danes ali ni več, ali pa se spreminja pred našimi očmi. In prav Bežigrad je v zadnjem desetletju izredno spremenil svojo obliko ter raste pred nami v nove monumentalne oblike, ki jih tisti, ki so se pred leti izselili iz našega okraja, ne poznajo več. Zato bo ta knjiga tudi prelep spomin vsem, ki so kdaj živeli za Bežigradom, pa jih je usoda zanesla drugam, kjer pa ohranjajo nanj še svež spomin. Vsem tem, ki so ostali doma ali so se od drugod preselili v našo bežigrajsko faro, pa tudi tistim, ki so odšli iz nje v svet, bo ta knjiga gotovo lep spomin in drag ter hvaležna skupna družinska vez.

Knjigi sta napisala uvodne besede, ki so podane v faksimilirani obliki, škof dr. Rožman in župan dr. Adlešič, ki v pesniških besedah želita Bežigrajcem božjega blagoslova in trdne povezanosti v spominu na zgled škofa Barage, pa tudi srečo in slavo pod varstvom sv. Krištofa in svetega Cirila in Metoda ter pod nesmrtnimi zgledi iz Navja. Urednika sta z nekaj besedami poudarila potrebo in ljubezen, iz katere je zrastla ta knjiga ljubezni do Bežigrada v pomoč uresničevanja njegovih ciljev.

Nato pa sledi vrsta člankov, ki se tičejo Bežigrada. Pisatelj Jan Plestenjak, ki je nekaj let živel v tem okraju, je v leposlovni obliki napisal, kaj je doživel Bežigrad. Vseučiliški profesor dr. Balduin Saria je orisal Bežigrad v starem veku, ko je ob sodenji Tyrševi cesti imela pokopališče že stara rimska Emona, kakor izpričujejo rimske izkopanine. Tudi promet tod je moral biti v teh stoletjih po Kristusovem rojstvu precejšen, kajti tudi romarji iz Zapada so romali tod v Sveto deželo in pisali o Emoni, bežigrajski Ljubljani. Msgr. Viktor Steska piše spomine Iz nekdanjih dni, kjer podaja zgodovino cerkve sv. Krištofa, pa tudi nekaj zgodovinskih paberkov iz turških vpadov ter končno tudi svoje spomine. Franc Vidic, prvi ključar farne cerkve, je napisal nekaj svojih spominov na Bežigrad pred 40 leti, ko je eden med prvimi postavil ob Dunajski cesti svojo hišo, tedaj nekako, ko je Kranjska hranilnica hotela tu napraviti — nemško kolonijo. Ing. arh. Vinko Lenarčič opisuje na podlagi raznih načrtov razvoj Bežigrada od regulacijskega načrta l. 1901, pa tudi že od prejšnjih načrtov, do Plečnikovega, po katerem se sedaj urejuje. O Plečnikovih načrtih govori tudi univ. prof. dr. Fr. Stele, podrobneje pa govori o Plečnikovem načrtu spomeniku »hramu slave«, ki ga je zamislil, pa bi bil izvršljiv samo s sodelovanjem vsega naroda. Iz veličastne zamisli pa se je uresničilo samo skromno Navje, idejo spomenika pa je prevzelo Baragovo semenišče. P. Kazimir Zakrajšek O. F. M. poroča kot prvi župnik nove župnije sv. Cirila in Metoda o razvoju in ustanovitvi župnije, ki je nastala iz podružnične cerkve sv. Krištofa Ing. arh. Tomaž Štrukelj piše o Baragovem semenišču s stališča arhitekta. Dr. Rudolf Mole predstavi Bežigrajcem pomembnost in tudi narodno vrednoto Navja, počivališča zaslužnih Slovencev, ki jih navaja imenoma. Ivo Kermavner opisuje zidanje in nalogo Stadiona, ki je okras Bežigrada. Ing. Vl. Mušič opisuje novo ljudsko šolo za Bežigradom. Anton Rasberger pa zidanje železniških stanovanjskih hiš, tako imenovanega Fonda. Ing. arh. Emil Navinšek, projektant bežigrajske nove gimnazije (III. državne) opisuje ta »sredi polja — jasen grad«, kakor ga je krstil ban dr. Natlačen pri blagoslovitvi. Ing. arh. Fr. Tomažič, projektant stanovanjskih hiš Vzajemne zavarovalnice, predstavlja ugodnosti te vrste hiš, ki so svoj čas pomenile izredno novost v naši arhitekturi. (Hiše v soncu). Ing. D. Leskovšek govori o železniškem vprašanju, ki je za Bežigrad izredne važnosti, saj ječi ves v oklepu železnice. Tu so ponatisnjeni skoraj vsi načrti za podvoze in nadvoze ter poglobitev proge, ki je edina rešitev za razvoj tega okraja. Prof. Fr. Jesenovec podaja pregled kulturnega življenja v tem okraju, splošno inteligenčni značaj Bežigrada, dalje šolstvo od gimnazijskega do ljudskega, prosvetne organizacije, socialne ustanove ter kulturni pomen stadiona, zaključujoč s prepričanjem, da bo ta okraj postal še središče Ljubljane v daljni prihodnjosti, ko bo tu tudi še katedrala, kjer je sedaj samo semenišče. Ravnatelj Stanko Sušnik poroča o gospodarski bodočnosti Bežigrada, Langus Jože pa o industriji, obrti in trgovini, kjer obdolžuje »kapital«, da so prepadle strojne tovarne in livarne. Ta članek pa je tudi zadnji.

Dodan pa je tem člankom tudi seznam vseh ulic in celo imenik vseh stanovalcev Bežigrada, kakor je bilo stanje dne 1. aprila 1940. Tako je ta knjiga tudi najlepši spomenik Bežigrajcem samim. Slede samo še oglasi bežigrajskih tovarniških in obrtniških podjetij, ki se priporočajo svojim sofaranom.

Knjigo pojasnjuje skoraj sto podob iz vseh panog ter dajejo nazorno podobo tega razgibanega mestnega okraja naše prestolnice.

Knjiga stane broš. 45 din, vezana 75 din.

td.

Po tekmi pevcev v Operi

Pogovor s tajnikom Narodnega gledališča g. A. Darianom

Ker bodo občinstvo brez dvoma zanimale nekatere podrobnosti s pevske tekme, ki je bila naravnost senzacionalen dogodek v našem glasbenem življenju, smo zaprosili generalnega tajnika gosp. Ada Dariana kot iniciatorja in organizatorja te nad vse uspele prireditve, za nekaj podatkov.

»Kako ste prišli na misel, da bi priredili pevsko tekmo?«

»Pred leti sem čital, da je razpisala varšavska državna opera konkurenco opernih tenorjev iz vse Poljske. Med njimi je tekmoval tudi Jan Kiepura, ki pa takrat ni dobil prvega darila in je šele kasneje postal slaven. Pri tem se mi je porodila misel, da bi utegnila prireditev ne poklicnih pevcev, kot v Varšavi, temveč amaterjev, uspeti tudi pri nas, posebno, ker je še nismo imeli. Kako bi revija talentov iz naroda ne zanimala za petje vnetih Slovencev? Napravili smo poizkus in kakor vidimo, se je dobro obnesel.«

»Kakšen je bil prav za prav namen te prireditve?«

»Hoteli smo odkriti lepe glasove ter opozoriti s to prireditvijo, na kateri so sodelovali pevci iz vse Slovenije, predvsem podeželske učitelje, organiste in druge pevovodje, naj pozorno zasledujejo in odkrivajo domače talente. Nadalje je bil naš namen, vzbuditi zanimanje za petje med našim pevskim rodom in dvigniti njegove pevske ambicije, in končno, kar nam je bil glavni cilj, vzbuditi v najširšem občinstvu zanimanje za gledališče. Ker se nam je to posrečilo, je sklenila uprava prirediti odslej take tekme enkrat do dvakrat na leto in sicer okoli pusta in koncem sezone. Na teh prireditvah bo imelo občinstvo priliko stalno zasledovati napredek naše pevske kulture in posameznih tekmovalcev.

Zame, kot pevskega pedagoga, je bila tekma nad vse zanimiva. Pri tolikem dobrem glasovnem materijalu, smo morali namesto nameravanih treh, izbrati šest zmagovalcev in še je ostalo nekaj posebno lepih glasov, ki jih je treba opozoriti, naj se izobrazujejo. Zato mi je prišla misel, da bi razposlali tudi tem pismene ocene njihovih zmožnosti, z navedbo njihovih vrlin in napak, ki naj bi jih upoštevali pri nadaljnem študiju.

»Ali je bila prireditev res tako poljudna kot ste si obetali?«

»Seveda. Saj so se priglasili tekmovalci iz najrazličnejših krajev Slovenije in iz najrazličnejših poklicev. Prišli so iz Kranja, Celja, Jesenic, Tržiča, Savinjske doline, Pragerskega, Zagreba, Sv. Marjete ob Pesnici, Ormoža, da, celo iz Murske Sobote. Po poklicih so bili dijaki in dijakinje, učiteljice, nadalje podporočnik, pismonoša, služkinja, predilniški delavec, mesar-šofer, nadalje pekovski, čevljarski, ključavničarski in krojaški pomočnik, torbarski vajenec, steklo-slikar, fotograf, kamnosek, mehanik, postrežnica ter kmečki fantje in dekleta.«

»Kako ste bili zadovoljni z izbero pevskih točk?«

»Bili smo naravnost presenečeni, da so si pevci iz podeželja izbrali umetniško vrednejše stvari: speve iz oratorijev, operne in koncertne arije itd.«

»Kakšen je bil pevski materijal tekmovalcev,«

»Predstavilo se je nekaj pevk in pevcev z naravnost sijajnimi glasovnimi zmožnostmi. Šele ta večer nam je pokazal, koliko bogastva tiči v grlih naših podeželskih pevcev. Zanimivo je, da je bil glasovni materijal s podeželja mnogo bogatejši in zanimivejši kot drugi. Upam, da bo odslej tradicijonalna pevska tekma še bolj razvila zanimanje za pevsko umetnost.«

»Kdo so bili člani komisije, ki je prisodila tekmovalcem nagrade,«

»Komisiji je predsedoval upravnik gosp. Oton Župančič, njeni člani so bili: rektor Glasbene akademije gosp. Julij Betetto, direktor Opere gosp. Vilko Ukmar, dirigenta gg. Anton Neffat in dr. Danilo Švara, šef-režiser Opere gosp. Ciril Debevec, zborovodja gosp. R. Simoniti in jaz.«

»S kakšnih vidikov ste sodili tekmovalce?«

»Pri oceni so bili merodajni sledeči faktorji: kvaliteta in obseg glasu, tehnično znanje, muzikalno pojmovanje in tekmovalčeva zunanjost. Izbera tekmovalcev je bila zelo težavna, ker je bilo razen izbranih še več krasnih glasov, ki zaslužijo največje zanimanje. Dasi se je mnenje publike pri izberi tekmovalcev v glavnem skladalo z mnenjem komisije, je vendar komisija nekoliko izpremenila vrstni red izbranih, ker je bilo njeno strokovno mnenje v primeri z bolj ali manj laičnim mnenjem publike, odločujoče.«

»Kdo so bili zmagovalci?«

»Prvi je bil Slavko Štrukelj, bariton, litograf iz Ljubljane, ki je zapel Pavčičevo pesem: »Pred durmi« in »Planinca«, druga je bila Herc Francka, lirična sopranistka, ki je pela Schubertovo »Podoknico«, tretja Müller Kornelija iz Celja, mezzosopranistka, ki je pela arijo iz »Pikove dame«, četrti je bil Ahačič Ivan, tenor iz Tržiča, ki je pel arijo iz Flotowe opere »Marta«, peti je bil Langus Franc, posestnikov sin, baritonist iz Poljščice pri Gorjah, ki je pel »Ti si urce zamudila« in »Planinca« in šesta je bila Viršek Marlena, altistinja, ki je zapela »Ave Marijo«. Občinstvo pa je izvolilo tekmovalce v sledečem vrstnem redu: prvi je bil Ahačič z 282 glasovi, drugi Langus z 230 glasovi, tretji Štrukelj z 197 glasovi, sledili so: Francl z 183 glasovi, Kacijan z 102, Stritar Bogdana z 97, Bukovec Vilma z 82, Herc Francka z 41, Bauer Franc s 50 glasovi.

Med tekmovalci, ki jih je izbralo deloma občinstvo, deloma pa jim ni prisodilo dovolj glasov, a so kljub temu vzbujali pozornost, so bili predvsem: Bogdana Stritar, ki je zapela Habanero iz opere »Carmen« s krasnim glasom in tehnično prav dobro, nadalje mlada Gerdej Marija, kontraaltistka s pesmijo: »So rož'ce v gartelnu žalvale« in je morda izmed vseh pokazala najinteresantnejši glasovni materijal, sočen, poln vsebine; Bukovec Vilma, ki je pela »Mornarja« je sopran, ki ima najlepše pogoje za ugoden pevski razvoj. Prav tako Battistuta Slavka, sopranistka, ki je pela Sullivanovo »O, naj sanjam« s kultiviranim glasom in ima format za koncertno pevko, ter tenorist Bauer Franc, ki je pel arijo Rudolfa iz opere »La Boheme«. Očarljiva zaključna točka večera je bila 15 letna Branka Stergar, ki je s svojim ljubkim nastopom in pristnim čustvenim podajanjem osvojila srca poslušalcev.

Naše občinstvo je pokazalo pri izberi tekmovalcev, da ima mnogo glasbenega okusa in da zna precej točno presojati pevske zmožnosti. Seveda so pri njem odločevali bolj učinkoviti visoki toni in splošni učinek posameznih tekmovalcev kot presoja tehničnega znanja.«

»Tekmovalci so prejeli tudi nagrade, kajne,«

»Upravnik gledališča gosp. Oton Župančič je določil za zmagovalce 6 nagrad, ki so jih po končani tekmi v prisotnosti občinstva prejeli.«

»Kako ste torej zadovoljni s splošnim uspehom pevske tekme?«

»Zdi se, da je zapustila prav dober vtis ter pripravila tako tekmovalcem kakor tudi občinstvu mnogo zadovoljstva. Zavedati se moramo ogromne propagandne važnosti prireditve, ki je navezala kar najožje in zelo prisrčne stike med umetnostjo in najširšimi meščanskimi in podeželskimi krogi ter pokazala, da ume naše občinstvo ceniti tudi domače pevce, če so dobri in mnogo obetajo. S takimi prireditvami, ki bodo dale našemu gledališču gotovo tudi dober pevski naraščaj, bo rasla naša umetnost iz naroda in bo nosilo naše gledališče s popolno upravičenostjo naslov »narodno« gledališče.

Četrta produkcija Srednje glasbene šole

Četrti nastop gojencev Srednje glasbene šole je bil v petek, 21. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Nastopilo je enajst gojencev iz klavirskega, violinskega, pevskega ter oddelka za pihala.

Prva je nastopila sopranistka Milica Polajnarjeva, učenka prof. Trostove iz šestega letnika. Njene pevske vrednosti so že poznane iz nastopov v opernem gledališču. Zapela je Mozartovo »Exultate, jubilate«. Pri tej izvedbi so motili nekoliko melizni, ki jih je pevka podala z nekoliko pretežko sapo, drugače jo je odlikovala izredna intonacijska in ritmična natančnost; poleg tehnične dovršenosti je pokazala tudi zmožnost za umetniško oblikovanje. Na klavirju jo je spremljal Jože Osana nekoliko preglasno in s premalo pažnje na linarno oblikovanje. — Cvetko Ciril iz drugega letnika, učenec prof. Lipovškove je izvedel na klavirju Beethovnovo Sonato v A-duru, op. 2, I. stavek Allegro Vivace dobro. — Sopranistka Senegačnik Franja iz tretjega letnika, učenka prof. Wistinghausnove, je zapela Ponchiellijivo arijo iz opere »Gioconda« ter Puccinijevo arijo iz opere »Madame Butterfly«. Njeno petje še ne nudi enotne barve tona v vseh legah, vendar daje slutiti, da se bo v kratkem razvila v dobro pevko. Pri klavirju jo je spremljala Ogrin Ksenija nekoliko prepovršno: premalo pazi na dinamiko in premalo na fraziranje; pri tem pa je treba pažiti tudi na stopnjo podreditive tona pevskemu glasu. — Iz tretjega letnika je izvajal na flavti Mozartov Ronda Knific Ivan, učenec prof. Korošca. Intonacijsko še ni čista igra, pač pa očituje v celoti velike tehnične pridobitve. Pri klavirju ga je spremljal docent Pavel Šivic. — J. S. Bachov Koncert za violino in klavir v a-molu: Allegro non tanto, Andante, Allegro assai je izvajala violinistka Stanič Jelka iz drugega letnika, učenka prof. Slaisa. V prvem stavku je imela tremo, drugi stavek je izvedla že boljše. Odlikuje jo predvsem pridobljena tehnika v loku, dočim intonačno še ni dosegla potrebne natančnosti. Pri klavirju je spremljal Ramovš Primož muzikalno zelo dobro. Le nekoliko več ritmične preciznosti smo pogrešali. Prav dobro pa je Stanič Jelka izvedla Bériotjev Scène de Ballet, prav tako ob zelo dobri spremljavi Ramovša Primoža. — Osim Rudolf ter Kumer Janez, oba učenca docenta Rupla iz drugega letnika sta dokaj muzikalno dobro podala. J. S. Bacha Largo, ma non tanto za dve violini. Pri klavirju je spremljal Hubad Samo, ki med vsemi pianisti kaže največ smisla za oblikovanje. Pri spremljevanju zna najbolje podrediti svoj instrument, pa vendar neprestano muzicira. Ta je menda najresnejši in najdozorelejši talent na zavodu. — B. Ipavca Meniha in Gerbičevo Kam je zapel baritonist Kos Marijan, učenec prof. Wistinghausnove. Ima lep glas zlasti v srednji legi; lepo oblikuje. Želeti pa je, da bi se muzikalnih manir, kakršne smo opazili pri izvajaju Meniha, čimbolj izogibal. — Izvajanju ostalih treh pa nisem več mogel prisostvovati, ker sem moral na premiero »Carmen« v operno gledališče. To so: Vrhovnik Josip, pozavnist, učenec prof. Karasa iz šestega letnika. Izvajal je Demerssemanov Op. 30. Introdution et Polonaise, pri klavirju Hubad Samo. Naslednja je Stritar Janja, pianistka, učenka prof. Škerjanca iz tretjega letnika. Igrala je Debussy: Suite bergamasque: Prélude, Mennet, Clair de lune. — Sagadin Erik, učenec prof. Lipovškove iz četrtega letnika je izvedel Schumanov Op. 99.. Tri skladbice in Noveleta. — Prireditev je vsekakor pokazala resen trud in uspešno delo zavoda ter lepe pridobitve in napredek učencev. sil.

Izložbeno okno Jugoslovanske knjigarne je te dni prav posebno zanimivo. Zajetna knjiga Mlakarjevih Spominov, ki je pravkar izšla, privabi mimoidoče; saj skoraj vsak pozna tega originalnega humorista. Atrakcija zase pa so izvirniki slik, ki jih je za knjigo napravil akad. slikar Slavko Pengov in so razstavljene med knjigami v izložbi. V nepomanjšanem merilu pridejo še bolj do izraza svojevrstni profesorski »tipi« in dijaške mamice iz nedavne preteklosti, ki krasijo tekst Mlakarjevih Spominov in so resnično prave umetniške karikature. Nekaj risb prikazuje tudi staro Ljubljano. Ljubiteli estetske knjižne vezave pa si bo z veseljem ogledal še tri velike mašne misale, ki jih je vezala knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne, po načrtu mladega arhitekta Vlada Gajška, ki je s tem ponovno pokazal, da bo s svojo duhovito in izvirno zamislijo še veliko pripomogel k lepi in okusni opremi slovenskih knjižnih del. Prav ti misali, s svojo elegantno, pa vendar tako preprosto lepoto, nam to potrjujejo.

Jugoslovanska knjigarna se je spomnila tudi smrti katoliškega pisatelja Matije Malešiča ter je izložila njegove knjige, na katerih leži šopek rdečih nageljev, povezanih s črno tenčico.

ŠPORT

Važna bo ta nedelja za jugoslovanski nogomet

V nedeljo sta na sporedu prvi dve polfinalni tekmi za »Mali srednjeevropski« ali »Donavski« pokal. V Zagrebu se bosta pomerila Rapid iz Bukarešte in domači Gradjanski, v Belgradu pa Ferencvaroš in BSK. Na ti dve tekmi bo v nedeljo zvečer z veliko nestrpnostjo čakala vsa jugoslovanska športna javnost, saj bi morebitni dve visoki zmagi preostalih naših zastopnikov v tem tekmovanju utegnili pomeniti tudi že končni zmagi v povračilni polfinalni tekmi v Bukarešti odnosno v Budimpešti.

V Zagrebu igra Gradjanski z Rapidom. Gradjanski bo nastopil v naslednji postavi: Urh, Brozovič, Belošević, Djanič, Jazbinšek, Kokotović, Cimermančič, Wölfl, Lešnik, Antolković, Matekalo. Rapid pa bo nastopil takole: Radulescu, Slivat, Lengheriu, Vintila, Rasinaru, Moldeveanu, Šipoš, Wetzer III. Avar, Baratki, Bogdan. Tekmo bo sodil Madžar Kis.

Rapid je že v Budimpešti pripravil ogromno presenečenje, ker je tam z 2 : 1 premagal Hungario. Presenečenje pa je bilo še večje, ko je doma zmagal s 3 : 0. Čeprav Rapid letos ni romunski prvak, po soglasnem mnenju poznavalcev romunskega nogometnega športa pa je mnogo boljši kakor je letošnji prvak Venus. Rapid ima mnogo zelo dobrih igralcev, ki pogosto igrajo v državni reprezentanci. Moštvo igra dober, nevaren in efekten nogomet. Najpopularnejši igralec je Jugoslovan Šipoš, ki je igral pri zagrebškem Gradjanskem, v Švici in drugod. Trenutno je v zelo dobri formi. Rapid se za zagrebško tekmo pripravlja zelo resno, saj se dobro zaveda, kako vražje nevaren nasprotnik je letošnji jugoslovanski državni prvak, zagrebški Gradjanski. Kljub vsemu pa upa, da bo Gradjanskega odstranil iz nadaljne borbe ter ga potisnil ob stran. V Zagrebu bi rad dosegel čim boljši rezultat, magari tesen poraz, doma pa bi nato pred bučno romunsko publiko napel vse strune ter poskušal doseči zadostno zmago, ki mu bo potem odprla pot v finalno tekmo bodisi s Ferencvarošem ali pa z BSKom. Menimo pa, da dela Rapid račune brez krčmarja in da mu Gradjanski ne bo pustil igrati tistih melodij, ki bi jih rad. Gradjanski je v veliki formi, v taki, da ga dandanašnji morda tudi že na tujem igrišču ne bi mogel premagati noben evropski klub.

V Belgradu se bo BSK spoprijel s prvakom Madjarske, Ferencvarošem, ki je preteklo nedeljo s tako katastrofalnim rezultatom odpravil v Budimpešti sarajevsko Slavijo. Kakor lahko sodimo po zadnjih rezultatih, je tudi moštvo BSKa v izredno dobri formi, tako da bo v Belgradu skoraj gotovo premagalo madžarskega prvaka. Lahkega dela pa ne bo imel, kajti madžarski klubi igrajo doma običajno neverjetno dobro. V Belgradu bo moral BSK zaigrati tako, da bo zabil čim več golov, v Budimpešti pa bo moral igrati prav tako na napad kakor je zadnjič Gradjanski zaigral proti Ujpestu. Upajmo, da bo BSKu njegova mednarodna rutina koristila toliko, da ga madžarski prvak tudi, če bo zaigral najboljše, niti doma ne bo mogel ugnati v kozji rog.

V nekem francoskem mestu, ko so nemški vojaki zavzemali cesto za cesto

— Po pogostni nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite na tešče, z lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Za medklubske kolesarske krožne dirke na podutiški progi vlada precejšnje zanimanje posebno med kolesarskimi športniki. Po dosedanjih izkustvih sodeč je prav agilna juniorska skupina, ki je svoje uspehe pokazala že na otvoritvi sezone okrog Šmarne gore. V tej skupini dominirajo dirkači: Korenin, Bizilj, in Berlič, medtem ko bodo v vrstah prvorazrednih stali v borbi skozi 64 kilometrov: priznani Peternelj, Gartner, Grabner itd. Obljubili so svoje sodelovanje tudi dirkači iz Maribora in Zagreba. Omeniti je še, da bo tudi turistovska skupina prav močna ter so v nji skriti tudi taki talenti, ki bi se lahko kosali s pravimi dirkači, a jim razmere ne dopuščajo, da si nabavijo dirkalna kolesa. Dirke bodo 7. julija ob 14 v Zg. Šiški s štarkom in ciljem pred Martinčevo restavracijo ob vsakem vremenu.